

ဂျပန်
ဘုကြောင့်
အောင်မြင်ခဲ့သလဲ

Designed by rawpixel.com / Freepik

Why Has Japan
'Succeeded'?

Prof: Michio Morishima

မောင်ထွန်းသူ

မြန်မာပြန်
တတိယအကြိမ်

mgype.com

မည်သည့်နိုင်ငံမဆို မိမိတို့၏ အတိတ်သမိုင်းဖြစ်စဉ်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်း၊ ဆင်ခြင်ခြင်း လုံးဝမပြုဘဲ စီးပွားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်မည်ဆိုပါက နောက်ဆက်တွဲ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်သည့် ဆိုးကျိုးများကို ရှောင်လွှဲ၍ရနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ သမိုင်းကြောင်းဆိုင်ရာ ဆင်ခြင်စဉ်းစားမှုများသည် အရေးပါအရာရောက်သော လိုအပ်ချက်များပင် ဖြစ်သည်။ မိမိတို့နိုင်ငံ၏ သမိုင်းကြောင်းကို လူမှုရေးသိပ္ပံများ ရှုထောင့်မှ တွေးခေါ်မျှော်မြင်ခြင်းမပြုဘဲ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများကို အမှန်းအဆများဖြင့် ပြုလုပ်ပါက အန္တရာယ်များနှင့်ပင် ကြုံတွေ့ရမည် ဖြစ်သည်။

ISBN9789997137173

TUN22
9 789997 137173
MMK9,000.00

ဂျပန်

ဘာကြောင့်အောင်မြင်ခဲ့သလဲ

WHY HAS JAPAN "SUCCEEDED"?

Prof: MICHIO MORISHIMA

မောင်ထွန်းသူ

မြန်မာပြန်

မောင်ထွန်းသူ ၂၀၂၅

ဂျပန် ဘာကြောင့်အောင်မြင်ခဲ့သလဲ မောင်ထွန်းသူ

စာမူကိန်းမှာ ၂၇၁ မူကိန်းမှာ ၁၃ စင်တီ x ၂၀ .၅ စင်တီ

ထုတ်ဝေသူ - ဦးစန်ဦး၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ(၀၀၅၃၈)၊ ကျ ၁၆၄လမ်း၊ တာမွေ၊ ရန်ကင်း

ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ဝင်းမာ၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်(၀၀၄၁၂)၊ ၁၁၇၉၊ မစိုးရိမ်လမ်း၊ ရန်ကင်း

၂၀၂၅ ဇွန်လ၊ တတိယအကြိမ်၊ အုပ်ရေ ၅၀၀

[၂၀၀၃၊ ရတနာလှိုင်စာပေ၏ ပထမအကြိမ်နှင့်

၂၀၀၉၊ စိတ်ကူးချိုချို၏ ဒုတိယအကြိမ်များ]

မြန်မာပြန်သူ၏အမှာ

ဤစာအုပ်သည် ထင်ရှားကျော်ကြားသော ‘ဂျပန်စီးပွားရေးပညာရှင်’ A Japanese Economist “မိချိအို - မိုရိရှိမား” Michio Morishima ရေးသားထားသောစာအုပ် ဖြစ်သည်။ ဂျပန်နိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးအောင်မြင်မှုများကို စနစ်တကျ လေ့လာဆန်းစစ်ပြီး ဝေဖန်သုံးသပ် တင်ပြထားသော စာအုပ်ဖြစ်၏။ သူသည် ရှေးဦးစွာ ဂျပန်နိုင်ငံ၏စီးပွားရေး တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းမှုများနှင့် ပတ်သက်၍ ‘ကိန်းဘရစ်ချ်တက္ကသိုလ်’၌ ဟောပြောပို့ချခြင်းများပြုခဲ့သည်။ ယင်းဟောပြောချက်များကို ပြန်လည်စုစည်းပြီး ပြန်လည်ပြင်ဆင်တည်းဖြတ်ကာ ဤစာအုပ်ကို ရေးသားခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

စီးပွားရေးပညာရပ်တွင် ပါမောက္ခတစ်ဦးဖြစ်သော ‘မိုရိရှိမား’ သည် ဤစာအုပ်ကို ရေးသားရာ၌ ဂျပန်နိုင်ငံတွင်းသို့ ‘ကွန်ဖျူးရှပ်အယူဝါဒ’ ‘Confucianism’၊ တာအိုအယူဝါဒ ‘Taoism’ နှင့် ‘ဗုဒ္ဓဘာသာအယူဝါဒ’ ‘Buddhism’ များ တံရုတ်နိုင်ငံမှတစ်ဆင့် ခြောက်ရာစုနှစ်အတွင်းက ဝင်ရောက်လာသည့်အချိန်မှစ၍ လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း (၁၂၀) အတွင်းက ဂျပန်နိုင်ငံနှင့် အနောက်တိုင်း ဆက်သွယ်မိချိန်အထိ အခြေအနေအရပ်ရပ်ကို စူးစူးစိုက်စိုက် လေ့လာသုံးသပ်၍ တင်ပြထားခြင်းဖြစ်၏။

ယင်းသို့ တင်ပြရာ၌ သူသည် ‘ဘာသာရေး၊ လူမှုရေးနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာ သဘောတရားများ’ ‘Religious, social and technological ideas’ နိုင်ငံရပ်ခြားတိုင်းပြည်များမှ ဝင်ရောက်လာပြီး ထူးခြားသော ယဉ်

ကျေးမှုတစ်ရပ် ဖွဲ့စည်းပေးသွားခြင်းကိုပါ သိသာမြင်သာအောင် ရေးသားခဲ့သည်။ ရေးသားရာ၌လည်း သူသည် ၁၈၆၇-ခုနှစ် နောက်ပိုင်း မေဂျီတော်လှန်ရေးခေတ်မှစ၍ ကမ္ဘာတွင် ပထမတန်းစား အင်အားကြီးနိုင်ငံဖြစ်လာသည်ကိုလည်းကောင်း၊ ‘အထီးကျန်တံခါးပိတ်ဝါဒ’ ‘Isolationism’ ကျင့်သုံးပြီး နှစ်ပေါင်းများစွာ နေထိုင်လာခဲ့ရာမှ ထိုဝါဒ၏ ဆိုးကျိုးကို သိလာသဖြင့် စွန့်လွှတ်လာခဲ့ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ယင်းဝါဒကို စွန့်လွှတ်လိုက်ခြင်းကြောင့် ‘အနောက်တိုင်း နည်းပညာများ’ ‘Western Technology’ ရရှိလာခဲ့ပြီး ‘ခေတ်သစ် အနောက်တိုင်းဟန် အမျိုးသားနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ’ ‘A Modern Western-Style Nation State’ တစ်နိုင်ငံအဖြစ် တည်ထောင်လာနိုင်ခဲ့ခြင်းကိုလည်းကောင်း အဆစ်အပိုင်းကျကျ ရေးသားဖော်ပြခဲ့လေသည်။

ကမ္ဘာ့အင်အားကြီးနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်လာခဲ့သော ဂျပန်သည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအပြီးတွင် စစ်ရှုံးနိုင်ငံအဖြစ် ပြာပုံဘဝရောက်ကာ အဘက်ဘက်တွင် ချွတ်ယွင်း ပျက်ပြားခဲ့ရ၏။ တစ်ကမ္ဘာလုံးက ပြန်လည်နာလန်ထလာဖို့ မလွယ်ဟု ယူဆခဲ့ကြသည်။ သို့သော်လည်း ဂျပန်သည် စီးပွားရေးတွင် လျင်မြန်စွာ အောင်မြင် တိုးတက်လာခဲ့ပြီး ကမ္ဘာ့အလယ်တွင် အင်အားကြီးနိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံအဖြစ် ရပ်တည်လာနိုင်ခဲ့၏။ ယေဘုယျအားဖြင့် ပြောမည်ဆိုပါက ‘ယနေ့ခေတ် ဂျပန်နိုင်ငံ’ သည် စီးပွားရေးတွင် အင်အားအလွန်ကြီးမားသော နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံဘဝသို့ ရောက်ရှိနေလေပြီး အနောက်တိုင်း နိုင်ငံကြီးများနှင့် ပခုံးချင်းယှဉ်နိုင်ခဲ့လေပြီ။ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံ အများအပြားက မော့ကြည့်နေရသည့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်နေခဲ့လေပြီ။

ပါမောက္ခမိုရိုရီးမားသည် ဂျပန်နိုင်ငံ စီးပွားရေးအောင်မြင်မှုကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာကြည့်ခဲ့သည်။ ဂျပန်လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ထူးခြားသောဖွဲ့စည်းမှု၊ အစိုးရနှင့် လုပ်ငန်းရှင်များ၏ ဆက်ဆံရေး၊ လွတ်လပ်စွာ တွေးခေါ်မြော်မြင်လေ့ရှိသော ‘လစ်ဘရယ်ဝါဒ’- ‘Liberalism’ အပေါ် အလေးအနက် သိပ်မထားသည့် ဂျပန်တို့၏အမြင်၊ ‘ပုဂ္ဂလိကဝါဒ’ ‘Individualism’ အပေါ် ရေးကြီးခွင့်ကျယ် မလုပ်တတ်သည့်စိတ်၊ စည်းလွတ်ဝါးလွတ်မဟုတ်သော ‘အမျိုးသားရေးဝါဒ’ ‘Nationalism’ စသည်များကို အခြေခံ၍ ဂျပန်၏

ဂျပန် ဘာကြောင့် အောင်မြင်ခဲ့သလဲ

စီးပွားရေးအောင်မြင်မှုများကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာကြည့်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။ အထူးသဖြင့် 'ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ သွန်သင်ဆုံးမမှုအယူဝါဒ' 'Ethical Doctrinos' များနှင့်တွဲ၍ မိမိတို့နိုင်ငံ၏ အခြေအနေအရပ်ရပ်ပေါ် အခြေပြု ဖန်တီး တည်ဆောက်ခဲ့သော 'ဂျပန် အရှင်းရှင်စနစ်' 'Japanese Capitalism' မှုများကို ပေါ်လွင်အောင် ဖော်ပြခဲ့လေသည်။

ဂျပန်နိုင်ငံသည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး၏ ဒဏ်ကို အခြားနိုင်ငံများထက် ပိုမို၍ အပြင်းအထန်ခံခဲ့ရသော နိုင်ငံဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ပြီးပြီဖြစ်ပါသည်။ စစ်ဒဏ်ကြောင့် မြို့ရွာ အများအပြားသည် ပြာပုံဘဝသို့ ရောက်ခဲ့ရ၏။ ဤကြားထဲမှာပင် ဂျပန်သည် စစ်ကြီးပြီးဆုံးသွားခဲ့ပြီးနောက် နှစ်အနည်းငယ်မျှအတွင်း စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုသည် တစ်ရှိန်ထိုး တိုးတက်လာခဲ့၏။ အချို့သော အနောက်နိုင်ငံများကပင် တအံ့တဩ မော့ကြည့်နေကြရ၏။ အထူးသဖြင့် ယနေ့ခေတ်ကာလအထိ မဖွံ့ဖြိုး မတိုးတက်သေးသော နိုင်ငံအများအပြားသည် ဂျပန်နိုင်ငံ၏ စီးပွားတိုးတက်မှုကို ကြည့်ကာ ရင်သပ်ရှုမော အံ့ဩနေကြသည်။ ဂျပန်၏ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှုများကို ကြည့်ကာအားကျကြသည်။ ဂျပန်နိုင်ငံအပေါ် စိတ်ဝင်စားကြသည်။ ဂျပန်နိုင်ငံသည် မည်ကဲ့သို့သော နိုင်ငံအမျိုးအစား ဖြစ်ပါသနည်း။

ဂျပန်နိုင်ငံသည် အာရှတိုက် အရှေ့ဘက်ကမ်းရိုးတန်းအလွန်၌ တည်ရှိသော ကျွန်းနိုင်ငံဖြစ်သည်။ ရုရှားနှင့် တောင်ကိုရီးယားနိုင်ငံများသည် ဂျပန်၏ အိမ်နီးနားချင်းနိုင်ငံများဖြစ်၏။ 'ဟိုကိုင်းဒိုး' 'Hokkaido' 'ဟွန်ရှူး' 'Hon-shu' 'ကျူးရှူး' 'Kyushu' 'ရှိကိုကူး' 'Shikoku' နှင့် ကျွန်းငယ်ကလေးများဖြင့် ဖွဲ့စည်းနေသော ကျွန်းနိုင်ငံဖြစ်၍ မတ်စောက်သော တောင်များနှင့် မီးတောင်များ ပါဝင်ဖွဲ့စည်းထားသောနိုင်ငံ ဖြစ်၏။ ဂျပန်နိုင်ငံကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည့် ကျွန်းများအနက် အကြီးဆုံးကျွန်းမှာ 'ဟွန်ရှူးကျွန်း' ဖြစ်၍ ယင်းကျွန်းပေါ်ရှိ တောင်တန်းများထဲတွင် ပေပေါင်း ၁၂,၃၈၈ မြင့်သည့် 'ဖူဂျီတောင်'သည် လှပကျော်ကြားသောတောင် ဖြစ်သည်။

ဂျပန်နိုင်ငံ၏ ရာသီဥတုမှာ အာရှမုတ်သုံရာသီကြီးစိုးသော သမုဒ္ဒရာဆန်ဆန် ရာသီဥတုဖြစ်သည်။ နိုင်ငံမြောက်ပိုင်းတွင် ပူနွေးပြီး တိုတောင်းသော

ရာသီနှင့် ပြင်းထန်သော ဆောင်းရာသီရရှိသဖြင့် ဆီးနှင်းများသည် သည်းထန်စွာ ကျရောက်လေ့ရှိသည်။ နွေရာသီနှင့် ဆောင်းကူးရာသီ အစောပိုင်းကာလများတွင် ‘တိုင်ဖွန်းမုန်တိုင်း’ မကြာခဏ ကျရောက်လေ့ရှိသဖြင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကို မကြာခဏ ခံရတတ်သည်။

ဂျပန်နိုင်ငံ၏ သံသဇာတပစ္စည်းများသည် အလျှံပယ်ကြွယ်ဝသည်ဟုမဆိုသာ၊ အကန့်အသတ်ဖြင့်သာ ထွက်ရှိသောနိုင်ငံ ဖြစ်၏။ နိုင်ငံ၏ အကျယ်အဝန်းမှာ စတုရန်းမိုင် ၃၄၅,၈၀၃ (၃၇၇,၇၂၈ စတုရန်းကီလိုမီတာ) ရှိ၍ နိုင်ငံရှိ စုစုပေါင်းမြေဧရိယာ၏ ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းအောက်သာလျှင် စိုက်ပျိုးမြေဖြစ်သည်။ အဓိကအားဖြင့် ဆန်စပါးစိုက်ပျိုးရေးကိုသာ လုပ်ကိုင်သည်။ သစ်လုပ်ငန်း၊ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်း၊ အင်ဂျင်နီယာလုပ်ငန်း၊ သင်္ဘောတည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်း၊ အထည်အလိပ်လုပ်ငန်း၊ ဓာတုဗေဒလုပ်ငန်းများအပြင် ၁၉၆၀-ပြည့်နှစ်များမှစ၍ အကြီးစား စက်မှုလုပ်ငန်းကြီးများ၊ ကွန်ပျူတာလုပ်ငန်း၊ အီလက်ထရွန်းနစ်လုပ်ငန်းနှင့် မော်တော်ကားလုပ်ငန်းများ၊ များစွာ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးလာခဲ့သည်။

ဂျပန်နိုင်ငံ၏ ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာများမှာ ‘ရှင်တိုဘာသာနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ’ တို့ဖြစ်သည်။ ၁၉၉၅-ခုနှစ် စာရင်းအရလူဦးရေသည် ၁၂၅,၅၀၆,၄၉၂ (၁၂၅ သန်းကျော်) မျှ ရှိရာ ဂျပန်လူမျိုး ၉၉-ရာခိုင်နှုန်းမျှရှိ၍ ကိုရီးယားလူမျိုးမှာ အနည်းစုမျှသာရှိသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအပြီးတွင် အင်အားအလွန်ကြီးမားသော စီးပွားရေးနိုင်ငံကြီးတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်လာခဲ့ရုံမျှမက စက်မှုနည်းပညာ နယ်ပယ်တွင်လည်း ဦးဆောင်နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်လာခဲ့လေ၏။

နိုင်ငံ၏ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်မှာ ‘စည်းမျဉ်းခံ ဘုရင်စနစ်’ ဖြစ်၍ ဧကရာဇ် ဘုရင်သည် နိုင်ငံတော်၏ အကြီးအကဲဖြစ်သည်။ အစိုးရအဖွဲ့သည် အောက်လွှတ်တော်နှင့် အထက်လွှတ်တော် လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ပါဝင်သော ‘ဒိုင်ယက်လွှတ်တော်’ ဖြင့် အုပ်ချုပ်သည်။ အစိုးရအဖွဲ့အား ‘ဝန်ကြီးချုပ်’ က ဦးဆောင်လေသည်။

လူတစ်ဦး၏ဘဝတွင် အဆိုးနှင့်အကောင်းသည် ဒွန်တွဲလျက်ရှိနေသည့်နည်းတူ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ သို့မဟုတ် လူမျိုးတစ်မျိုး၏ ဘဝသည်လည်း

mgyoe.com

အဆိုးအကောင်းသည် ဒွန်တွဲလျက်ရှိသည်။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံကို တည်ဆောက်ရာ၌ တည်ဆောက်နေသော ပြည်သူတို့ကြား၌ အဆိုးကများနေလျှင် အဆိုးများနှင့်သာ ရင်ဆိုင်ရတတ်၍ အကောင်းကများပါမူ အကောင်းတွေသာ ဖြစ်လာဖို့ရှိ၏။ ဤသည်မှာ သဘာဝပင် ဖြစ်သည်ဟု ထင်ပါသည်။

ဂျပန်သည် ၁၉၄၁-ခုနှစ်တွင် စစ်မာန်နှင့် အစွန်းရောက် အမျိုးသားရေးဝါဒမာန်များတက်ကာ 'ဟာဝိုင်းယီကျွန်း ပုလဲဆိပ်ကမ်း' 'Pearl Harbour, Hawaii' ရှိ အမေရိကန်ရေတပ်များကို ရုတ်တရက် ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ပြီး ဂျာမနီ၊ အီတလီနိုင်ငံများနှင့် မဟာမိတ်နိုင်ငံများအဖြစ် ရပ်တည်ကာ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်း၌ ပါဝင်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၅-ခုနှစ်တွင် မူကား ဂျပန်နိုင်ငံ၏ 'ဟိရိုရှီးမားနှင့် နာဂါစကီမြို့' 'Hiroshima and Nagasaki' များသည် အမေရိကန်တို့ ကြံချသည့် အဏုမြူဗုံးဒဏ်ကို ကြောက်မက်ဖွယ်ခံခဲ့ရပြီးနောက် လက်နက်ချ အညံ့ခံကာ စစ်ရှုံးနိုင်ငံ ဖြစ်လာခဲ့ရသည်။

ဂျပန်တို့သည် မိမိတို့၏အတိတ်သမိုင်းကို ပြန်ကြည့်သည်။ အတိတ်သမိုင်းတွင် ဂုဏ်ယူစရာများနှင့် မာန်တက်စရာများရှိခဲ့သလို သင်ခန်းစာ ယူဖွယ်ရာ အမှားများနှင့် ပြုပြင်ရမည့် အမှားများကိုလည်း မြင်၏။ သူတို့သည် နိုင်ငံတွင် မသင်မနေမရသည့်အဖြစ်ကို မြင်ကြသိကြ နားလည်ကြသည်။ ထိုအခါ မဟာမိတ်တပ်ပေါင်းစု အုပ်ချုပ်ရေးလက်အောက်တွင် နေရသည့်အချိန်မှစ၍ သူတို့၏ အမှားများကို ပြုပြင်ခဲ့ကြသည်။ အချုပ်အခြာအာဏာ အပြည့်အဝပြန်တည်ရှိလာခဲ့သည့် ၁၉၅၂-ခုနှစ်မှစ၍ နိုင်ငံစီးပွားရေးကို အပြင်းအထန် ပြန်လည် တည်ဆောက်ခဲ့ကြသည်။ ၁၉၆၀-ပြည့်နှစ်များ အတွင်းတွင်မူ စီးပွားရေးအင်အားကြီးမားသော နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအဖြစ် ပြန်လည်ရောက်ရှိကာ တစ်နိုင်ငံလုံး သို့မဟုတ် လူမျိုးတစ်မျိုးလုံးကို အများက လေးစားရသည့်ဘဝ၊ အများက အားကျခံရသည့်ဘဝသို့ ဆိုက်ရောက်ခဲ့ရလေ၏။

ဤစာအုပ်သည် စီးပွားရေးတွင် အင်အားကြီးမားသော နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်လာအောင် ဂျပန်နိုင်ငံ မည်ကဲ့သို့ ကြိုးပမ်းအားထုတ်ခဲ့သည်ကို

ဝေဖန်ဆန်းစစ်ထားသော စာအုပ်ဖြစ်၏။ မူရင်းစာအုပ်ကို ရေးသားသူ စီးပွားရေးပညာရှင် ပါမောက္ခ ‘မိချိအိုးမိုရိရှိမား’ ‘Michio Morishima’ က သူ့စာအုပ်ကို...

‘ဂျပန်ဘာကြောင့် အောင်မြင်ခဲ့သလဲ’

‘WHY HAS JAPAN SUCCEEDED?’

‘အနောက်တိုင်းနည်းပညာနှင့် ဂျပန်လူမှုအဆောက်အအုံကို လေ့လာခြင်း’
‘WESTERN TECHNOLOGY AND THE JAPANESE ETHOS’
ဟု အမည်ပေးထားသည်။ မြန်မာပြန်သူအနေဖြင့်မူ ဤစာအုပ်ကို...

‘ဂျပန်ဘာကြောင့် အောင်မြင်ခဲ့သလဲ’ ဟု ဆီလျော်အောင် အမည်ပေးထားပါသည်။

ဤစာအုပ်ကိုယူလာပြီး မြန်မာပြန်သူထံပေးအပ်ခဲ့သည်မှာ မြန်မာပြန်သူနှင့်ရော မြန်မာပြန်သူ၏သား မောင်မျိုးပိုင်စိုး (ကိုမျိုး I.R) နှင့်ပါ အလွန်ခင်မင်ရင်းနှီးသူ မောင်သိုက်ဝင်းဟန်ဖြစ်သည်။ သူ့မိဘများဖြစ်သော ဦးဘုန်းမြင့် (အငြိမ်းစားကျောင်းအုပ်ကြီး၊ အ-ထ-က-၂၊ အင်းစိန်၊ ကွယ်လွန်) နှင့် ဒေါ်မြခင် (အငြိမ်းစားကျောင်းဆရာမ) တို့မှာလည်း မြန်မာပြန်သူနှင့် ရင်းနှီးသောမိတ်ဆွေများပင်ဖြစ်သည်။ ဤစာအုပ်ကို ပထမဆုံးဖတ်သူမှာ ဆရာကြီး ဦးဘုန်းမြင့်ဖြစ်၍ သူက ဤစာအုပ်ကို မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ဆိုရလျှင် မြန်မာပြည်သူများ (စာဖတ်သူများကိုသာ ဆိုလိုဟန်တူ၏။) အတွက် များစွာ အကျိုးရှိလိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်မိကြောင်း ပြောကာ သူ့သား မောင်သိုက်ဝင်းဟန်အား ဤစာအုပ်ကို ကျွန်တော့်ထံ ပို့ခိုင်းခဲ့သည်။

ဤစာအုပ်သည် စာအုပ်ကောင်းတစ်အုပ်ဖြစ်သည်မှာ မှန်ပါသည်။ မြန်မာပြည်သူများ ဖတ်သင့်ဖတ်ထိုက်သောစာအုပ် ဖြစ်သည်မှာလည်း မှန်ပါ၏။ သို့တစေလည်း ဤစာအုပ်နှင့် ပတ်သက်၍ စဉ်းစားစရာတွေကများလွန်းလှသည်။ ‘ပထမဆုံး’ စဉ်းစားမိသည့်အချက်မှာ ဤစာအုပ်သည် ဂျပန်စီးပွားရေးပညာရှင်တစ်ဦးက ဂျပန်နိုင်ငံအကြောင်းကို လွတ်လပ်စွာ ဝေဖန်ရေးသားထားသောစာအုပ် ဖြစ်သည်။

အကယ်၍သာ အထင်လွဲမှားစရာများ ဝင်လာခဲ့ပါမူ၊ သို့မဟုတ်

မျက်စိတစ်ဖက်မှိတ်၍ ကြည့်သလို ကြည့်ခဲ့ပါမူ မြန်မာပြန်သူအပေါ်၌ပါ အထင်မှားအမြင်မှား ဖြစ်လာဖွယ်ရှိပါသည်။ အမှန်တော့ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ သမိုင်းဖြစ်စဉ်များနှင့် ရင်ဆိုင်ဖြတ်သန်းခဲ့ရသော အတွေ့အကြုံများသည် (တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင်) တူသည့်နေရာတွင် တူနေတတ်သည်ဖြစ်ရာ မိမိတို့ နိုင်ငံ၏အဖြစ်နှင့်ယှဉ်ပြီး ယူသင့်သည်များကို ယူ၍ ပယ်သင့်သည်များကို ပယ်ရန်သာရှိပါသည်။ ထိုအမြင်သည် စာအုပ်တစ်အုပ်နှင့်ပတ်သက်၍ မှန်ကန်မျှတသော အမြင်ဟု ထင်ပါသည်။

၁၉၉၄ - ခုနှစ်ခန့် မြန်မာပြန်သူ ပြန်ဆိုခဲ့သော ထိုစာအုပ်သည် ၁၉၉၉-ခုနှစ်အတွင်း မြန်မာပြန်သူ၏ လက်တွင်းသို့ ပြန်ရောက်လာသည်။ စာအုပ်ကို လာပို့သူမှာ ဆရာကြီးဦးဘုန်းမြင့်၏သားကြီး 'မောင်ထိုက်ကြီး' ဖြစ်သည်။ မောင်ထိုက်ကြီးသည် ဂျပန်နိုင်ငံနှင့် လွန်ခဲ့သော ၁၀ နှစ်ခန့် ကတည်းက စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်နေသူတစ်ဦးဖြစ်ပါသည်။ သူ့အမြင်အရ ဂျပန်နိုင်ငံသည် ကြီးမားကျယ်ဝန်းသည့် နိုင်ငံကြီးတစ်နိုင်ငံ မဟုတ်။ လယ်မြေရော သယံဇာတပစ္စည်းပါ အလှူပယ်ကြွယ်ဝနေသည့် နိုင်ငံလည်း မဟုတ်၊ ပင်လယ်တွင်းမှ ကျွန်းစုနိုင်ငံငယ်မျှသာဖြစ်၏။ တည်နေရာ၊ အကျယ်အဝန်း၊ သယံဇာတပေါများကြွယ်ဝမှု စသည်တို့တွင် အမေရိကန်နိုင်ငံနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ဆင်နှင့်ဆိတ်သဖွယ် ကွာခြားလွန်းလှ၏။ သို့တစေလည်း ယနေ့ ဂျပန်သည်စီးပွားရေးတွင် အမေရိကန်နှင့် ပခုံးချင်းယှဉ်လျက်ရှိသည်။ ဤသည်ကို သူ အားကျနေခြင်းဖြစ်လေသည်။

နိုင်ငံကို အမှန်တကယ်ချစ်မြတ်နိုးကြသော လူငယ်လူရွယ်တိုင်းလည်း ဤ 'အားကျစိတ်' သည် 'ရှိ' ရမည်သာဖြစ်၏။ 'အားကျစိတ်' သည် 'အထင်ကြီးစိတ်' မဟုတ်။ အကယ်၍များသာ 'အထင်ကြီးစိတ်' ဝင်သည်ဆိုဦးတော့ 'အထင်ကြီးသင့်၍ အထင်ကြီးခြင်း' သည် ခွင့်မလွှတ်နိုင်သည့် 'အပြစ်ကြီးတစ်ခု' မဟုတ်ပါ။ သူ့ကိုအားကျလျှင် သို့မဟုတ် သူ့ကိုအထင်ကြီးလျှင် သူ့လိုဖြစ်အောင် ကြိုးပမ်းအားထုတ်တတ်ကြသည်မှာ လူ့သဘာဝ မဟုတ်ပါလော...။

မောင်ထိုက်ကြီးက ဤစာအုပ်ကို ဘာသာပြန်ဖို့ ထပ်မံအဆိုပြုသည်။ ဤစာအုပ်ကို မြန်မာစာဖတ်ပရိသတ် ဖတ်စေချင်သည်မှာ သူ့စေတနာ...။

mgjoe.com

မြန်မာပြန်သူကလည်း စာအုပ်အဖြစ်ထွက်လာဖို့ လွယ်ကူလိမ့်မည်မဟုတ်ဟု ပြန်ဖြေသည်။ မြန်မာပြန်သူနှင့် မောင်ထိုက်ကြီးတို့သည် ဤစာအုပ်ဘာသာပြန်ရေး ကိစ္စကို ၅ ကြိမ်ထက်မနည်း လူချင်းဆုံ၍ ဆွေးနွေးပြောဆိုကြသည်။ နောက်ဆုံးတွင် သူ့မိခင်ဒေါ်မြခင် (ဆရာမ) ကိုယ်တိုင်လာပြီး ဆွေးနွေးသည်။ ဤစာအုပ်ကို 'ဘာသာပြန်ရန်' မြန်မာပြန်သူက လက်ခံလိုက်လေသည်။

မြန်မာပြန်သူအနေဖြင့် ဤစာအုပ်ကို လုံးစေ့ပတ်စေ့ ပြန်ဆိုခြင်း မပြုနိုင်ဘဲ ဖြုတ်ခဲ့၊ ဖြတ်ခဲ့၊ ပယ်ခဲ့ရသည်များအတွက်လည်းကောင်း၊ အင်္ဂလိပ်စာဝေါဟာရများကို ဖလှယ်ရာ၌ တိုက်ရိုက် အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို မယူဘဲ သင့်တော်သလို ပြုပြင်ယူခဲ့ခြင်းများအတွက်လည်းကောင်း၊ မူရင်းစာရေးဆရာအနေဖြင့် ဂျပန်နိုင်ငံ၏သမိုင်းကြောင်းများကို တင်ပြရာ၌ ရှည်လျား ထွေပြားသလို ဖြစ်နေသဖြင့် စာဖတ်သူ မငြီးငွေ့စေရန် 'တိ' ခဲ့ခြင်းများအတွက်လည်းကောင်း မြန်မာပြန်သူအား နားလည် ခွင့်လွှတ်ကြပါရန် အနူးအညွတ် တောင်းပန်အပ်ပါသည်။

နိဂုံးချုပ်အနေဖြင့် ဤစာအုပ်လက်ရေးစာမူကို အလေးအနက်ပြု၍ ဖတ်ရှုကာ အကြံပေးခဲ့ကြသည့် ကိုရွေး (ယူနီတီစာပေ) နှင့် ကိုမင်းမင်းတို့အားလည်းကောင်း၊ ဤစာအုပ်ကို မြန်မာပြန်ဖြစ်အောင် တိုက်တွန်းအားပေးခဲ့သော စာအုပ်ပိုင်ရှင် မောင်ထိုက်ကြီးအားလည်းကောင်း၊ ဤစာအုပ်အကြောင်းကို ပြောပြီး အကြံတောင်းသည့်အခါ စိတ်ဝင်တစား နားထောင်ကာ အကြံပေးခဲ့သည့် ချစ်ဇနီး 'မြင့်' အားလည်းကောင်း၊ ကျေးဇူးအထူးတင်ရှိပါကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

မြန်မာပြန်သူ

၂၃၊ မေ၊ ၂၀၀၀

မူရင်းစာရေးသူ၏ အမှာ

ဤစာအုပ်သည် ၁၉၈၁ ခုနှစ် မတ်လအတွင်းက ‘ကင်းဘရစ်ချ် တက္ကသိုလ်’ ‘THE UNIVERSITY OF CAMBRIDGE’ ၌ ပို့ချခဲ့သော ‘မာရှယ်ဟောပြောပို့ချချက်များ’ ‘THE MARSHALL LECTURES’ ကို စုစည်းတင်ပြထားသောစာအုပ်ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းမတိုင်မီ ၁၉၈၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလအတွင်းက ကျွန်တော်သည် ယခုမူထက်ပို၍ အကျဉ်းချုပ် ထားသော ပို့ချချက်များကို ‘ဆန်တိုရီ - တိုယိုကာ ပြည်သူ့ဟောပြောပို့ချ ချက်များ’ ‘The Suntory-Toyota Public Lecture’ အဖြစ် ‘လန်ဒန် ဘောဂဗေဒပညာသင်ကျောင်း’ ‘THE LONDON SCHOOL OF ECONOMICS’ ၌ ဟောပြောပို့ချခဲ့ဖူးပါသည်။

ပထမဆုံးပေါ်လာသည့် မေးခွန်းမှာ ဂျပန်နိုင်ငံသည် အောင်မြင်မှု ရရှိခဲ့သလား၊ မရှိခဲ့ဖူးလားဟူသော မေးခွန်းဖြစ်၏။ သို့သော်လည်း သိထား သင့်သည့် အချက်တစ်ချက်မှာ ဤကမ္ဘာပေါ်၌ အဘက်ဘက်တွင် အောင်မြင် နေသောနိုင်ငံဟူ၍ တစ်နိုင်ငံမှ မရှိဟူသောအချက် ဖြစ်သည်။ တစ်နေရာ၌ အောင်မြင်မှုရသော်လည်း အခြားနေရာ၌ အရှုံးနှင့် ရင်ဆိုင်နေရတတ်သည် များကို မကြာခဏ ကြုံရတတ်ပါသည်။ အောင်မြင်မှုနှင့် ဆုံးရှုံးမှုတို့သည် မကြာခဏဆိုသလို တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ယှက်နွယ်ပေါင်းစပ်နေလေ့ရှိပါသည်။

ဤစာအုပ်၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ ဂျပန်နိုင်ငံ၏ အောင်မြင်နေ သော အပိုင်းများနှင့် ဆုံးရှုံးနေသောအပိုင်းများကို သိရှိအောင် ကြိုးစားရန်ဖြစ်

သည်။ ထို့အပြင်လည်း 'ဘာကြောင့်အောင်မြင်သည်၊ ဘာကြောင့်ဆုံးရှုံးသည်' ဟူသော မေးခွန်းများကို ထုတ်ဖော်ပြရန်လည်း... ရည်ရွယ်ချက် ရှိပါသည်။ သို့သော်လည်း ပေါ်ပေါက်လာသည့် ပြဿနာများအတွက် ကျွန်တော်၏ ကိုယ်ပိုင်ဖြေရှင်းချက်များကိုမူ ဤစာအုပ်ထဲ၌ တွေ့ရလိမ့် မည် မဟုတ်ပါ။

ကျွန်တော့်အနေဖြင့် ဤစာအုပ်တွင် ကျွန်တော် ပြောလိုသည့်အရာ များကို စာဖတ်သူများ နားလည်လွယ်အောင် ကြိုးစား၍ ရေးသားထားပါသည်။ ကျွန်တော် ယုံကြည်ထားသည့် အချက်တစ်ချက်မှာ ယခု ဤစာအုပ်တွင် ဖော်ပြပါရှိမည့် ပြဿနာမျိုးအတွက် တိကျမှန်ကန်သော အဖြေတစ်ခုရရန် မှာ မလွယ်ပါ။ အများအားဖြင့် ဤပြဿနာမျိုးအတွက် ကွဲပြားခြားနားသော အမြင်များရှိနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း လူတစ်ယောက်အနေဖြင့် အခြား လူတစ်ယောက်၏ ကိုယ်ပိုင်အမြင်နှင့် ကိုယ်ပိုင်ကောက်ချက်ချမှုများအား တရားသဘောအဖြေအဖြစ် ကောက်ယူ၍ မရနိုင်ပါ။ ပေါ်ပေါက်နေသည့် ပြဿနာအတွက် အခြားသူအပေါ်ပုံချ၍လည်း မဖြစ်နိုင်ပါ။ သို့ဖြစ်ရာ ဤ စာအုပ်တွင် ကျွန်တော် တင်ပြထားသည်များမှာ ပြဿနာရပ်ကို တစ်ဖက် ထဲမှကြည့်၍ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ အဖြေရှာထားခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်ဟု သဘော ထားစေချင်ပါသည်။ အကယ်၍ ပြဿနာရပ်များကို တိတိကျကျနှင့် ကျယ် ကျယ်ပြန့်ပြန့် နားလည်ပြီး အဖြေရှာပေးရမည်ဆိုပါမူကား အချိန်များစွာ အကုန်ခံ၍ လုပ်ရလိမ့်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ဤစာအုပ်တွင် ကျွန်တော်တို့သည် ဂျပန်နိုင်ငံအား ကျဉ်းမြောင်းသော အမြင်ဖြင့်ကြည့်၍ ရေးသားထားခြင်းမဟုတ်ပါ။ အနောက်တိုင်းနိုင်ငံများမှ အရင်းရှင်ဝါဒကို 'မက်စ်ဝီဘာ' 'MAX WEBER' ရှုမြင်သုံးသပ်သကဲ့ သို့ ရှုမြင်သုံးသပ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဂျပန်နိုင်ငံသည် ရှေးလွန်လေပြီး သော ခေတ်ကတည်းက ကိုယ်ပိုင်ယဉ်ကျေးမှုဖြင့် တည်ရှိလာခဲ့သည့်နိုင်ငံ ဖြစ်ပါသည်။ ဂျပန်လူမျိုးတို့၏ အကျင့်စရိုက်နှင့် ထူးခြားသော အရည် အသွေးများမှာလည်း ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ပတ်ဝန်းကျင်အတွင်း၌ နှစ်ပေါင်း မြောက်မြားစွာနေထိုင်၍ ဖွဲ့စည်းဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

စိတ်နေစိတ်ထားနှင့် အကျင့်စရိုက်များသည် တစ်သမတ်တည်း တည်ရှိနေသည် မဟုတ်ပါ။ မိမိတို့၏ ရုပ်ဝတ္ထု ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေ များ၏ ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်မှုတို့နှင့်အတူ တဖြည်းဖြည်းချင်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲ လျက် ရှိပါသည်။ ထိုနည်းတူစွာပင် စီးပွားရေးပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်မှုအပေါ် တည်မှီ၍လည်း ပြောင်းလဲမှုများသည် ဖြစ်ပေါ်လာရပါသည်။

စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အဆောက်အအုံများနှင့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ဆက်ဆံမှုများသည်လည်း အမျိုးသားရေးဆိုင်ရာ စိတ်နေစိတ်ဓာတ်၊ အကျင့်စရိုက်တို့၏ ထူးခြားသော အရည်အသွေးများ၏ ပြုပြင်ပြောင်းလဲပေးမှုကို ခံကြရပါသည်။ ကျပန်နိုင်ငံ၌ ဖြစ်ပေါ်တည်ရှိနေသော ရုပ်ဝတ္ထု အခြေအနေ များသည် အနောက်နိုင်ငံများ၌ တည်ဆောက်၍ ရချင်မှ ရပါလိမ့်မည်။ ယင်းအချက်သည် သိသာအောင်မြင်သောအချက် ဖြစ်သည်ကို ကျွန်တော် တို့ မေ့ပစ်၍မရပါ။

ဤစာအုပ်၏ နောက်ပိုင်း၌ တွေ့ရမည့် အချက်တစ်ချက်ရှိသည်။ ကျပန် လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းစီ၏ ထူးခြားသည့် သဘာဝ နှင့် အပြုအမူများသည် အမြဲတစေ ဖြစ်ပေါ်တည်ရှိနေပါသည်။ ယင်းကဲ့သို့သော လူ့ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ စိတ်များကြောင့် ကျပန်အရင်းရှင်စနစ်သည် စံပြုအပ်သော လွတ်လပ်စွာ စွန့်စားလုပ်ကိုင်မှုစနစ်မှ လမ်းခွဲထွက်လာသည်။ သို့မဟုတ် သွေဖည်လာသည်ကို တွေ့ကြရပါသည်။

ဤစာအုပ်က မေးထားသည့် မေးခွန်းတစ်ခု ရှိသည်။ အနောက်နိုင်ငံသားတို့၏ စိတ်နေသဘောထားမျိုးကို မပိုင်ဆိုင်သူများသည် အနောက်တိုင်းနိုင်ငံများမှ ထုတ်လုပ်ခဲ့သည့် စက်မှုနည်းပညာများအပေါ် ဘာကြောင့် လွှမ်းမိုးကြီးစိုးထိန်းချုပ်ထားနိုင်ကြပါသနည်း။ ယင်းအမေးမျိုး၊ ယင်းဆန်းစစ်မှုမျိုးများကို မိမိတို့၏ ယုံကြည်ချက်သဘောတရားနှင့် မူဝါဒအရ သွားနေကြသော နိုင်ငံအသီးသီး၏ စီးပွားရေးအခြေအနေများကို လေ့လာဆန်းစစ်လျက်ရှိကြပါသည်။ ဥပမာပြုရလျှင် တရုတ်နိုင်ငံ၊ ဆိုဗီယက်နိုင်ငံ၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံနှင့် အရှေ့အလယ်ပိုင်းနိုင်ငံများသည် ဤကိစ္စတွင် ပညာရှင်အများက ဆန်းစစ်လေ့လာခဲ့ကြသောနိုင်ငံများ ဖြစ်သည်။ ယင်းလေ့လာဆန်းစစ်မှုများမှရရှိသော အဖြေများသည် ထူးခြားရုံမျှမက အခြား နိုင်ငံများအတွက်

ပါ များစွာ အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေခဲ့ပါသည်။ မက်စ်ဝီဘာသည် ယင်းအယူအဆ ပုံစံမျိုးကိုအခြေခံ၍ ကမ္ဘာ့ဘာသာအသီးသီးကို လေ့လာတင်ပြခဲ့ဖူးပါသည်။ တစ်ဦးတည်းသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ကောက်ချက်ချယူမှုများသည် မှန်ကောင်းမှန် ပါလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ဤအလုပ်မျိုးကို ကမ္ဘာ့ပညာရှင်အများစုက စုပေါင်းပြီး လုပ်ကိုင်သွားသင့်သည်ဟု ကျွန်တော် ထင်ပါသည်။

စီးပွားရေးစနစ်များ၏ သဘောတရားကို ဘာသာရေးယုံကြည်ချက် များနှင့် နှိုင်းယှဉ်၍ လေ့လာသုံးသပ်ရမည့်အလုပ်မှာ အလွန်ကြီးမားခက်ခဲ သောအလုပ်ဖြစ်ရာ ကျွန်တော့်အရည်အချင်းနှင့် စွမ်းဆောင်နိုင်မည့်အလုပ် မဟုတ်ပါ။ ယခု ရေးသားပြုစုသည့် စာအုပ်သည် အလွန်ကျယ်ဝန်းသော အသိပညာ ဘောင်အတွင်းမှနေ၍ ဂျပန်နိုင်ငံ၏ အခြေအနေကိုသာ အာရုံ ထား၍ တင်ပြထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤစာအုပ်၏ နိဒါန်းနှင့် အခန်း (၁) တို့သည် အဓိကတင်ပြထားသည့် ပြဿနာရပ်အတွက် ပဏာမအခြေချပေးထား သည့် အပိုင်းများဖြစ်ပါသည်။ ယင်းအပိုင်းများသည် ကျွန်တော့်ဦးတည် ချက်အတွက် အလွန်အရေးပါသော အခန်းများဖြစ်ပါသည်။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေကာမူ ယနေ့ခေတ် ဂျပန်အကြောင်းကိုသာ ချက် ချင်းသိလိုသူများအဖို့ကတော့ ဤစာအုပ်၏အခန်း (၂) မှ (၅) အထိကိုသာ ဖတ်ကြမည်ဖြစ်ပြီး အကယ်၍ စိတ်ဝင်စားသည်ဆိုပါက (ကျွန်တော်ကတော့ စိတ်ဝင်စားကြလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ပါသည်) ကျွန်တော်၏ ‘နိဒါန်းအခန်း (၁) နှင့် နိဂုံး’ တို့ကို စာဖတ်ပရိသတ်များ ဖတ်ကြလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့် ပါသည်။

ဤစာအုပ် ဖြစ်မြောက်ရေးတွင် ပုဂ္ဂိုလ်တော်တော်များများထံမှ အကူအညီရယူခဲ့သည်ကို ကျွန်တော် မမေ့ပါ။ အထူးသဖြင့် ဘာသာစကားဆိုင် ရာ အကူအညီမရှိဘဲနှင့် ဤစာအုပ်ဖြစ်ပေါ်လာဖို့ မလွယ်ပါ။ အင်္ဂလိပ် ဘာသာဖြင့် ရေးသားထားသောစာမူကို ‘မစ္စပရူဟက်တန်’ ‘Mrs, Prue Hutton’ မစ္စလူဘာမန်းဖို့ဒ် ‘Mrs, Luba Munford’ နှင့် ကျွန်တော့်သား ဟာရူအို ‘Haruo’ တို့က ဖတ်ရှုပြင်ဆင်ပေးခဲ့ကြသည်။ အထူးသဖြင့် အခန်း (၁) စာမူအကြမ်းကို သူတို့က ဂရုတစိုက် ပြင်ဆင်ပေးခဲ့ကြသည်။ ဒုတိယ အခန်းမှာ လွန်ခဲ့သော ဆယ်နှစ်နီးပါးက ဂျပန်ဘာသာစကားသင် ဗြိတိသျှ

ကျောင်းသူ ကျောင်းသားများအတွက် အထောက်အကူစာပေအဖြစ် ဂျပန် ဘာသာဖြင့် ရေးသားထားခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ ယင်းအခန်းကို 'ဒေါက်တာအဲမိဝါ တာနာဘီ' "Dr. Emi Watanabe" က အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုရေး သားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

'တတိယအခန်းနှင့် ယင်း၏ နောက်မှ အခန်းများ၊ နိဒါန်းနှင့် နိဂုံး များ' မှာ ကျွန်တော် ဂျပန်ဘာသာဖြင့် ရေးသားထားခြင်းဖြစ်၍ ယင်းတို့ကို ဒေါက်တာ 'ဂျင်နက်ဟန်းတား' 'Dr. Janet Hunter' က အင်္ဂလိပ်ဘာ သာသို့ ပြန်ဆိုပေးခဲ့သည်။ ကျွန်တော့်၏ ဂျပန်ဘာသာဖြင့် ရေးသားထားသည့် လက်ရေးဆိုးဆိုးစာမူကို ပြန်လည်ကူးယူပေးသူမှာ ကျွန်တော့်ဇနီးဖြစ်၍ ယင်းကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုပေးခဲ့သူမှာ ဂျင်းနက်ဖြစ်ရာ သူတို့၏ ပါဝင်ကူညီမှုကြောင့် ကျွန်တော့်တွင် အခြားလုပ်စရာများအတွက် အချိန် များစွာ ရခဲ့ပါသည်။

ကျွန်တော့်စာမူတစ်ခုလုံးကို သို့မဟုတ် အပိုင်းများကို ဖတ်ရှုပြီး အားပေးတိုက်တွန်းခြင်းနှင့် လိုအပ်သလိုပြုပြင်ရန် ဝေဖန် အကြံပြုပေးခဲ့ ကြသူများအားလည်း ကျွန်တော်များစွာ ကျေးဇူးတင်ပါသည်။ ဝေဖန်အကြံ ပြုသူများထဲတွင် အယ်လ်၊ အက်စ်၊ အီးမှ 'ပါမောက္ခ ရပ်ဖ်ဒါရင်ဒေါ့ဖ်' 'Professor Ralf Dahrendorf of the I.S.E' ဘဲလ်အင်စတီကျုမှ 'ပါမောက္ခ ရှိုင်းရက်ဒ်နာ' 'Professor Roy Radner of the Bell Institute' နှင့် အိုဆာကာတက္ကသိုလ်မှ 'ပါမောက္ခ မာဆာဟိရိုတာတဲမို' 'Professor Masahiro Tatemoto of Osaka University' တို့ ပါဝင်ခဲ့ကြသည်။ စာမူကို ဖတ်ပြီး အကြံပြုခဲ့ကြသူများနှင့် ဝေဖန်ကြသူများသည် ကျွန်တော့် စာအုပ် အတွက် များစွာ အထောက်အကူ ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

ဤစာအုပ်ကို ၁၉၇၈ ခုနှစ်အတွင်းက အယ်လ်၊ အက်စ်၊ အီး၌တည် ထောင်ခဲ့သော 'The International Centre for Economics and Related Disciplines' ၌ ရေးသားခဲ့ခြင်းဖြစ်ရာ ယခုကဲ့သို့ အခါအခွင့်သင့်ခိုက် တွင် ယင်းစင်တာ (ဌာန) တည်ထောင်နိုင်ရေးအတွက် ငွေကြေးလှူဒါန်းခဲ့ ကြသော 'ဆန်တိုရီ လီမိတက်ကုမ္ပဏီ' မှ 'မစ္စတာခဲဇီးဆာဂျီ' 'Mr. Keizo Saji of Suntory Limited' နှင့် 'တိုယိုတာမော်တာကုမ္ပဏီလီမိတက်' မှ

‘မစ္စတာအဲဂျီတိုယိုဒါ’ ‘Mr. Eiji Toyota of the Toyota Motor Co, Ltd,’ တို့အား အထူးကျေးဇူးတင်ရှိပါကြောင်း အလေးအနက်ပြု၍ ပြောလိုပါသည်။ ထို့ပြင်လည်း စတင် တည်ဆောက်နေစဉ်အတွင်း ဖြစ်မြောက်အောင် ကူညီပေးခဲ့သူ ‘တိုယိုတာဖောင်ဒေးရှင်းမှ ဒေါက်တာယူဂျီရိုဟာယာရှိ’ ‘Dr. Yujiro Hayashi of the Toyota Foundation’ အားလည်း အထူးကျေးဇူးတင်ပါကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ကျွန်တော်သည် အထက်တန်းကျောင်းသားဘဝကတည်းက သမိုင်းဘာသာနှင့် ‘ဆိုက်ကိုလိုဂျီ’ ‘Sociology’ ခေါ် လူမှုရေးသိပ္ပံ ဘာသာရပ်တို့တွင် စိတ်ဝင်စားသူ ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော်လည်း ယင်းဘာသာရပ်များနှင့် ပတ်သက်သော အသိပညာဗဟုသုတမှာ ကျွန်တော့်တွင် များစွာမရှိလှပါ။ ကျွန်တော့်အသိမှာ များစွာ နည်းပါးပြီး တိမ်လွန်းလှပါသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ဤစာအုပ်ဖြစ်မြောက်ရေးနှင့် ယင်းဘာသာရပ်များနှင့် စပ်ဆိုင်ရာ စာအုပ်များ၏ အကူအညီကို များစွာ အမှီပြုခဲ့ရပါသည်။ ယင်းသို့ အမှီပြုခဲ့ရသော စာအုပ်များမှာ အားလုံး ဂျပန်ဘာသာနှင့် ရေးသားထားသော စာအုပ်များဖြစ်ပါသည်။ ယင်းစာအုပ်များကို ရေးသားပြုစုခဲ့ကြသော ဂျပန်စာရေးဆရာများကိုလည်း များစွာကျေးဇူးတင်ပါကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

Michio Morishima

ဤစာပိုဒ်သည် စာရေးသူ၏ ဝန်ခံချက်အပိုဒ် ဖြစ်သည်။ ယင်အား မြန်မာစာဖတ် ပရိသတ်နှင့် အဆင်ပြေစေရန် အကျဉ်းချုပ်၍ မူရင်းစာရေးသူ၏ ဝန်ခံချက်အဖြစ် သီးခြားမဖော်ပြတော့ဘဲ သူ့အမှာစာထဲတွင် ဖော်ပြလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာပြန်သူ

နိဒါန်း

(၁)

ကားလ်မတ်က အယူအဆသဘောတရားနှင့် လောကကျင့်ဝတ်တို့သည် အခြေခံရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်းဆိုင်ရာ အခြေအနေများ၏ ရောင်ပြန်ဟပ်မှုများသာ ဖြစ်ကြသည်ဟုဆိုသည်။ အထူးသဖြင့် စီးပွားရေးအခြေအနေများ၏ ရောင်ပြန်ဟပ်မှုများ ဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။ လူသည် ထိုအံ့ဆိုကို အခိုင်အမာ အလေးအနက်ပြု၍ သက်သေအထောက်အထား များစွာပြု၍ တင်ပြခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ မက်ဝီဘာကလည်း သူ့စာအုပ် 'ပရိုတက်စတင့်ဘာသာ၏ ကျင့်ဝတ်နှင့် အရင်းရှင်ဝါဒ၏ အခြေခံစိတ်နေသဘောထား' 'Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism' ထဲ၌ ဘာသာနှင့် စနစ်တို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်တည်ရှိမှုကို ထောက်ပြခဲ့သည်။

သူ့အမြင်အရ ကျင့်ဝတ်တရားသည် ဘာသာတရားက ပေးထားခြင်းဖြစ်သည်။ စီးပွားရေးစနစ်တစ်ခု၏ လိုအပ်ချက်အရ လူတို့တွင်ပိုင်ဆိုင်လာရသော အကျင့်စရိုက် လက္ခဏာရပ်များသည် ကျင့်ဝတ်တရားနှင့် အံဝင်ခွင်မကျဖြစ်နေပါက ကျင့်ဝတ်တရားသည် တိုးတက်လာဖွယ်ရာမရှိဟုဆိုသည်။ ကျင့်ဝတ်တရားနှင့် သယံဇာတသည် စီးပွားရေးစနစ်တစ်ခုတည်ရှိလာရေးအတွက် လိုအပ်သောအချက်ဟု မြင်သည်။ ဝီဘာအနေဖြင့် ကမ္ဘာ့အဓိကဘာသာကြီးများအား သုံးသပ်ရာ၌ ယင်းရှုထောင့်မှကြည့်၍ လေ့လာသုံးသပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ဤနေရာတွင် 'ကွန်ဖျူးရှပ်အယူဝါဒ' 'confucianism' နှင့် ပတ်သက်၍ ဝိဘာ၏ ကောက်ချက်ချပုံကို တစေ့တစောင်းမျှ လေ့လာရန်လိုသည်။ ကွန်ဖျူးရှပ်မှာ (ဘီစီ ၅၅၇-၄၇၉) တရုတ်ဒဿနိက ပညာရှင်ကြီးဖြစ်သည်။ လူတို့၏ ကိုယ်ကျင့်တရားကောင်းမွန်ရေးကို ဟောပြောပို့ချနေသူဖြစ်၏။ သူ၏ အဓိကဟောပြောချက်မှာ မိဘများနှင့် မျိုးရိုးဘိုးဘွားဘီဘင်များအား အမြတ်တနိုး ရိုသေကိုင်းရှိုင်းခြင်း၊ ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ခြင်းနှင့် လူ့ဘောင်လောကအတွင်း၌ တရားမျှတမှုနှင့် ငြိမ်းချမ်းမှုရရှိရေးတို့ကို တည်ဆောက်ထိန်းသိမ်းရမည်ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ဝိဘာက ကွန်ဖျူးရှပ်အယူဝါဒသည် အင်္ဂလန်နိုင်ငံ၌ ခေတ်အဆက်ဆက် တည်ရှိလာခဲ့သော ရှေးခရစ်ယာန်အယူဝါဒကို ပြုပြင်သန့်စင်သင့်သည်ဟု ယုံကြည်ခဲ့သော အုပ်စုတစ်စု၏ 'ပြုရီတန်အယူဝါဒ' 'puritanism' နှင့် ဆင်သည်ဟုဆိုသည်။ ကွန်ဖျူးရှပ်ဝါဒသည် ကျိုးကြောင်းဆင်ခြင်တုံတရား (ယထာဘူတကျကျ ဆင်ခြင်မှု) ကို အဓိကထားသည်။ ပြုရီတန်တို့လည်း ယင်းသို့သော တရားကိုပင် အဓိကလက်ကိုင်ထားသည်။ သို့သော်လည်း ယင်းအယူဝါဒနှစ်ခုကြားတွင် အခြေခံခြားနားမှုတော့ရှိသည်။ အထူးသဖြင့် ပြုရီတန်ဆင်ခြင်တုံတရားဝါဒသည် ကမ္ဘာကြီးအား ဆင်ခြင်တုံတရားနှင့် ထိန်းချုပ်ရေးကို ရှာဖွေခြင်းပြုသည်။ ကွန်ဖျူးရှပ်၏ ဆင်ခြင်တုံတရားမူဝါဒကမူ လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းအနေဖြင့် ဆင်ခြင်တုံတရားဝါဒကို လက်ကိုင်ပြုကာ ကမ္ဘာလောကကြီးနှင့် အဆင်ပြေပြေ နေသွားနိုင်အောင် ကျင့်ကြံအားထုတ်ရမည်ဆိုသည်။ ယင်းအခြေခံ ခြားနားချက်ကို ဖော်ပြအပြီးတွင် ဝိဘာက ကွန်ဖျူးရှပ်ဝါဒ၌သက်ဝင်ယုံကြည်သူများသည် ယင်းသဘောထားမျိုးကို ထားလေ့ရှိသည်ဟု ဆိုသည်။

ယင်းကောက်ချက်မျိုး ချခဲ့သော်လည်း ဝိဘာက 'တရုတ်တို့သည် ဂျပန်တို့ထက် လုပ်ကိုင်နိုင်စွမ်း မပိုသော်လည်း သူနည်းနှင့်သူ စွမ်းဆောင်နိုင်သည့် အစွမ်းအစနှင့် လုပ်ရည်ကိုင်ရည်ကတော့ ရှိသည်။ ခေတ်သစ်ယဉ်ကျေးမှုနယ်ပယ်၌ အများနည်းတူ သိပ္ပံနည်းပညာနှင့် စီးပွားရေးပညာတို့ ပေါင်းစပ်ထားသည့် အရင်းရှင်ဝါဒကို ဖြစ်ထွန်းလာအောင်လည်း လုပ်နိုင်စွမ်းရှိသည်ဟု သူ့အမြင်ကို ပွင့်လင်းစွာပင် နှိုင်းယှဉ်တင်ပြထားသည်။

မည်သို့ပင် ဆိုစေကာမူ ဂျပန်တို့လက်ခံထားသော အယူအဆ သဘောတရားမှာလည်း ကွန်ဖျူးရှပ်ဝါဒပင် ဖြစ်သည်ကိုမူကား ဝန်ခံကြရ လိမ့်မည်ဖြစ်၏။ ဤတွင် ဂျပန်တို့အပေါ်၌ ထားရှိသော ဝိဘာ၏ သဘော ထားသည် တိကျပြတ်သားမှု မရှိသလို ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ သူ့အနေဖြင့် ဂျပန် နိုင်ငံ ကွန်ဖျူးရှပ်နိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံအဖြစ် စဉ်းစားသတ်မှတ်ခြင်း ရှိမရှိ အတိ အကျ မသိရသေးပေ။ ဝိဘာသည် သူ့ ရေးသားပြုစုခဲ့သည့် ‘ကွန်ဖျူးရှပ် ဝါဒ’နှင့် ‘တာအိုဝါဒ’ ‘confucianism and taoism’ စာအုပ်ထဲတွင်လည်း ယင်းအချက်ကို ပြတ်ပြတ်သားသား ဖော်ပြခဲ့ခြင်းမပြုခဲ့ပေ။ ထို့ပြင်လည်း ဂျပန်နိုင်ငံမှ လက်ခံကျင့်သုံးနေသော ‘အရင်းရှင်ဝါဒ’သည် ပရိတက်စတင့် ဘာသာ၏ ကျင့်ဝတ်တရားနှင့် အညီအညွတ် ဖြစ်နေသည်ဟူသော အချက် ကိုလည်း ပြတ်သားပီပြင်စွာ ဖော်ပြထားပေ။ သို့ဖြစ်ရာ ယင်းမပီပြင် မပြတ်သားမှုများအတွက် လိုအပ်သလို ထပ်မံ၍ သုတေသနပြုရလိမ့်ဦး မည်ဟု ယူဆရပေသည်။

ဂျပန်ကွန်ဖျူးရှပ်ဝါဒ၏ အချို့အရေးပါသောအချက်များကို ကြည့် မည်ဆိုပါက ဂျပန်ကွန်ဖျူးရှပ်ဝါဒသည် တရုတ်နိုင်ငံ၏ ကွန်ဖျူးရှပ်ဝါဒ နှင့် အလွန်ခြားနားနေသည်။ ထို့ပြင်ကွန်ဖျူးရှပ်ဝါဒနှင့် တစ်ပြိုင်တည်းလိုလို ရောက်လာခဲ့သော တာအိုဝါဒမှာလည်း ဂျပန်တို့က မိမိတို့နှင့် သင့်တော် သလို ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်းများပြုလုပ်ကာ ‘ဂျပန် ရှင်တိုဘာသာ’ Japanese Shinto ဖြစ်လာခဲ့၏။ ဥရောပတိုက်ဘက်တွင် တစ်ခုတည်းသော သမ္မာ ကျမ်းစာပါ အချက်များကို အနက်အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူပုံ ကွဲပြားခြားနားရာမှ ကက်သလစ်ဂိုဏ်းထဲမှ ပရိတက်စတင့်အမည်ဖြင့် ဂိုဏ်းတစ်ဂိုဏ်း သီးခြား ခွဲထွက်လာခဲ့သည်။

ထိုနည်းတူစွာပင် ဂျပန်ကွန်ဖျူးရှပ်ဝါဒသည် တရုတ်ကွန်ဖျူးရှပ် ဝါဒပေါ် အခြေခံ၍ တည်ဆောက်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ လေ့လာသုံးသပ်ပုံနှင့် အနက်အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူပုံများ ကွဲပြားခြားနားခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ တရုတ်နိုင်ငံမှ လက်ခံကျင့်သုံးပုံများနှင့် များစွာ ကွဲပြားခြားနားလာခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤသို့ဖြင့် ဂျပန်တို့၏ အကျင့်စရိုက်၊ စိတ်နေစိတ်ထား၊ ကိုယ်

ကျင့်တရား၊ ယုံကြည်မှုစသော လူမျိုး၏ ထူးခြားသော ဝိသေသလက္ခဏာရပ်များသည် တရုတ်တို့နှင့် များစွာ ကွဲပြားခြားနားလာခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ဂျပန်နိုင်ငံသည် တရုတ်နိုင်ငံနှင့်ရော၊ ကိုရီးယားကျွန်းဆွယ်နှင့် ပါ အလွန် အလှမ်းကွာဝေးသောနိုင်ငံဖြစ်၏။ တသီးတခြား ကင်းကွာကာ အထီးကျန် ဖြစ်နေသော ဂျပန်နိုင်ငံတွင် တရုတ်ကွန်ပျူးရှပ်ဝါဒသည် သင့်တော်လိုအပ်သလို ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုမရှိဘဲ ပျံ့နှံ့သွားရန်မှာ မဖြစ်နိုင်ပေ။ ယင်းအယူဝါဒ ဝင်လာစအချိန်ကတည်းက ဂျပန်လူမျိုးတို့သည် မိမိတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ဟန် ကိုယ်ပိုင်နည်းဖြင့် အနည်းနှင့် အများဆိုသလို အယူဝါဒများကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲ၍ ယူခဲ့ကြသည်။ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း မိမိတို့နှင့် သင့်တော်သလို ကောက်ယူ၍ အသုံးပြုခဲ့ကြသည်။

ဘာသာအယူဝါဒတော်လှန်ရေးသည် လျင်မြန်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာစေသည်။ သတိမမူမိဘဲ အမှတ်မထင် ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းမျိုးလည်း ရှိနိုင်သည်။ တရုတ်နိုင်ငံနှင့် ကိုရီးယားနိုင်ငံများမှ သင်္ဘောများနှင့် ထွက်လာချိန်ကတည်းက သင်္ဘောများပေါ်၌ ဖြစ်ချင်လည်း ဖြစ်လာနိုင်သည်။ ဂျပန်နိုင်ငံ၏ ပင်လယ်ကမ်းခြေတစ်လျှောက်၌ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်စရာရှိသည်။ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သမျှ ဖြစ်စဉ်အားလုံးကို ဤရှုထောင့်မှနေ၍ လေ့လာကြမည်ဆိုပါက တစ်ခုတည်းသော ယုံကြည်မှုဝါဒအပေါ် အနက်အဓိပ္ပာယ် အယူအဆ ကွဲပြားခြားနားမှုသည် လူမျိုးတစ်မျိုးအား ထူးခြားသောအကျင့်စရိုက်များကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်ပြီး ကွဲပြားခြားနားသော စီးပွားရေးအခြေအနေများကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည် ဟူသောအချက် မှန်ကန်ကြောင်း သိသာထင်ရှားစေသည်။

ကွန်ပျူးရှပ်က စိတ်စေတနာကောင်းရှိခြင်း၊ တရားမျှတမှုရှိခြင်း၊ ရိုသေလေးစားခြင်း၊ အသိဉာဏ်ကြွယ်ဝခြင်းနှင့် ကတိသစ္စာတည်ခြင်းတို့သည် လူတို့တွင် အရေးကြီးဆုံးနှင့် အကောင်းမြတ်ဆုံးသော သီလတရားများဖြစ်သည်ဟု ဟောထားသည်။ ယင်းတို့အနက် စိတ်စေတနာကောင်းရှိခြင်းသည် လူ့နှလုံးသား၌ တည်ရှိရမည့် သီလတရားဖြစ်သည်ဟု သူက ယုံကြည်သည်။

ကွန်ပျူရှပ်၏ အလိုအရ လူ့ဘဝသည် အခြေခံအားဖြင့်ကောင်းသည်။ သဘာဝအလျောက် ဖြစ်ပေါ်တည်ရှိလာသော လူ့မေတ္တာသည် မိသားစုတစ်စု အတွင်းရှိ ဆွေမျိုးသားချင်းများကြား၌ တည်ရှိနေသည်။ ယင်းမေတ္တာစိတ်သည် လူမှုဆက်ဆံရေးဆိုင်ရာ ကိုယ်ကျင့်တရား၏ အခြေခံအုတ်မြစ်ဖြစ်သည်။ ယင်းကိုယ်ကျင့်တရားကို လက်တွေ့ ကျင့်သုံးရာ၌ သဘာဝထက် လွန်ကဲသော ပုဂ္ဂိုလ်များက အမိန့်ပေး၍ ကျင့်သုံးနေကြခြင်းမဟုတ်။ အုပ်ချုပ်ကွပ်ကဲနေသူများက စေခိုင်း၍ တာဝန်အရ သဘောမျိုးဖြင့် လုပ်ကိုင်နေကြခြင်းလည်း မဟုတ်။ မိသားစုအတွင်း၌ သဘာဝအလျောက် တည်ရှိနေသော မေတ္တာစိတ်သည် သူ့ဘာသာ သူ့မိသားစု အသိုင်းအဝိုင်းပြင်ပရှိ သွေးသားမတော်စပ်သူများ၊ လူစိမ်းသူစိမ်းများထံသို့ လွတ်လပ်စွာ ရောက်ရှိသွားခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ဤအဆင့်သည် လူ့သဘာဝ၏ အမြင့်ဆုံးနှင့် အပြည့်စုံဆုံးအပိုင်းဖြစ်၍ ယင်းအခြေခံမှအစပြုကာ လူမှုဆက်ဆံရေးစနစ်သည် ပေါ်ပေါက်လာခြင်းဖြစ်၏။ ယင်းအမျိုးအစား မေတ္တာမျိုးကို မွေးမြူရယူနိုင်သူများသည် မေတ္တာစေတနာရှင်များ သို့မဟုတ် သီလနှင့် ပြည့်စုံသူများဟု အသတ်မှတ်ခံကြရသည်ဟု ကွန်ပျူရှပ်က ယူဆသည်။

ယင်းသို့သော လူစားမျိုးဖြစ်လာရေးသည် လူ့ကိုယ်ကျင့်တရား ပြုစုပျိုးထောင်ရေးလုပ်ငန်းတွင် အဓိကအကျဆုံးဖြစ်သည်ဟု ကွန်ပျူရှပ်က ယုံကြည်သည်။ လူတစ်ယောက်အနေဖြင့် ယင်းသို့သော လူစားဖြစ်လာအောင် ကြိုးပမ်းမည်ဟူသော ရည်မှန်းချက်သည် ထားသင့်ထားထိုက်သော အချက် ဖြစ်သည်ဟု သူက ဆိုသည်။ ကွန်ပျူရှပ်အယူဝါဒအောက်တွင် သားသမီးဝတ္တရား၊ ညီငယ်တစ်ယောက် လိုက်နာရမည့်တာဝန် စသည်တို့သည် အရေးကြီးသော ကိုယ်ကျင့်တရားများ ဖြစ်၏။

သားသမီးဝတ္တရားများထဲတွင် မိဘများအား ရိုသေခြင်း၊ မိဘများအား လုပ်ကျွေးပြုစုခြင်း၊ မိဘများ၏ စကားကိုနာယူခြင်း၊ မိဘများ၏ ဆန္ဒအတိုင်း လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း စသည်များ ပါဝင်သည်။ ညီငယ်တစ်ဦး၏ ဝတ္တရားများထဲတွင် အစ်ကိုကြီးများနှင့် ကိုယ့်ထက် အသက်အရွယ်ကြီးသူများအား ရိုသေကိုင်ရှိုင်းခြင်း၊ ဆိုဆုံးမမှုကို ခံယူခြင်း စသည်များပါဝင်သည်။

ထို့အပြင်လည်း တရုတ်ဘာသာဖြင့် 'ဟို' ဟုခေါ်၍ ဂျပန်ဘာသာဖြင့် 'ဝါ' ဟုခေါ်သော အညီအညွတ်ဖြစ်မှု (ညီညွတ်မှု) သည် မေတ္တာတရားမွေးမြူရေးအတွက် လိုအပ်သောအရာ ဖြစ်သည်။ အညီအညွတ် ဖြစ်လိုစိတ်သည် လူများအား တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး သဘောထားချင်းတိုက်ဆိုင်မှုကို ဖြစ်စေနိုင်ရုံမျှမက လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း၌ အညီအညွတ်ဖြစ်မှုကိုပါ ခိုင်မြဲအောင် ထိန်းသိမ်းထားနိုင်သည်။ သို့သော်လည်း အညီအညွတ်ဖြစ်အောင် ကျင့်ကြံနေထိုင်ရေးဟူသော သဘောတရားသည် အန္တရာယ်ပေးနိုင်သော အညီအညွတ်ဖြစ်မှုမျိုးကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည်။ အညီအညွတ်ဖြစ်ရေးဟူသော ကျင့်ဝတ်အရ လူတစ်ယောက်စကားကို အသိအလိမ္မာဉာဏ်ပညာဖြင့် မဆုံးဖြတ်ဘဲ မျက်စိမှိတ်၍ နားထောင်ခြင်း၊ လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်းများသည် အန္တရာယ်ကို ဖြစ်စေနိုင်သည်။

ထိုနည်းတူစွာပင် ရဲရင့်ခြင်းအားလည်း မေတ္တာတရား၏ ရှေ့ပြေးတစ်ခုအဖြစ် သတ်မှတ်သည်။ သို့သော်လည်း ရဲရင့်သောလူတစ်ယောက်သည် မေတ္တာရှင်တစ်ဦးဖြစ်ရမည်ဟု မဆိုလိုပေ။ ရဲရင့်ခြင်းသည် မှန်ကန်သော ရည်မှန်းချက်ကို ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ရမည့်အရာ ဖြစ်သည်။ ကွန်ပျူးရှပ်က ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့မှုကို လုံးဝအရေးမထားသည့် သတ္တိရှိခြင်းကိုမူ ရှုတ်ချပြစ်တင်သည်။

သစ္စာရှိခြင်းနှင့် ယုံကြည်မှုရှိခြင်းတို့မှာလည်း ရိုးသားဖြောင့်မတ်ခြင်း၏ ကောင်းမြတ်သော ကိုယ်ကျင့်တရားနှစ်ပါးဖြစ်၏။ သစ္စာစောင့်သိခြင်းသည် ရိုးသားဖြောင့်မတ်ခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ်သက်ရောက်စေ၍ ရိုးသားဖြောင့်မတ်ခြင်းသည် သစ္စာစောင့်သိခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ်ရစေသည်။ ယင်းနှစ်ခုသည် လူ့နှလုံးသား၌ ဟန်ဆောင်မှုရှိခြင်းနှင့် တစ်ကိုယ်ကောင်းဆန်ခြင်းစသော စိတ်ဆိုးများမရှိခြင်းကို ဖော်ပြသည်။

ယုံကြည်မှုရှိခြင်းသည် အမြဲတစေ အမှန်ပြောခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ယုံကြည်မှုဟူသည် သစ္စာစောင့်သိမှု၏ ပြင်ပဖော်ပြချက်ဖြစ်သည်။ သစ္စာစောင့်သိမှုသည် လူတစ်ဦးနှင့် ဆက်စပ်ပတ်သက်ပြီး တည်ရှိနေသော သီလတရားတစ်ခုဖြစ်၍ ယုံကြည်မှုမှာ အခြားလူများနှင့် ဆက်စပ်ပတ်သက်နေ သီလတရားတစ်ခု ဖြစ်သည်။

ယုံကြည်မှုကို လက်တွေ့ကျင့်သုံးရာ၌ တရားမျှတမှု သို့မဟုတ် မှန်ကန်မှုနှင့်တွဲ၍ ကျင့်သုံးနိုင်သည်။ ယုံကြည်မှုတစ်ခုတည်းအား ပြည့်စုံသော သီလတရားဟု မခေါ်ဆိုနိုင်ပေ။ ထိုနည်းတူစွာပင် အရေးအကြီးဆုံးကိုယ်ကျင့်တရားဖြစ်သည့် မေတ္တာကိုလည်း တရားမျှတမှုနှင့် တွဲသုံးကာ အသိပညာဖြင့် အားဖြည့်ပေးရသည်။ ကွန်ဖျူးရှပ်ကတော့ စစ်မှန်သော အမျိုးကောင်းသား သို့မဟုတ် လူကြီးလူကောင်း အမျိုးသားတစ်ယောက်သည် အောက်ပါအရည်အသွေးများ ရှိရမည်ဟု ဖော်ပြခဲ့သည်။ မြင့်မြတ်သော အမျိုးသားကောင်းယောက်ျား ဟုတ်၊ မဟုတ် ဆုံးဖြတ်ရာ၌ စဉ်းစားရမည့်အချက် (၉) ချက်ရှိသည်။ ယင်းတို့မှာ...

For the Perfect gentleman there are nine considerations.

These are—

- * A desire to see clearly when he looks at something;
- * A desire to hear every detail when listening to something;
- * A desire to present a tranquil countenance;
- * A desire to present an attitude of respect;
- * A desire to be sincere in his words;
- * A desire to be careful in his work;
- * A willingness to enquire further into anything about which he has doubts;
- * A willingness to bear in mind the difficulties consequent on anger;
- * A willingness to consider moral values when presented with the possibility of profit.

(The Analects of Confucius, chapter 16).

၁။ အရာတစ်ခုကိုကြည့်လျှင် ပီပြင်ပြတ်သားစွာ မြင်ရအောင်ကြည့်လိုသော ဆန္ဒရှိခြင်း။

၂။ အကြောင်းအရာတစ်ခုကို နားထောင်လျှင် အသေးစိတ်ကြားသိအောင် နားထောင်လိုသော ဆန္ဒရှိခြင်း။

၃။ တည်ငြိမ်အေးချမ်းလိုသော မျက်နှာနေမျက်နှာထားကို ပြလိုသော ဆန္ဒရှိခြင်း။

၄။ လေးစားမှုသဘောထားကို ပြလိုသောဆန္ဒရှိခြင်း။

၅။ သူ့စကားများတွင် ရိုးသားဖြူစင်သော စကားများ ပါဝင်စေလိုသော ဆန္ဒရှိခြင်း။

၆။ သူ့အလုပ်တွင် သတိကြီးစွာထား၍ လုပ်ကိုင်လိုသောဆန္ဒရှိခြင်း။

၇။ သူ့သံသယရှိနေသော ကိစ္စများတွင် ထပ်မံမေးမြန်းလိုသော ဆန္ဒရှိခြင်း။

၈။ ဒေါသဖြစ်စေမည့် အခက်အခဲများကို စိတ်ထဲ၌ မြို့သိပ်ထားလိုသော ဆန္ဒရှိခြင်း။

၉။ အကျိုးအမြတ်ရရှိနိုင်သည့် အလားအလာများနှင့် ရင်ဆိုင်ရသည့် ကိုယ်ကျင့်တရား တန်ဖိုးများကို လက်ခံစဉ်းစားလိုသော ဆန္ဒရှိခြင်း... စသည်တို့ ဖြစ်သည်။

ထို့ပြင်လည်း ကွန်ပျူးရှပ်က အစိုးရကောင်းတို့၏ အခြေခံမူများကို လည်း ဤသို့ အကြံပြုခဲ့၏။ ပြည်သူတို့၏ ကိုယ်ကျင့်တရားကောင်းမွန်ရေးကို ရှေးရှု၍ ဖွံ့ဖြိုးအောင်လုပ်ပေးနိုင်သော အစိုးရမျိုး ဖြစ်ရမည်။ ပြည်သူ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း၌ ကိုယ်ကျင့်သီလ မြင့်မားအောင် လုပ်ပေးခြင်းအားဖြင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးကိုရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်သော အစိုးရမျိုး ဖြစ်ရမည်ဟု သူက ဆိုသည်။

သူ့အနေဖြင့် ဥပဒေကို အသုံးပြု၍ အုပ်ချုပ်သော အစိုးရစနစ်အား လက်မခံ။ ထိုအစိုးရမျိုးသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း၌ ဥပဒေချိုးဖောက်မှုများ ဖြစ်လာပါက ချိုးဖောက်သူတို့အား အပြစ်ဒဏ်ပေးသည်။ ထိုအခါ လူတို့အနေဖြင့် အပြစ်ဒဏ်မှ ကင်းလွတ်အောင် မည်ကဲ့သို့ ရှောင်ရှားရမည်ကို စဉ်းစားကြံဆကြသည်။ ယင်းကြံဆမှုများကြောင့် ရရှိလာသောအကျိုးမှာ လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် အရှက်တရားမရှိတော့ခြင်းပင် ဖြစ်သည်ဟု ကွန်ပျူးရှပ်ကဆိုသည်။

ကွန်ပျူးရှပ်၏ ဆောင်ပုဒ်မှာ 'ကိုယ်ကျင့်တရားဖြင့် လမ်းညွှန်၍ ရိသေမှုဖြင့် ထိန်းချုပ်ရမည်' ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ဤဆောင်ပုဒ်အတိုင်းသာ

ကျင့်သုံးသွားမည်ဆိုပါက ‘ပြည်သူတို့သည် ကိုယ်ကျင့်သီလတရားနှင့် ပတ်သက်သော ရှက်စိတ်သည် ဝင်လာလိမ့်မည်ဖြစ်ပြီး မှန်မှန်ကန်ကန် ကျင့်ကြံနေထိုင်သွားကြလိမ့်မည်’ ဖြစ်သည်။ ကွန်ဖျူးရှပ်၏ ယုံကြည်မှုမှာ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အထက်တန်းစားလွှာမှ တာဝန်ရှိသူများသည် ရိုသေမှု တည်းဟူသော စည်းစနစ်များအတိုင်း လိုက်နာအုပ်ချုပ်ရမည် ဖြစ်၏။ အုပ်ချုပ်သူတစ်ဦးသည် သူ့လက်အောက်ခံများအား ဓလေ့ထုံးစံက သတ်မှတ်ထားသည့်အတိုင်းသာ ဆက်ဆံရမည်။ လူချမ်းသာတစ်ဦးအနေဖြင့် လည်း သင့်မြတ်ဖွယ်ရာသော အပြုအမူများဖြင့် မိမိကိုယ်မိမိ သိက္ခာရှိရှိ ထိန်းသိမ်းရမည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းမှ လိုက်နာလျက်ရှိသော ရိုသေမှုနည်းစနစ် နှင့်အညီ ပြုမူဆက်ဆံသွားရမည်။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ယင်းကဲ့သို့ နားလည်ထားကြသော ကွန်ဖျူးရှပ် အယူဝါဒသည် ဂျပန်နိုင်ငံအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်ပျံ့နှံ့လာသည့်အခါ ယင်းပုံစံမျိုး မဟုတ်တော့ပေ။ ယေဘုယျအားဖြင့် ဂျပန်ကွန်ဖျူးရှပ် အယူဝါဒနှင့် တရုတ် ကွန်ဖျူးရှပ်အယူဝါဒတို့ကြားတွင် ခြားနားမှုသည် အချိန်ပြောင်းလာသည်နှင့်အမျှ ကြီးမားလာသည်ဟု အများကယူဆကြသည်။ ၁၈၅၂-ခုနှစ် အတွင်းက ဧကရာဇ်နိုင်ငံတော်အဖြစ် ရပ်တည်နေသော ဂျပန်နိုင်ငံအတွင်းရှိ စစ်တပ်များအား ဧကရာဇ်ဘုရင်က ထုတ်ပြန်ခဲ့သည့်အမိန့်သည် အယူဝါဒ ခြားနားနေကြောင်း သိသာထင်ရှားစေသည့် သာဓကတစ်ခုဟု ဆိုကြသည်။ ယင်းအမိန့်ကို ကွန်ဖျူးရှပ်အယူဝါဒရှုထောင့်မှ ဆင်ခြင်သုံးသပ်၍ ရေးသားထားခြင်းဖြစ်သည်။

‘မေဂျီအစိုးရ’ ‘Meiji Government’ လက်ထက်မှ စတင်တည်ထောင်ခဲ့သော ရိုးရာဓလေ့ထုံးစံအရ တည်ရှိလာသည့် လူတန်းစားအနိမ့်အမြင့် ခွဲခြားမှုစနစ်ကို ဖျက်သိမ်းပစ်လိုက်သည်။ စစ်သည်တော် လူတန်းစားသည် ကွယ်ပျောက်သွားသည်။ လူတိုင်း စစ်မှုမထမ်းမနေရစနစ်သည် အစားထိုး ဝင်ရောက်လာသည်။ ဤသို့ဖြင့် ဂျပန်ပြည်သူတစ်ရပ်လုံးအား နိုင်ငံတော်အတွက် အလားအလာကောင်းသော စစ်သည်များအဖြစ် သတ်မှတ်ခဲ့ကြသည်။

စစ်သားများနှင့် ရေတပ်သားများအတွက် ထုတ်ပြန်လိုက်သော ယင်း ဧကရာဇ်နိုင်ငံတော်၏ အမိန့်သည် တစ်နိုင်ငံလုံးရှိ ပြည်သူတစ်ရပ်လုံးအတွက် ဖြစ်သည်။ ယင်းအမိန့်သည် ကွန်ဖျူးရှပ်၏ ကိုယ်ကျင့်တရားငါးပါးဖြစ် သော သစ္စာရှိခြင်း၊ ရိုသေကျိုးနွံခြင်း၊ ရဲရင့်ခြင်း၊ ယုံကြည်မှုရှိခြင်းနှင့် ချွေတာခြင်း စသည်တို့အပေါ်၌ အလေးအနက်ထား၍ ထုတ်ပြန်ခဲ့ခြင်းဖြစ် သည်။ ဤအမိန့်သည် တရုတ်နိုင်ငံ၌ လက်ခံထားသည့် 'မေတ္တာ' ဟူသော ကိုယ်ကျင့်သီလတရားအား ဥပက္ခာပြုထားသည်။

ယင်းကိုပစ်ပယ်ပြီး သစ္စာရှိမှုဟူသော ကိုယ်ကျင့်သီလတစ်ခုတည်း အပေါ်၌ အခြေခံခြင်းသည် ဂျပန် ကွန်ဖျူးရှပ်ဝါဒအတွက် ထူးခြားချက် တစ်ခု ဖြစ်နေသည်။ အထက်တစ်နေရာ၌ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း မေတ္တာ သို့မဟုတ် စိတ်စေတနာကောင်း ထားရှိခြင်းဟူသော ကိုယ်ကျင့်သီလသည် တရုတ်ကွန်ဖျူးရှပ်ဝါဒတွင် အဓိကကျသောအရာ ဖြစ်သည်။ သို့တစေလည်း မေတ္တာဟူသော ကိုယ်ကျင့်သီလအား ဂျပန်ကွန်ဖျူးရှပ်ဝါဒ၏ သမိုင်းဖြစ် စဉ်တွင် ဆက်လက်၍ လုံးဝပစ်ပယ်ထားသည်ဟု ပြောပါမူကား မမှန်နိုင် ပေ။

ဤပစ်ပယ်မှုကို ဘယ်ခေတ် ဘယ်အခါကာလကစ၍ ပစ်ပယ်ခဲ့ ပါသနည်း။ ဤပစ်ပယ်မှုကို မေဂျီခေတ်က အစပြုခဲ့သည်ဟု ပြော၍မရပေ။ ယင်းခေတ်မတိုင်မီ နှစ်ပေါင်းများစွာကတည်းက ဖြစ်သည်။ ဂျပန်နိုင်ငံ တွင် သစ္စာသည် မေတ္တာထက်ပိုမို၍ အရေးပါသောအရာဖြစ်သည်။ ဂျပန် တို့အနေဖြင့် ယင်းကိုယ့်ကျင့်သီလအား လူ့ဘဝတွင် အရေးပါ အရာရောက် ဆုံးဟု ယူဆခဲ့ကြသည်။ ဂျပန်တို့သည် ယင်းအမြင်ဖြင့် ခေတ်သစ်ကာလကို ချဉ်းကပ်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။

ထို့ပြင်လည်း သစ္စာရှိခြင်း၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်မှာ တရုတ်နှင့် ဂျပန် တို့တွင် ကွဲပြားခြားနားသည်။ သစ္စာတရားအား တရုတ်တို့က 'ချန်' 'chung' ဟုခေါ်၍ ဂျပန်တို့က 'ချို' ဟု ခေါ်သည်။ တရုတ်တို့ယူသည့် အဓိပ္ပာယ်မှာ သစ္စာသည် လူတစ်ယောက်၏ အဆိုးအကောင်း ပိုင်းခြား သိတတ်သည့် စိတ်အပေါ်၌ သစ္စာရှိခြင်းဖြစ်သည်။ ဂျပန်တို့ကမူ အခြေခံ အားဖြင့် ယင်းအဓိပ္ပာယ်၏ သဘောကို လက်ခံထားသော်လည်း အကျယ်

အားဖြင့်မူကား လူတစ်ယောက်အနေဖြင့် သူ့အရှင်သခင်အပေါ်၌ ရိုးသား
ဖြောင့်မတ်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်ဟု ခံယူသည်။ ယင်း၏ ဆိုလိုချက်မှာ မိမိ၏
အရှင်သခင်အား သူ့ကိုယ်သူ အသက်ကိုပင် စတေး၍ ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း
ဖြစ်သည်။

ယင်းယူဆချက်နှင့် ပတ်သက်၍ တရုတ်နိုင်ငံတွင် နောက်လိုက်များ
သည် သူတို့အရှင်သခင်အား မိမိတို့ အဆိုး အကောင်း သိတတ်သည့်စိတ်
နှင့် မဆန့်ကျင်သော ရိုးသားဖြောင့်မတ်မှုဖြင့် အမှုထမ်းဆောင်ရမည်ဟု
အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆို ကောက်ယူကြသည်။ ဂျပန်တွင်မူကား နောက်လိုက်များ
သည် သူတို့၏အသက်များကို သူတို့၏ အရှင်သခင်အား ပေးအပ်ထားရ
မည်ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆို ကောက်ယူကြသည်။ ထို့ကြောင့် သစ္စာရှိမှုဟူသော
သဘောတရားသည် သားသမီးက မိဘအပေါ်ပြုရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားနှင့်
ဆက်စပ်နေကြသည်။ မိမိထက် အသက်ကြီးသူများ၊ ဂုဏ်သိက္ခာမြင့်မားသူ
များအပေါ်၌ ပြုရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့် ဆက်စပ်ပတ်သက်နေသည်။
ဂျပန်တွင် ခံယူထားသည့် သစ္စာရှိမှုသဘောတရားမှာ အာဏာရှိမှု၊ သွေးသား
တော်စပ်မှုနှင့် အသက်အရွယ်စသည်တို့ အပေါ်၌ အခြေခံသည်။ သစ္စာရှိခြင်း
နှင့် ယုံကြည်မှုဟူသော ကိုယ်ကျင့်တရားနှစ်ပါးသည် တရုတ်တို့ယူဆသကဲ့
သို့ ဒင်္ဂါးတစ်ပြား၏ ခေါင်းတစ်ဖက်၊ ပန်းတစ်ဖက်အနေအထားမျိုး မဟုတ်
ပေ။

ယင်းသစ္စာရှိမှု သဘောတရားသည် ‘တိုကူဂါဝါခေတ်’ ‘The
Tokugawa Period’ မှစ၍ ရှေ့တန်းရောက်လာခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်းနှစ်
များတွင်လည်း ယင်းသဘောတရားအား ဂျပန်လူမျိုးတို့က ကျယ်ကျယ်
ပြန့်ပြန့် ကျင့်သုံးလာခဲ့ကြသည်။ ယင်းခေတ်တွင် ဘုရင်ဧကရာဇ်နှင့် ပတ်
သက်သော ကဗျာအများအပြား ထွက်ပေါ်ခဲ့ကြသည်။ ဆယ်ရှစ်ရာစု၏
နောက်ပိုင်း နှစ်ဝက်ကာလမှ ကဗျာများကို စုစည်းထားသည့် ‘မန်ယိုရှူ’
‘Manyoshu’ ကဗျာစာအုပ်တွင် ကဗျာဆရာ ‘အိုတိုမိုနိုယာကမိုချိ’
‘Otomo no Yaka Mochi’ စပ်ဆိုထားခဲ့သည့် ကဗျာတစ်ပုဒ် ပါဝင်ခဲ့သည်
ယင်းကဗျာတွင်...

‘ပင်လယ်ပြင်မှာ ငါ့ခန္ဓာကိုယ်ဟာ

ရေထဲမှာ နစ်မြုပ်သွားပါစေ...
 ကုန်းပေါ်မှာ ငါ့ခန္ဓာကိုယ်ဟာ
 မြက်ပင်တွေ ဖုံးအုပ်သွားပါစေ...
 ငါ့အရှင်သခင် ဧကရာဇ်ဘုရင်ရဲ့ဘေးမှာ
 သေရမယ်ဆိုရင်...

ငါ ဘယ်တော့မှ ဝမ်းမနည်းဘူး... ' ဟု ရေးဖွဲ့ခဲ့ပါသည်။

သစ္စာရှိမှုဟူသော ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့်ပတ်သက်၍ အရှင်သခင်တစ်ဦး အပေါ်၌ အလုပ်အကျွေးပြုခြင်းဟု အနက်အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူပါက အဆိုး အကောင်း သိတတ်သည့် မိမိ၏စိတ်နှင့် မဆန့်ကျင်သော အရာတစ်ခုကို သစ္စာရှိစွာ လုပ်ပေးရမည်ဟူသော အယူအဆနှင့် ဆန့်ကျင်မှုအပေါ်၌ အလေးအနက် မထားကြပေ။ ယင်းသဘောတရားကြောင့်လည်း ဂျပန်နိုင်ငံ၌ ငြိမ်းချမ်းရေးသမားတို့၏ လှုပ်ရှားမှုများကို ၁၉၄၅ ခုနှစ်အထိ ခွင့်မပြုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုကာလနောက်ပိုင်းတွင်မူ ဂျပန်နိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေထဲ၌ တို့က်ခိုက်ရေးတပ်ဖွဲ့များ မဖွဲ့ရဟူသောအချက်ကို ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။

ဂျပန်နိုင်ငံ၏ သမိုင်းတစ်လျှောက်လုံးတွင် ယနေ့အချိန်တိုင်အောင် 'တစ်သီးပုဂ္ဂလဝါဒ' 'Individualism' ဖွံ့ဖြိုးမလာခြင်းသည် ဤအကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရ၏။ 'လစ်ဘရယ်ဝါဒ' 'Liberalism' ဖွံ့ဖြိုးမလာခြင်းသည်လည်း ဤအကြောင်းကြောင့်ပင် ဖြစ်ဖွယ်ရာရှိသည်။ ဂျပန်တို့သည် သူတို့၏ အုပ်ချုပ်သူများအား နာခံရမည်။ သူတို့မိဘများအား အလုပ်အကျွေးပြုရမည်။ သူတို့၏ အကြီးအကဲများအား ဂုဏ်ပြုရမည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း၌ အများနှင့် မဆန့်ကျင်သောအလုပ်ကိုသာ လုပ်ရမည် စသောခံယူချက်များသည် ယင်းအကြောင်းကြောင့်ပင် တည်ရှိလာခြင်းဖြစ်သည်။

သစ္စာရှိမှုဟူသော ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့်ပတ်သက်၍ ယင်းကဲ့သို့အနက်အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူမည်ဆိုပါက သားသမီးက မိဘများအား လုပ်ကျွေးပြုစုရမည်ဟူသော ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်လာနိုင်သည်။

အဘယ့်ကြောင့် ယင်းကဲ့သို့ဖြစ်ရပါသနည်း။ အုပ်ချုပ်နေသူတစ်ဦး၏ အမိန့်များသည် မိဘများ၏ ဆန္ဒများနှင့် သို့မဟုတ် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းမှ လူအများ၏ ဆန္ဒနှင့် ဆန့်ကျင်လာနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်၏။

ကျပန်နိုင်ငံ၏ ပထမဆုံး နိုင်ငံရေးတွေးခေါ်ပညာရှင် ‘ရှိုတိုကုတိုင်းရှို’ (၅၇၃-၆၂၁) Shotoku Taishi (573-621) သည် ဧကရာဇ်ဘုရင်က အာဏာရှင်စနစ်ဖြင့် အုပ်ချုပ်ခြင်းကို တားမြစ်ရမည်ဟု အဆိုပြုခဲ့သည်။ အကယ်၍ တားမြစ်လိုပါက ဧကရာဇ်၏ အမိန့်များသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိ လူများစု၏ အတွေးအခေါ် အယူအဆများနှင့် မဆန့်ကျင်စေရဟု သူက တင်ပြသည်။ အကယ်၍ ယင်းကဲ့သို့ဖြစ်အောင် လိုက်နာမည်ဆိုပါကလည်း မိဘများ၏ အလိုဆန္ဒများနှင့်ကတော့ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်နေဦးမည်သာဖြစ်၏။

ယင်းကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ ‘တိုင်ရရှိဂဲမိုရီ (၁၁၃၈-၇၉)’ ‘Taira Shige mori (1138-79)’ က ‘အကယ်၍ ကျွန်ုပ်အနေဖြင့် သစ္စာရှိမှုကို ပြသလိုပါက သားသမီးများ လိုက်နာရမည့် ဝတ္တရားကို မလိုက်နာဘဲနေရလိမ့်မည်ဟု ယူဆဖွယ်ရှိသည်။ အကယ်၍ ကျွန်ုပ်အနေဖြင့် သားသမီးဝတ္တရားကျေပွန်ခြင်းကို ပြသလိုပါမူကား ကျွန်ုပ်သည် သစ္စာရှိခြင်းဟူသော အကျင့်တရားကို စောင့်ထိန်းရန် ပျက်ကွက်ရပေတော့မည်’ ဟု ဆိုခဲ့သည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ တရုတ်ကွန်ဖျူးရှပ်ဝါဒတွင် ‘မေတ္တာတရား’ သည် အဓိကကျသော်လည်း ကျပန်ကွန်ဖျူးရှပ်ဝါဒတွင်မူ ‘သစ္စာတရား’ သည် အဓိကကျနေသည်။ စာဖတ်သူများအနေဖြင့် ဤစာအုပ်၏ နောက်ပိုင်းအခန်းများကို ဆက်ဖတ်သည့်အခါ ယင်းအခန်းများ၌ အသုံးပြုထားသည့် ‘ကွန်ဖျူးရှပ်’ ဟူသော စကားလုံးသည် ကျပန် ကွန်ဖျူးရှပ် အယူဝါဒကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်ကြောင်း သိရှိတတ်ရန် လိုအပ်ပါလိမ့်မည်။

(၂)

ကျပန်နိုင်ငံသမိုင်းကို လေ့လာမည်ဆိုပါက ပီပီပြင်ပြင် စတင်တွေ့ရသည်မှာ လေးရာစုခေတ်ခန့်က ဖြစ်သည်။ ယင်းအချိန်ကာလတစ်လျှောက်လုံးတွင် ဧကရာဇ်ဘုရင်နှင့် သူ့မိသားစု အနွယ်ဝင်များသည် ကျပန်နိုင်ငံ

၏အုပ်ချုပ်သူများအဖြစ် ဆက်လက်ရပ်တည်လာခဲ့ကြသည်။ ဘုရင်သည် နိုင်ငံတော်၏အကြီးမြင့်ဆုံးသော အုပ်ချုပ်သူဖြစ်၏။ သို့သော်လည်း လက်တွေ့တွင်မူကား အုပ်ချုပ်မှုကိစ္စအဝဝသည် ‘အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်များ’ ‘Kanpaku’၊ ‘အနားယူသွားကြသည့် ဧကရာဇ်ဘုရင်ဟောင်းများ’ ‘Hoo’၊ ‘ရှိုးဂန်း’ဟုခေါ်သော ‘စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ အကြီးအကဲများ’ ‘Shoguns’ နှင့် အခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်များလက်ထဲ၌သာရှိနေသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ဧကရာဇ်ဘုရင်သည် အမည်ခံမျှသာ ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရ၏။

ရဲဖန်ရဲခါတွင် အငြိမ်းစားယူသွားကြသော ‘ဘုရင်များ၏ ကိုယ်စားလှယ်ဝန်ကြီးချုပ်’ ‘Dajo Daijin’ များရှိတတ်သည်။ ထို့ကြောင့် အငြိမ်းစားယူသွားကြသည့်ဘုရင်များ သို့မဟုတ် ရှိုးဂန်းများကိုယ်တိုင်ပင်လျှင် အမည်ခံရပ်ပြုများ ဖြစ်နေတတ်သည်။ သို့သော်လည်း ယခင်အချိန်ကာလမျိုးမှာပင်လျှင် အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်များ၊ ဧကရာဇ်ဘုရင်ဟောင်းများ၊ ရှိုးဂန်းများ စသည်တို့အား ဘုရင်ဧကရာဇ်ကသာ ခန့်အပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသဖြင့် ဘုရင်ဧကရာဇ်သာလျှင် နိုင်ငံ၏အမြင့်ဆုံးသော အုပ်ချုပ်သူဖြစ်နေသည်။ သူ၏ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးတာဝန်ကို သူကသာလျှင် ဦးဆောင်၍ စီမံဖန်တီးလျက် ရှိသည်။

ထိုအချိန်အခါက သမိုင်းကြောင်းကို ဆန်းစစ်လိုက်သည့်အခါ ဂျပန်နိုင်ငံသမိုင်း၏ ထိုကာလက သုံးပုံနှစ်ပုံမျှသော ကာလသည် နှစ်ဦးပြိုင် အစိုးရစနစ်မျိုး ကျင့်သုံးနေကြသည့်သဘော ရှိသည်။ ရဲဖန်ရဲခါတွင် သုံးဦးပြိုင်အစိုးရစနစ်မျိုး တည်ရှိနေတတ်သည်။ ဧကရာဇ်ဘုရင်တစ်ဦးတည်းက တိုက်ရိုက်အုပ်ချုပ်သော အစိုးရစနစ်သည် နှစ်အနည်းငယ်မျှသာ ကြာခဲ့သည်ကို တွေ့ရ၏။ ထို့ပြင်လည်း နှစ်ဦးပြိုင် အစိုးရစနစ် ကျင့်သုံးသော အချိန်ကာလ၏ ၇၀ ရာခိုင်နှုန်းတွင် နိုင်ငံရေးအာဏာကို ရှိုးဂန်းများက၊ သို့မဟုတ် စစ်တပ်မှ ထောက်ခံအားပေးနေသော ဝန်ကြီးချုပ်များ၊ သို့မဟုတ် အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ် အကြီးအကဲများက ချုပ်ကိုင်ထားသည်။

တရုတ်နိုင်ငံနှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ပါက ထိုခေတ်က တရုတ်နိုင်ငံတွင် အရပ်သား ဗျူရိုကရေစီစနစ် ထွန်းကားနေသည်။ တရုတ်နိုင်ငံသည် အဆမတန် ကြီးမားကျယ်ပြန့်သည့် နိုင်ငံကြီးဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ ဗဟိုအစိုးရ

တစ်ခုတည်းက ကွပ်ကဲအုပ်ချုပ်နိုင်ဖို့ဆိုသည်မှာ လွယ်ကူသည်မဟုတ်ပေ။ သို့သော်လည်း သမိုင်းတွင် အချိန်ကာလ တော်တော်ကြာအထိ ညီညွတ် ခိုင်မာသော ဧကရာဇ်စနစ်၏ အုပ်ချုပ်မှု၏ အောက်တွင် ရပ်တည်ခဲ့သည်။ တရုတ်နိုင်ငံအတွင်းတွင် မငြိမ်မသက်မှု အများအပြား ရှိခဲ့သည်ကိုကား ဝန်ခံကြရလိမ့်မည် ဖြစ်သည်။

ကွန်ဖျူးရှပ်ကိုယ်တိုင် နေထိုင်ခဲ့ရသည့် ဘီစီ ၅၅၃ မှ ၄၇၉ ကာလ အတွင်း ‘ချောင်မင်းဆက်’ ‘The Chou Dynasty’ ကာလ လွှတ်ထွက် သွားပြီး နိုင်ငံအတွင်း၌ မြို့စားရွာစားနိုင်ငံငယ် အမြောက်အမြား ပေါ်ထွန်းခဲ့ သည်။ ယင်းမြေရှင်ပဒေသရာဇ်စနစ်၏ မြို့ပြနိုင်ငံငယ်များသည် အချင်းချင်း တိုက်ခိုက် လုယက် သတ်ဖြတ်ခြင်းများဖြင့်သာ အချိန်ကုန်လျက်ရှိခဲ့ကြ၏။ ချောင်မင်းဆက်၏နောက် ‘ချင်မင်းဆက်’ ‘Chin Dynasty’ ၏ ပထမ မြောက် ဧကရာဇ်ဘုရင်လက်ထက်တွင် တစ်နိုင်ငံလုံးအား သူ့လက်အောက် ၌ စုစည်းထားနိုင်ခဲ့သော်လည်းနောက်ပိုင်း နှစ်ပေါင်း ၂,၁၀၀ အကြားတွင် တစ်ခုတည်းသော နိုင်ငံတော်သည် ဖရိုဖရဲဖြစ်ကာ ပြိုကွဲ ပျက်စီးသွားခဲ့ရ ပြန်၏။

ယင်းကာလသည် နှစ်ပေါင်း ၅၀၀ ခန့်ကြာမြင့်ခဲ့၍ တရုတ် တစ် နိုင်ငံလုံး အစိတ်စိတ်အမြွှာမြွှာဖြစ်ကာ သူတစ်လူ ငါတစ်မင်း ဖြစ်ပေါ်လာ သည်။ မြို့စားနယ်စားများ၏ အုပ်ချုပ်မှုအောက်သို့ ရောက်နေခဲ့ရသည်။ ယင်း မင်းဆက်များမှာ ‘ဟန်’ Han Dynasty ‘တန်’ ‘Tang Dynasty’ ‘မင်း’ ‘Ming Dynasty’ နှင့် ချင်မင်းဆက်များဖြစ်၍ ယင်းတို့၏ အုပ် ချုပ်ရေးခေတ်သည် နှစ်ပေါင်း ၂၀၀ ကျော်မျှ ကြာခဲ့၏။ ထိုစဉ်က ပေါ် ထွန်းလာခဲ့သည့် အခြားသော မင်းဆက်များသည် နှစ်ပေါင်း ၃၀ နှင့် ၄၀ နီးပါးမျှ တည်တံ့ခဲ့ကြသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေကာမူ ရှေးရိုးရာဓလေ့ ထုံးစံအလျောက် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သော အရပ်သားအုပ်ချုပ်ရေးစနစ် ဖြစ် သော ဗြူရိုကရေစီ အရာထမ်း အမှုထမ်းစနစ်သည် ပျက်မသွားခဲ့ပေ။ စုစည်း ညီညွတ်ခိုင်မာခဲ့ကြသော မင်းဆက်တိုင်းတွင် ယင်းအုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ပင် ထွန်းကားခဲ့ကြလေသည်။

ကွန်ဖျူးရှပ်၏ အကြီးဆုံးသော ကြိုးပမ်း အားထုတ်မှုတစ်ခုမှာ ယခင်က မင်းမျိုးမင်းနွယ်ဝင်များကသာ လူတစ်စုပိုင် လုပ်ထားခဲ့သည့် ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ပညာရေးကို ပြည်သူ့အများလက်သို့ရောက်အောင် လုပ်ပေး ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ကွန်ဖျူးရှပ် ကွယ်လွန်ပြီးနောက်ပိုင်းတွင် သူ့နောက် လိုက် တပည့်များသည် အယူအဆများ ကွဲပြားကာ အုပ်စုကွဲ ဂိုဏ်းကွဲများ ဖြစ်လာကြသည်။ ယင်းတို့အထဲမှ အုပ်စုတစ်စုသည် မြေရှင်ပဒေသရာဇ် နိုင်ငံများအတွင်း၌ ရာထူးများ ဝင်ယူကြသည်။ အရာရှိအရာခံများအဖြစ် နိုင်ငံရေးလောကတွင် ဆက်စပ် ပတ်သက်လာကြသည်။ ကွန်ဖျူးရှပ်ကိုယ် တိုင်က ‘အကျင့်သီလတရားနှင့် ပြည့်စုံသောအစိုးရ’ ‘Virtuous Govern- ment’ ဟူသော မူတစ်ရပ်ကိုချမှတ်ထားခဲ့ပြီး တရားဥပဒေဖြင့် အုပ်ချုပ် သောစနစ်ကို ဆန့်ကျင်ခဲ့၏။ သို့သော်လည်း သူ့နောက်လိုက်များသည် တရားဥပဒေများကိုသာ ပြဋ္ဌာန်းသည် မဟုတ်။ ယင်းဥပဒေများအတိုင်း ဆောင်ရွက်သည့် အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ကိုပါ လက်ခံခဲ့ကြသည်။

ယင်းအုပ်စုဝင်များသည် နိုင်ငံရေးသမား ဖြစ်ကြရုံမျှမက အကယ်၍ နိုင်ငံရေးသမားများ မဟုတ်သည့်တိုင်အောင် အုပ်ချုပ်နေသူများအား ကူညီ နေသည့် နိုင်ငံရေးအကြံပေးများ ဖြစ်လာကြသည်။ သူတို့သည် နောက် မျိုးဆက်သစ်များအား သူတို့၏အယူအဆများကို သင်ကြားပို့ချပေးသည့် ဆရာများလည်း ဖြစ်လာကြသည်။ ဤသို့ဖြင့် ကွန်ဖျူးရှပ် ကွယ်လွန်ပြီး ကာလတစ်လျှောက်လုံး နိုင်ငံငယ်ကလေးများအဖြစ် အစိပ်စိပ်အမြွှာမြွှာဖြစ် နေသည့် တရုတ်နိုင်ငံအတွင်း၌ ကွန်ဖျူးရှပ်ဝါဒ၏ အခြေခံမူဝါဒများကိုက် ညီအောင် သင်ကြားပေးထားသော အရာရှိများက အုပ်ချုပ်သော အုပ်ချုပ် သည့်စနစ် ပေါ်လာသည်။

သို့သော်လည်း ချင်မင်းဆက် (၂၄၆-၂၀၇ ဘီစီ) ပေါ်လာသည့်အခါ ကွန်ဖျူးရှပ်ဝါဒအား အပြင်းအထန် ဆန့်ကျင်ခဲ့ကြ၏။ ‘အကျင့်သီလ နှင့် ပြည့်စုံသောအစိုးရ’ ဟူသော မူဝါဒများကို ပယ်ဖျက်ခဲ့ကြသည်။ ဤ မင်းဆက်တွင် ပထမဆုံးတက်လာသည့် ဧကရာဇ်ဘုရင်က ကွန်ဖျူးရှပ်ဝါဒ နှင့် ပတ်သက်သော စာအုပ်များကိုပါ မီးရှို့ ဖျက်ဆီးပစ်ခဲ့ကြသည်။

ကွန်ပျူဂျစ်ရုပ်၏ နောက်လိုက်များကိုလည်း အစုလိုက်အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ် ခဲ့သည်။

ထို့နောက် သူသည် စည်းမျဉ်းဥပဒေများနှင့် ညွှန်ကြားချက်များစွာကို ထုတ်ပြန်ကာ တိုင်းပြည်ကို အုပ်ချုပ်သည်။ အကြွင်းမဲ့သက်ဦးဆံပိုင်ဘုရင် ဝါဒနှင့် တိုင်းပြည်ကို အုပ်ချုပ်သည်။ ဗဟိုကချုပ်ကိုင်ထားသော အုပ်ချုပ် ရေးစနစ်သည် ကျယ်ပြန့်ကြီးမားလာခဲ့သည်။ ဤဘုရင်သည် ယခု တရုတ် နိုင်ငံ၌ အထင်ကရရှိနေဆဲဖြစ်သော မဟာတံတိုင်းကြီးကဲ့သို့သော အဆောက် အအုံများကို ပြည်သူများအား အမိန့်အာဏာဖြင့် အတင်းအဓမ္မစေခိုင်းကာ တည်ဆောက်ခဲ့သည်။ ယင်းတံတိုင်းကြီးမှာ မိုင်ပေါင်းထောင်နှင့်ချီ၍ ရှည် လျားသော တံတိုင်းကြီးဖြစ်၏။ ဤဘုရင်သည် ကြီးကျယ် ခမ်းနားသော နန်းတော်ကြီးများနှင့် နန်းဆောင်များကိုလည်း ထိုနည်းဖြင့် တည်ဆောက် ခဲ့သည်။

ဤဘုရင်သည် တရုတ်နိုင်ငံ၏ ပြင်ပရှိနယ်စပ်ဒေသများသို့လည်း စစ် တပ်များ မကြာခဏစေလွှတ်ကာ တိုက်ခိုက်စေခဲ့၏။ ဤဘုရင်၏ ရက်စက် ကြမ်းကြုတ်မှုများကြောင့် တစ်နိုင်ငံလုံးတွင် မငြိမ်မသက်မှုများသည် စဉ် ဆက်မပြတ် ဖြစ်ပေါ်လာနေခဲ့သည်။ နောက်ဆုံးတွင် သူ ကွယ်လွန်သည့် အခါ အထွေထွေမကျေနပ်မှုကြီးကို အကြောင်းပြု၍ ဆင်းရဲဒုက္ခ အမျိုးမျိုးကို အပြင်းအထန် ခံစားခဲ့ရသော လယ်သမားတို့၏ ပုန်ကန်မှုကြီးသည် ပေါ် ပေါက်လာခဲ့သည်။ ကြီးကျယ်သော မျှော်မှန်းချက်ကြီးများဖြင့် အင်အား အကြီးဆုံးသော နိုင်ငံကြီးအဖြစ် တည်ဆောက်မှုသည် အချိန်ကြာကြာမခံခဲ့ ပေ။ နှစ်အနည်းငယ်မျှအတွင်း ပြန်လည်တည်ဆောက်၍ မရနိုင်လောက် အောင် ပြိုကွဲ ပျက်စီးသွားခဲ့ရလေ၏။

ချင်မင်းဆက်နောက်ပိုင်းတွင် တက်လာသည့် ဟန်မင်းဆက်သည် မိမိတို့ရှေ့က ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အမှားများကို ကောင်းစွာသိခဲ့ကြသည်။ ဟန် မင်းများသည် ကွန်ပျူဂျစ်ဝါဒကို ပြန်လည်လက်ခံကျင့်သုံးကြသည်။ ပြန် လည် ရှင်သန်အောင် ဖော်ထုတ်ကြသည်။ ကွန်ပျူဂျစ်တို့ ‘အသိပညာ၊ အလိမ္မာဝါဒ’ ‘Intellectualism’ အား လေးစားကြသည်။ အစိုးရဌာန များတွင် အသိပညာရှင်၊ အတတ်ပညာရှင်များအား စုစည်းသိမ်းသွင်းကြသည်။

ဤလုပ်ရပ်ကြောင့် မင်းမျိုးမင်းနွယ်များနှင့် လူချမ်းသာအတွက် အခက်အခဲများ ရှိခဲ့ရ၏။ တစ်နိုင်ငံလုံးတွင် ဥပဒေများ လိုအပ်သလို ပြဋ္ဌာန်း၍ အရာရှိအရာခံများဦးစီးသော ဗျူရိုကရေစီအုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ကို တည်ဆောက်ခဲ့ကြသည်။

ယခင်က တည်ရှိခဲ့သည့် စနစ်အချို့ကိုလည်း ဖျက်သိမ်းခဲ့ကြသည်။ ယခင်ခေတ်က ပြည်နယ်အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ တာဝန်ကို မင်းမျိုးမင်းနွယ်များကိုသာ ပေးအပ်ခဲ့၏။ နယ်စားမြို့စား ဖြစ်လာကြသူများမှာ လက်ရှိအုပ်ချုပ်နေသော ဘုရင်ဧကရာဇ်နှင့် သွေးသားမကင်းသူများသာဖြစ်ကြ၏။ ယင်းစနစ်မှာ ရိုးရာဓလေ့ထုံးစံအရ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သော ဗာရတ်မြေရှင် ပဒေသရာဇ်စနစ်၏အမွေ ဖြစ်သည်။ ချင်မင်းဆက်သည် ထိုမင်းဆက်ကို ဖျက်သိမ်းပစ်ခဲ့သည်။

ဤသို့ဖြင့် တော်လှိုင် တော်သလို မည်သူမဆို ပြည်နယ်ဘုရင်ခံ ဖြစ်လာနိုင်လာသည်။ လူတန်းစားအသီးသီးမှ သာမန်လူများသည်လည်း အရာရှိအရာခံဘဝသို့ ရောက်နိုင်၏။ ယင်းတို့အထဲမှ ဝန်ကြီးချုပ် သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဘုရင်ခံ စသည်များ ဖြစ်လာနိုင်ရုံမက စစ်တပ်၏ အကြီးအကဲများပင် ဖြစ်လာသည်။ တဖြည်းဖြည်းနှင့် လူတော်လူကောင်း ပညာရှင်များ ရရှိနိုင်ရေးအတွက် စာမေးပွဲများကျင်းပ၍ ရွေးချယ်ခန့်ထားသည့် စနစ်ပင်လျှင် ပေါ်ထွန်းလာခဲ့လေသည်။

ထိုစနစ်အရ ဗဟိုအစိုးရသည် နှစ်စဉ် စာမေးပွဲများကျင်းပပြီး နိုင်ငံတော်၏ မြို့တော်များသာမက ပြည်နယ်အသီးသီးမှ ပညာရှင်များကိုပါ ရွေးချယ်ခဲ့သည်။ အရည်အချင်း ပြည့်မီသူများအဖို့ ဖြောင့်မတ်မှန်ကန်စွာ ဖြင့် အရာရှိအရာခံဘဝသို့ ရောက်သည်အထိ ကြိုးစားပိုင်ခွင့်ရခဲ့ကြသည်။ စာမေးပွဲအောင်မြင်သူများသည် ချက်ချင်းပင် အုပ်ချုပ်ရေးဝန်ထမ်းဘဝသို့ ရောက်ကြသည်။ မှူးမတ်မျိုးနွယ်ဝင် သားသမီးများသည်လည်း ယင်းအခွင့်အရေးကို အသုံးပြုခွင့်ရကြသည်။ ယခင်ကလို နီးစပ်ရာနှင့်ကပ်ရပ်ပြီး ဝင်ခွင့်မရကြတော့သဖြင့် သူတို့ကိုယ်သူတို့ အရည်အချင်း ပြည့်မီအောင် အားထုတ်ကြရသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ဤခေတ်ဤကာလတွင် ကွန်ပျူးရှပ်၏

ဂန္ထဝင်စာပေများအား သင်အံလေ့လာ ကျက်မှတ်မှုများသည် များပြားကျယ်ပြန့်လာသည်။

ဤခေတ်တွင် အလယ်အလတ်တန်းစားနှင့် အငယ်တန်းစားမြေပိုင်ရှင်များ၏ သားများသည်ပင်လျှင် ဤစာမေးပွဲစနစ်ကြောင့် မိမိတို့ကိုယ်မိမိ အရာရှိဘဝသို့ရောက်အောင် ကြိုးစားပိုင်ခွင့်ရလာခဲ့ကြသည်။ ဤသို့ဖြင့် တရုတ်တို့၏ ဧကရာဇ်နိုင်ငံတော် အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်သည် ကွန်ဖျူးရှပ်ဝါဒ သဘောတရားများအပေါ် အခြေခံသည့် ဥပဒေများနှင့် နိုင်ငံရေးစနစ်များ ပြဋ္ဌာန်းကာ တည်တံ့ခိုင်မြဲလာခဲ့သည်။ ယင်းစနစ်အောက်တွင် စာမေးပွဲဖြင့် အရာရှိရွေးချယ်သော ဗျူရိုကရေစီစနစ်နှင့် အရပ်ဘက်မှစစ်တပ်ကို ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်းထားသော စနစ်တို့သည် ဖွံ့ဖြိုးလာခဲ့သည်။ ထိုအချိန်ကာလမှာပင် ဂျပန်နိုင်ငံသည် တရုတ်နိုင်ငံနှင့် အဆက်အသွယ်ရှိလာခဲ့သည်။

တရုတ်နိုင်ငံ၏ မင်းဆက်များ ပြိုပျက်ခြင်းမှာ တောင်သူလယ်သမားများ၊ မိန်းမစိုးခေါ် သင်းကွပ်ခံရသူများနှင့် တရုတ်နိုင်ငံ၏ မြောက်ပိုင်းနယ်ခြားဒေသများ၌ နေထိုင်လျက်ရှိကြသည့် လူများကြောင့်ဖြစ်သည်ကို အများဆုံးတွေ့ရ၏။ ယင်းလူတန်းစားသုံးရပ်ထဲမှ တစ်ခါတစ်ရံတွင် လူတန်းစားတစ်ရပ်ကြောင့်၊ တစ်ခါတစ်ရံတွင် လူတန်းစားနှစ်ရပ်ကြောင့်၊ တစ်ခါတစ်ရံတွင်မူ သုံးရပ်စလုံးကြောင့် မင်းဆက်ခေတ် ပျက်သုဉ်းရသည်ကို တွေ့ရသည်။

မင်းဆက် ပျက်သုဉ်းခြင်း၏ အကြောင်းရင်းများထဲတွင် တစ်စုံတစ်ခုသော အကြောင်းကြောင့် မင်းဆက်ကိုလက်ခံရမည့်ဘုရင် ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နှင့် သေဆုံးသွားခြင်းသည်လည်း အချက်တစ်ချက်ဖြစ်သည်။ တရုတ် ဧကရာဇ်ဘုရင်များသည် အလွန်စည်းစိမ်ခံကြသူများ ဖြစ်ကြသည့် အားလျော်စွာ ကာမကျူးခြင်းနှင့် ဘိန်းရှူခြင်းစသော အလုပ်များတွင် မွေ့လျော်ကြသူများဖြစ်၏။ တရုတ်မင်းဆက်များတွင် အကျင့်စရိုက်ပျက်ပြားသူ အရေအတွက်သည် များပြားလှ၏။ ဤအတွက်ကြောင့်လည်း ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နှင့် သေဆုံးကြရသော ဘုရင်အရေအတွက်သည် များပြားခြင်းဖြစ်သည်။

တရုတ်ဘုရင်များသည် မယားအများအပြားယူခြင်း၌ မွေ့လျော်သူများ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်လည်း နန်းတွင်းရေးပြဿနာများသည် စဉ်ဆက်မပြတ် ရှုပ်ထွေးနေတတ်သည်။ ယင်းအရှုပ်တော်ပုံများကြားမှ မိန်းမစိုးခေါ် သင်းကွပ်တို့၏ ဩဇာအာဏာသည် မမျှော်လင့်ဘဲ ကြီးထွားလာကာ နန်းတွင်းရေးရာများတွင် ဝင်ရောက်ခြယ်လှယ်လာတတ်ကြသည်။ ယင်းတို့၏ မသိနားမလည်ဘဲ ဝင်ရောက် ခြယ်လှယ်မှုများကြောင့် မင်းဆက်များ ပျက်သုဉ်းရသည်လည်းရှိ၏။

ဘုရင်များ၏ စည်းစိမ်ခံမှုများနှင့် ထင်ရာမြင်ရာ လုပ်မှုများကြောင့် နန်းတွင်း၌ အကျင့်စရိုက် ပျက်ပြားခြင်းများနှင့် လာဘ်ပေးလာဘ်ယူခြင်းများသည် ထိန်းချုပ်၍ မရနိုင်လောက်အောင် ကြီးထွားများပြားလာလေ့ရှိသည်။ အစိုးရမင်းမှုထမ်းများကလည်း အခွန်အတုတ်များကို အဆမတန် ကြီးလေးစွာ ကောက်ခံကြသည်။ အခွန်အခများစွာ ပေးဆောင်နေကြရသော လယ်သမားများ၏ ပုန်ကန်ထကြွမှုများသည် နေရာအနှံ့အပြားတွင် ပေါ်ပေါက်လာလေ့ရှိသည်။ ယင်းမငြိမ်မသက်မှုများကြောင့် တရုတ်လူမျိုးများ မဟုတ်သော လူများသည် တရုတ်တို့၏ မဟာတံတိုင်းကြီးကို ကျော်ဖြတ်ကာ နိုင်ငံတွင်းသို့ ချဉ်းနင်းဝင်ရောက်လာကြသည်။

ထိုအခါ စစ်တပ်များစေလွှတ်ပြီး တိုက်ခိုက် မောင်းထုတ်ကြရသည်။ ရန်သူများအား တိုက်ခိုက်ရေးအတွက် ကုန်ကျသည့်စစ်စရိတ်ငွေမှာ အဆမတန် များပြားလှသည်ဖြစ်ရာ အခွန်အတုတ်များကို တိုးသည်ထက် တိုး၍ ကောက်ခံကြရပြန်၏။ ထိုအခါ တောင်သူလယ်သမားကြား၌ မကျေနပ်မှုများသည် တိုးသည်ထက် တိုးလာကြသည်။ တရုတ်နိုင်ငံလို စိုက်ပျိုးရေးကို အဓိကထားသောနိုင်ငံမျိုးတွင် တောင်သူလယ်သမားတို့၏ ထောက်ခံမှုကို မရသော အုပ်ချုပ်သူများ ကျဆုံးရသည်မှာ မရှောင်လွှဲသာသည့် ပြဿနာဖြစ်ပေသည်။

တရုတ်နိုင်ငံ၏ မင်းဆက်အားလုံး ပျက်သုဉ်းခဲ့ကြရသည်မှာ တောင်သူ လယ်သမားများ၏ အရေးကို ပြေလည်အောင် မကိုင်တွယ်နိုင်၍ဖြစ်သည်။ မင်းဆက်တိုင်းသည် တောင်သူလယ်သမားများအတွက် အကျိုးသက်ရောက်စေမည့်မူဝါဒများကို မချမှတ်နိုင်ခဲ့ကြပေ။ သင့်တော်သည့် အရေးယူ

mgyoe.com

ဆောင်ရွက်မှုမျိုးကိုလည်း လုပ်နိုင်စွမ်းမရှိကြပေ။ တချို့မင်းဆက်များတွင် ဤပြဿနာကို ကိုင်တွယ်ကြသော်လည်း ထိထိရောက်ရောက် လုပ်ဆောင် ချက်ဟူ၍ကား မရှိသလောက် ရှားပါးလှပေသည်။

ဤသို့ဖြင့် စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာမူဝါဒ၏ ချွတ်ယွင်းချက် အားနည်းမှု များကြောင့် တောင်သူလယ်သမားတို့ကြားတွင် မကျေနပ်မှုများ အမြဲတစေ ရှိနေပြီး အုံကြွမှုများနှင့် ပုန်ကန်တိုက်ခိုက်မှုများသည် စဉ်ဆက်မပြတ်ဖြစ် ပေါ်နေသည်။ နောက်ဆုံးတွင် ယင်းပြဿနာကို အကြောင်းပြု၍ လက်ရှိ အုပ်စိုးနေသော မင်းဆက်သည် ပြိုကွဲပျက်ဆီးခြင်းဖြင့်သာ အဆုံးသတ်ရ သည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ မင်းမကောင်းသည်နှင့်အမျှ ပညာတတ် အရာရှိ အရာခံများကလည်း အကျင့်စာရိတ္တ ပျက်ပြားလာကြသည်ဖြစ်ရာ လုပ် ပေးသင့် လုပ်ပေးထိုက်သည့်ကိစ္စ ဟူသမျှကို ဥပက္ခာပြုထားကြသည်က များ၏။ နောက်ဆုံး ပုန်ကန်မှုများ ပေါ်လာသည့်အခါ မည်သူကမှ ဝင်၍ မထိန်းနိုင်တော့ပေ။

အကယ်၍ ယင်းမင်းဆက်စနစ်မျိုးနှင့် အုပ်ချုပ်သော တရုတ်နိုင်ငံ ၏ အခြေအနေနှင့် ဂျပန်နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးအဆောက်အအုံကို နှိုင်းယှဉ် ကြည့်မည်ဆိုပါက တူညီချက်များနှင့် မတူညီချက်များကို မြင်တွေ့ကြရသည် ဖြစ်သည်။ ဂျပန်သည် မင်းဆက်စနစ်ဖြင့် အုပ်ချုပ်သောနိုင်ငံပင်ဖြစ်သည်။ ဂျပန်နိုင်ငံ၏ မင်းဆက်သည် မပြိုမကွဲ မပျက်မစီးဘဲ တည်တံ့နေသည်က များ၏။ ၈၆၇ ခုနှစ်မှ ၁၁၉၂ ခုနှစ်အထိ နှစ်အနည်းငယ်မျှသာ မင်းဆက် အုပ်ချုပ်ရေးစနစ် အားနည်းသွားခဲ့သည်။

ယင်းကာလတွင် ဧကရာဇ်ဘုရင်အစိုးရ (နန်းတွင်းအစိုးရ) 'The Court' နှင့် ရှိုးဂန်းအစိုးရ (ဘာကူဖူ) 'The Bakufu' တို့သည် အပြိုင် တည်ရှိခဲ့ကြသည်။ နန်းတွင်းအစိုးရဆိုသည်မှာ အရပ်သား အရာထမ်း အမှုထမ်းများ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲသော 'အရပ်သားအစိုးရ' 'Civilian Government' ဖြစ်၍ ဘာကူဖူအစိုးရမှာ စစ်သားများက ကြီးစိုးကွပ်ကဲ သော 'စစ်အုပ်ချုပ်ရေး' 'Military Administration' သို့မဟုတ် 'စစ်အစိုးရ' ဖြစ်သည်။

ဂျပန်နိုင်ငံတွင် ဧကရာဇ်ဘုရင်၏ မိသားစု သို့မဟုတ် ရှိုးဂန်းမိသားစု များထဲ၌ တရုတ်ဧကရာဇ်ဘုရင်များကဲ့သို့ မောင်းမမိသံ အခြွေအရံများ ထားသည့် မိန်းမဆောင်များကို မပိုင်ဆိုင်ကြပေ။ တရုတ်မင်းဆက်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်လိုက်သည့်အခါ ဂျပန်နိုင်ငံ၏ ဘုရင်မိသားစုများနှင့် ရှိုးဂန်းမိသားစု များသည် အပြစ်ပြောစရာမရှိလောက်အောင် ခြိုးခြံချွေတာပြီး နေထိုင်ကြ ရသည်။ ထို့ပြင်လည်း ယင်းတို့တွင် အပျော်မယားများကို ထိန်းသိမ်းပေးရသည့် သင်းကွပ်ထားသော မိန်းမစိုးများ မရှိချေ။

ဂျပန်နိုင်ငံတွင် ဧကရာဇ်ဘုရင်မိသားစု ကိုးကွယ်သော ဘာသာမှာ ရှင်တိုဘာသာဖြစ်၏။ ဧကရာဇ်ဘုရင်၏ ဗျူရိုကရေစီအုပ်ချုပ်ရေး သဘော တရားသည် ကွန်ဖျူးရှပ်ဝါဒအပေါ်တွင် အခြေခံသည်။ ယင်းအုပ်ချုပ်ရေး စနစ်သည် 'တိုကူ ဂါဝါဘာဂူဖူ' တို့ ကျင့်သုံးခဲ့သည့် စနစ်မျိုးပင်ဖြစ် သည်။ တိုကူဂါဝါခေတ်က ဂျပန်နှင့် တရုတ်တို့၏ အခြွေအနေကို နှိုင်းယှဉ် ကြည့်လိုက်သည့်အခါ တရုတ်နိုင်ငံသည် 'အရပ်သား ကွန်ဖျူးရှပ်အုပ်ချုပ် ရေးစနစ်ကို ကျင့်သုံးသောနိုင်ငံဖြစ်၍ ဂျပန်နိုင်ငံသည် 'စစ်တပ်ကွန်ဖျူးရှပ် အုပ်ချုပ်ရေးစနစ် ကျင့်သုံးသောနိုင်ငံ' ဖြစ်သည်ဟု ပြောနိုင်သည်။

တရုတ်နိုင်ငံ၏ စနစ်သည် 'မေတ္တာတရား'ကို အရေးအကြီးဆုံး သော ကိုယ်ကျင့်သီလတရားအဖြစ် သတ်မှတ်အခြေခံသည်။ ယင်းအခြေခံချက် နှင့် လျော်ကန်သင့်မြတ်သော အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ကို ချမှတ်ဆောင်ရွက်သည်။ ဂျပန်နိုင်ငံသည် 'သစ္စာတရား'ကို အခြေခံသော ကွန်ဖျူးရှပ်ဝါဒကို ကျင့် သုံးသည်ဖြစ်ရာ ရှေးစစ်သည်တော်တို့၏ စည်းကမ်းစနစ်များနှင့် မကင်းသော အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်မျိုး ဖြစ်လာခဲ့သည်။ မိမိ၏ အရှင်သခင်အတွက် အသက် ပင်စွန့်၍ သစ္စာစောင့်သိရမည် ဟူသော အယူအဆဖြင့် အုပ်ချုပ်သည့်စနစ် မျိုး ဖြစ်လာခဲ့သည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ပြောရမည်ဆိုပါက ရှေးဟောင်းဂျပန် စစ်သည်တို့၏ အခြေခံမူဖြစ်သော သစ္စာရှိမှုသည် အဓိကကျသော အခြေခံ တစ်ခုဖြစ်နေသည်။ နှစ်နိုင်ငံစလုံးသည် ကိုယ့်နည်းကိုယ့်ဟန်ဖြင့်လက်ခံ ထားသည့် သဘောတရားများနှင့် ကိုက်ညီသော အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်များကိုသာ ချမှတ်အုပ်ချုပ်ခဲ့သည်။

ဂျပန်နိုင်ငံ၏ တိုကူဂါဝါခေတ်က စစ်သည်တော်များသည် သူတို့၏

ကျပ်နဲ့ ဘာကြောင့် အောင်မြင်ခဲ့သလဲ

ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာတာဝန် (ဧကရာဇ်ဘုရင်အား သစ္စာစောင့်သိခြင်း) နှင့် လက်ရှိအုပ်ချုပ်နေသော နှစ်ဦးပြိုင် အစိုးရစနစ်အတိုင်း ကျင့်သုံးရေး အတွက် ဤသို့သော ဆင်ခြင်တုံတရားဖြင့် ကျင့်ကြံ လုပ်ကိုင်ကြသည်။ သူတို့သည် 'သစ္စာစောင့်သိခြင်း' ဟူသော စကားကို မျိုးရိုးစဉ်ဆက် နားလည်လက်ခံခဲ့ကြသည့်အတိုင်း နားလည်လက်ခံကြသည်။ သာမန်စစ်သည် နှင့် ပြည်သူတို့သည် မိမိတို့၏ 'ဒိုင်မို' 'Daimyo' (မိမိနှင့် အနီးကပ်ဆုံး သော မိမိ၏ အထက်အရာရှိ အရှင်သခင်)အား သစ္စာရှိကြရမည်။ 'ဒိုင်မို' တစ်ဦးချင်းစီက မိမိတို့အထက်မှ ရှိုးဂန်းအပေါ် သစ္စာစောင့်သိရမည်။ ရှိုးဂန်းများကလည်း ဧကရာဇ်ဘုရင်အပေါ် သစ္စာရှိရမည်။ စသည့် အခြေခံ နားလည်မှုအတိုင်း လက်ခံကျင့်သုံး ဆောင်ရွက်ကြသည်။

အဆင့်ဆင့် သတ်မှတ်ခွဲခြားထားသော အဖွဲ့အစည်းများ၏ သစ္စာ စောင့်သိမှုများသည် ဧကရာဇ်ဘုရင်အပေါ် ပြည်သူတစ်ရပ်လုံး၏ သစ္စာစောင့် မှုသည် တိုက်ရိုက် (သို့မဟုတ်) သွယ်ဝိုက်၍ ဖြစ်ထွန်းလာရသည်။ သစ္စာရှိမှု စနစ်ကို ယင်းကဲ့သို့ အဆင့်ဆင့် သတ်မှတ်ခွဲခြားထားသော လူတန်းစား အဖွဲ့အစည်းအသီးသီးက လိုက်နာနေသမျှ ကာလပတ်လုံး နှစ်ဦးပြိုင်အစိုးရ စနစ်တွင်ဖြစ်စေ၊ မြေရှင်ပဒေသရာဇ်တွင်ဖြစ်စေ လူ့ကျင့်ဝတ်တရားဆိုင် ရာ ပဋိပက္ခများသည် ပေါ်ပေါက်လာစရာအကြောင်း မရှိပေ။

သို့သော်လည်း ရံဖန်ရံခါတွင် 'ဒိုင်မို'က ရှိုးဂန်းအပေါ်၌ သစ္စာစောင့် သိမှု ပျက်ကွက်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် ရှိုးဂန်းများက ဧကရာဇ်အပေါ် သစ္စာစောင့် သိမှုပျက်ကွက်ကာ မလေးမစားလုပ်လာခြင်း စသည်များ ဖြစ်ပေါ်လာတတ် သည်။ ယင်းသို့ ဖြစ်လာသည့်အခါ ပြည်သူတို့အနေဖြင့် ဂျပန်ကွန်ဖျူးဂျပ် ဝါဒထဲ၌ ဘာကြောင့် သစ္စာစောင့်သိမှုက ဤမျှလောက်အထိ အရေးပါနေ သနည်းဟု တွေးတောကာ အံ့သြခြင်း ဖြစ်လာကြသည်။ ယင်းကိုလည်း မေးခွန်းထုတ်လာကြသည်။

အကယ်၍ ထိုသစ္စာစောင့်သိမှုကို ရသင့်ရထိုက်သူသည် ဧကရာဇ် ဘုရင်ဖြစ်သည်ဆိုပါက 'မင်းဧကရာဇ်၏ ကြည်ညိုမြတ်နိုး ချစ်ခင်လေးစား ဖွယ်ရာ အခြေအနေ'ကို တောင်းခံကြရမည်ဖြစ်၏။ တစ်ဖက်တွင်လည်း 'ဘာကူဖူများဖျက်သိမ်းရေး'ကိုပါ တောင်းဆိုရလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ ထိုအခါ

ဘာကူဖူများအတွက် သဘောတရားရေးရာပိုင်းတွင် အခက်အခဲဖြစ်ကာ အကျဉ်းအကျပ်ထဲ ရောက်သွားဖွယ်ရာရှိ၏။ အမှန်အားဖြင့်လည်း တိုကူ ဂါဝါခေတ်၏ နောက်ပိုင်းကာလ အနောက်နိုင်ငံများက ဂျပန်သင်္ဘောဆိပ် များ ဖွင့်ပေးရန် ဖိအားပေးလာသည့်အခါ ဘာကူဖူတို့အနေဖြင့် ယင်းပြဿနာ ရပ်အား မည်ကဲ့သို့ ဖြေရှင်းရမည်ကိုမသိပဲ ဖြစ်ခဲ့ရဖူး၏။ အချို့သောကိစ္စရပ် များတွင် ဘာကူဖူတို့သည် ဧကရာဇ်ဘုရင် (နန်းတွင်းအစိုးရ) အား အသိ အမှတ်မပြုပဲ၊ အသိပင်မပေးပဲ လုပ်လေ့ရှိကြသော်လည်း အမှားများဖြစ် လာသည့်အခါ အချို့ကိစ္စရပ်များတွင်မူ ဧကရာဇ်ဘုရင်အား သို့မဟုတ် နန်းတွင်းအစိုးရအပေါ် တာဝန်ပုံချလေ့ရှိသည်။ ထိုသာဓကများကို တွေ့မြင် သိရှိရသော ပြည်သူတို့သည် ဘာကူဖူတို့ ကိုယ်တိုင်က ဂျပန်နိုင်ငံ၏ သဘောတရားအတိုင်း မဆောင်ရွက်ကြခြင်းကို နားလည် သဘောပါက် လာကြသည်။

တရုတ်ကွန်ဖျူးရှပ်ဝါဒသည် လူနှင့်စပ်ဆိုင်သည့် အရာများကို အဓိကထားသည့် အယူဝါဒမျိုးဖြစ်၍ ဂျပန်ကွန်ဖျူးရှပ်ဝါဒသည် အမျိုးသား ရေးကို ဦးစားပေးသော အယူဝါဒမျိုးဖြစ်သည်။ ဤခြားနားမှုသည် တရုတ် နိုင်ငံ၏ စိတ်ကူးတစ်ခုဖြစ်သော 'အလယ်ဗဟိုနိုင်ငံ' အယူအဆကို အကြောင်းပြု၍ ပေါ်ပေါက်လာခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆရ၏။ တရုတ်တို့က သူတို့နိုင်ငံသည် ကမ္ဘာကြီး၏ အလယ်ဗဟို၌တည်ရှိပြီး ယဉ်ကျေးမှုအသီးအပွင့် များ ထွန်းကားပွင့်ဖူးရာနိုင်ငံဟု ယူဆကြသည်။ ထိုယူဆမှုကြောင့် တရုတ် တို့၏ 'အလယ်ဗဟိုနိုင်ငံ' ဟူသော အယူအဆသည် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ဂျပန်နိုင်ငံကတော့ သူ့အခြေအနေသည် အင်အားကြီးမားသော နိုင်ငံကြီးတစ်နိုင်ငံ၏ ဖိအားအောက်၌ ရောက်နေသည်ဟု ယူဆသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း သူ့နိုင်ငံကာကွယ်ရေးကို များစွာ ရှေ့တန်းတင်ခဲ့သည်။ သူ့အနေဖြင့် အရှေ့တောင်အာရှ၏ ထောင်ထဲ၌ ဆက်လက်ရပ်တည်နိုင် ရန် လိုလာသည်ဆိုပါက စစ်စီချွေတာရမည်။ သတ္တိရှိရမည်ဟု ခံယူခဲ့ သည်။

တရုတ်နှင့် ဂျပန်တို့၏ ယဉ်ကျေးမှုကွဲပြားခြားနားခြင်းသည် ငါးရာ

စုနှင့် ခြောက်ရာစုခန့်ကတည်းက ပေါ်လွင် ထင်ရှားလာခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ ထိုစဉ်ကတည်းက ဂျပန်သည် မိမိတို့နှင့် မနီးမဝေး၌ တရုတ်နိုင်ငံကြီး တည်ရှိနေခြင်းကို သတိကြီးစွာထားမိခဲ့သည်။ မိမိတို့တွင် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခြင်းမရှိဘဲ အရိုင်းအစိုင်းအဆင့်၌သာ ရှိနေသေးသည်ကိုလည်း ဆင်ခြင် သုံးသပ်ခဲ့မိသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း မိမိတို့နိုင်ငံရှင်သန် ရပ်တည်နိုင်ရေးသည် အလွန်အဓိကကျသော လိုအပ်ချက်ကြီးတစ်ခုဟု ယုံကြည်ယူဆခဲ့ကြသည်။ အမျိုးသားလုံခြုံရေးနှင့် ကာကွယ်ရေးသည် ဂျပန်ကွန်ပျူးရှပ်ဝါဒတွင် မရှိမဖြစ်သော လိုအပ်ချက်ဟု လက်ခံခဲ့ကြသည်။ ထိုအချိန်ကာလမှစ၍ ဂျပန်သည် မိမိတို့နိုင်ငံနှင့် အခြားနိုင်ငံများကြား၌ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုသည် တည်ရှိနေသည်ကို သတိထားမိလာသည်။ အနောက်နိုင်ငံများနှင့် အဆက်အသွယ် ပြုလုပ်ချိန်တွင် ဂျပန်နိုင်ငံသည် ခြောက်ရာစုနှစ်ကတည်းက သတိထားမိလာခဲ့သော ထိုအသိကို များစွာ အလေးအနက်ပြုနေကြပြီဖြစ်၏။

အောက်ကျ အားငယ်စိတ်ဟုဆိုရမည့် ယင်းခံစားမှုများကြောင့် နောက်ဆုံးတွင် ထိုကူဂါပါ ဘာကူဖူ 'The Tokugawa Bakufu' ခေတ်တွင် 'အထီးကျန်နေရေး မူဝါဒတစ်ရပ်' 'A Policy of Seclusion' ကို ချမှတ်ခဲ့သည်။ အမျိုးသားရေးဝါဒနှင့် အမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ်တို့သည် အပြင်းအထန် တက်ကြွလာခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း တိုကူဂါဝါခေတ်ကုန်ဆုံးချိန်တွင် ဂျပန်နိုင်ငံသည် ကမ္ဘာကြီး၏ ပြောင်းလဲမှုအရပ်ရပ်ကို ကြည့်၍ မိမိတို့ ချမှတ်ထားသည့် အထီးကျန်နေရေးကို ဆက်လက်ကျင့်သုံး၍ မဖြစ်နိုင်တော့ကြောင်း နားလည်လာသည်။ ထိုအသိဝင်ချိန်မှစ၍ ဂျပန်ခေါင်းဆောင်များနှင့် ဂျပန်ပြည်သူတို့သည် သူတို့၏ လမ်းကြောင်းကို ပြောင်းလဲပစ်ကြသည်။ သေးသိမ်သော စိတ်နေစိတ်ထားနှင့် ကျဉ်းမြောင်းသော အမြင်များကို စွန့်ပစ်ခဲ့ကြသည်။ သူတို့တွင်ရှိရှိသမျှ ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါး ခွန်အားများကို အနောက်တိုင်း စက်မှုလက်မှုနည်းပညာ ရယူရေးအပေါ်၌ ပြင်းထန်စွာ အာရုံစူးစိုက်ခဲ့ကြသည်။

တရုတ်နိုင်ငံ၏ ဗျူရိုကရေစီအုပ်ချုပ်ရေးစနစ်တွင် တရုတ်ရှေးဟောင်းစာပေများနှင့် ကဗျာဖွဲ့ဆိုခြင်းအတတ်ပညာများ၌ ကျွမ်းကျင်သည့် ပညာရှင်

များ လွှမ်းမိုးနေချိန်တွင် ဂျပန်နိုင်ငံ၏ အရာရှိ အရာခံများနှင့် ပညာရှင် တို့သည် လက်နက်ထုတ်လုပ်ရေးအပေါ်၌ စိတ်ဝင်စားနေကြသည်။ အနောက်တိုင်း၌ ထွန်းကားနေသည့် သိပ္ပံပညာနှင့် စက်မှုလက်မှု နည်းပညာ များအပေါ်၌ စိတ်ဝင်စားနေကြသည်။

နှစ်နိုင်ငံစလုံးသည် ကွန်ပျူးရှပ်အပေါ်၌ အခြေခံခဲ့သည့်ကား မှန် ၏။ သို့သော်လည်း တရုတ်တို့သည် ခေတ်နှင့်အမီလိုက်ရန် ထထကြွကြွ မရှိ။ ခေတ်နောက်ပြန်ဆွဲသည့် အမြင်များကို လက်ခံကာ အနောက်နိုင်ငံ မှ သိပ္ပံပညာများကို အပြင်းအထန် ဆန့်ကျင်ခဲ့ကြသည်။ တိုကူဂါဝါဘာကူဖူ ခေတ်မှနေ၍ ‘မေဂျီတော်လှန်ရေး’ ‘Meiji Revolution’ ခေတ်မတိုင်မီ ဧကရာဇ်နိုင်ငံတော်အစိုးရခေတ်အထိ နိုင်ငံတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ခဲ့ကြ သော အရာရှိအရာခံများနှင့် ပညာရှင်များသည် အနောက်တိုင်း သိပ္ပံ ပညာများနှင့် စက်မှုလက်မှုနည်းပညာများ ရရှိရေးလုပ်ငန်းများအပေါ်၌သာ အလွန်ထက်သန် ပြင်းပြသည့်စိတ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။

အနောက်တိုင်း အရင်းရှင်ဝါဒသည် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းစီ၏ လွတ် လပ်မှုကို များစွာအလေးထားနေသော်လည်း ဂျပန်နိုင်ငံတွင်မူကား အတင်း အဓမ္မစေခိုင်း၍ လျှောက်ရမည့်လမ်းခရီးကို အစပြုလာခဲ့သည်။ ဂျပန်နိုင်ငံ နှင့် အနောက်နိုင်ငံများကြား၌ တည်ရှိနေသည့် သိပ္ပံပညာနှင့် စက်မှုလက် မှုဆိုင်ရာ ကွဲပြားခြားနားမှုများကို နည်းပါးသွားစေရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ် ခဲ့သည်။ ဤခရီးရှည်ကြီးကို လျှောက်ရာ၌ လူတစ်ဦးချင်းစီသည် မိမိတို့၏ ကိုယ်ပိုင်လွတ်လပ်ခွင့်ကို အဆုံးခံသင့်လျှင်အဆုံးခံရ၏။ အကယ်၍ လိုအပ် ပါက အသက်ကိုပင် စွန့်လွှတ်ရမည်ဟု ခံယူစေ၏။ ဤသည်မှာ သူ၏ သစ္စာစောင့်သိမှုနှင့် သူ၏ ကိုယ်ကျင့်တရားဟု သတ်မှတ်ခဲ့သည်။

ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် ဂျပန်နိုင်ငံ၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို ယင်းရှုထောင့် မှနေ၍ ဆင်ခြင်သုံးသပ်မည်ဆိုပါက ဂျပန်နိုင်ငံသမိုင်းတွင် ထူးခြားသော အချိန်ကာလနှစ်ခုကို တွေ့မြင်ကြရလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ ပထမအချိန်ကာလ မှာ ခြောက်ရာစုအကုန်မှ ခုနှစ်ရာစု အလယ်ခန့်အထိ အချိန်ကာလဖြစ် သည်။ ယင်းအချိန်ကာလတွင် ဂျပန်သည် မိမိအပေါ်၌ ဖိအားပေးလာသည့် တရုတ်အင်ပါယာ၏ အရှိန်အဝါကို သတိထားမိလာခဲ့သည်။

ဒုတိယအချိန်ကာလမှာ တိုကူဂါဝါဘာကူဖူခေတ်၏ နောက်ဆုံးနှစ်များအတွင်းဖြစ်သည်။ ယင်းကာလတွင် ဂျပန်နိုင်ငံသည် အနောက်နိုင်ငံများ၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာမှုနှင့် အင်အားကြီးမားလာမှုကို သတိထားမိလာခဲ့သည်။ ယင်းအချိန် ကာလများတွင် ဂျပန်လူမျိုးတို့သည် ‘တိုင်ကာပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများ’ နှင့် ‘မေဂျီတော်လှန်ရေး’ တို့အတွက် ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှု အများအပြားကို လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြသည်။ ထိုစဉ်က သူတို့ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည့် ပြဿနာများကို အောင်မြင်စွာ ဖြေရှင်းနိုင်ခဲ့ကြသည်။ ယင်းနှစ်ခု အနက် တိုင်ကာပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများအကြောင်းကို အခန်း (၁) တွင် တွေ့ရမည်ဖြစ်ပြီး မေဂျီတော်လှန်ရေးကို အခန်း (၂) ၌ တွေ့ကြရမည်ဖြစ်သည်။ ယင်းအခန်းနှစ်ခန်းသည် ဂျပန်အရင်းရှင်ဝါဒအကြောင်း ဆွေးနွေးဝေဖန်ထားသည့် အခန်း (၃) နှင့် (၅) တို့၏ ပဏာမအခန်းများ ဖြစ်ပါသည်။

မေဂျီတော်လှန်ရေးခေတ်မှစ၍ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သည့် ဂျပန်တို့၏ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဖြစ်စဉ်ကို သုံးပုံခွဲနိုင်သည်။ အခန်း (၃) သည် မေဂျီအစိုးရ၏ ဦးဆောင်ညွှန်ကြားမှုဖြင့် ဖြည်းဖြည်းမှန်မှန် ထူးထူးခြားခြားတိုးတက်လာမှုကို ဖော်ပြသည်။ အချိန်ကာလအားဖြင့် မေဂျီတော်လှန်ရေးအစပြုကာလမှ ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီး ပြီးဆုံးသွားချိန်အထိ ဖြစ်သည်။ မေဂျီခေတ်တွင် မသင်မနေရ ပညာရေးစနစ်သည် တိုကူဂါဝါခေတ်ကထက် ပိုမို ကျယ်ပြန့်လာသည်။ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာသည်။

ရှေးခေတ်ဂျပန်နိုင်ငံ၌ အလွန်အရေးပါ အရာရောက်ခဲ့သည့် ‘ဆာမူရိုင်း’ ခေါ် စစ်သူရဲကောင်းလူတန်းစားသည် ကွန်ဖျူးရှပ်ဝါဒကို ပိုမိုသိရှိထောက်ခံလာကြသည်။ ယင်းတို့၏ထောက်ခံမှုသည် တိုးတက်သည်ထက် တိုးတက်လာသည်။ ဤသို့ဖြင့် ယခင်က အစိုးရအဖွဲ့နှင့် အရေးပါအရာရောက်သည့် လူတစ်စု၏ ကွန်ဖျူးရှပ်ဝါဒ၏ သဘောတရားသည် ဂျပန်တစ်မျိုးသားလုံး၏ သဘောတရားအဖြစ်သို့ ရောက်လာခဲ့လေသည်။

ဂျပန်တို့၏ လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် အဆင့်မြင့်မြင့် ပညာတတ်မြောက်ရေးသည် လူတိုင်းအတွက် အရေးကြီးသော အရာတစ်ခုဖြစ်လာသည်။ အကယ်၍ တိုင်းပြည်ကို အခြားနိုင်ငံများနည်းတူ (အထူးသဖြင့် အနောက်တိုင်းနိုင်ငံများနည်းတူ) အမှန်တကယ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လိုသည်ဆိုပါက မိမိလူမျိုးများအတွင်း၌ မြင့်မားသော ပညာရရှိရေးသည် အဓိကဟူသောအချက်

ကို ဂျပန်အစိုးရများက သဘောပေါက်လက်ခံလာကြသည်အထိ ကျင့်သုံး
လာခဲ့သော ဇာတ်ခွဲခြားမှုစနစ်သည်လည်း ဆိတ်သုဉ်း ပျောက်ကွယ်သွား
သည်။

မေဂျီခေတ်တွင် အခြေတကျတည်ရှိလာခဲ့သည့် အရင်းရှင်ဝါဒအပေါ်
၌ ဂျပန်တို့မြင်ပုံသည် အနောက်တိုင်းနိုင်ငံများ၏ အမြင်နှင့်မတူ၊ အနောက်
တိုင်း အရင်းရှင်ဝါဒသည် လူတန်းစားအမြင် ရှိသည်။ အရင်းရှင်များနှင့်
အလုပ်သမားများ၏ ကွဲပြားခြားနားမှုအမြင် ဖြစ်သည်။ မေဂျီအစိုးရသည်
ဇာတ်ခွဲခြားမှုစနစ်ကို အောင်မြင်စွာ ဖျက်သိမ်းပစ်နိုင်ခဲ့၏။ သူတို့အနေဖြင့်
ပထမဆုံး ခေတ်မီပညာရေးစနစ်ကို တည်ဆောက်ခဲ့သည်။ အစိုးရဌာနများ
တွင် တက္ကသိုလ်မှ ဘွဲ့ရလူငယ်များအား အလုပ်ခန့်ထားသည်။ မိသားစု၏
နောက်ခံသမိုင်းကို ရှေ့တန်းတင်ခြင်းမပြု၊ အရည်အချင်းရှိလျှင် မည်သည့်
မိသားစုကပဲ မွေး- မွေး အလုပ်ဌာနများ၌ ခန့်ထားသည်။ ယနေ့ခေတ်
ဂျပန်သည် အခြေခံဥပဒေနှင့် အုပ်ချုပ်သော ဘုရင့်အစိုးရ၏ အံ့ဩချီးကျူး
ဖွယ်ကောင်းလောက်အောင် ပြည့်ဝသည့် အရည်အချင်းများကို ဖြတ်သန်း
လာခဲ့ရသည်။ အရည်အချင်းပြည့်ဝသော ခေါင်းဆောင်မှုအောက်တွင်
အံ့ဩဖွယ်ကောင်းလောက်အောင် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာသည့် စီးပွားရေး
အခြေအနေကိုလည်း တွေ့မြင်ခဲ့ရ၏။

ဤစာအုပ်၏ အခန်း (၄) သည် စစ်အတွင်းကာလအခြေအနေများကို
ဖော်ပြ၍ အခန်း(၅)သည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ပြီးဆုံးသွားခဲ့သည့် ၁၉၄၅-
ခုနှစ် နောက်ပိုင်းနှစ်များအတွင်း ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည်များကို ဖော်ပြသည်။
စစ်အတွင်းကာလတွင် လက်ယာဂိုဏ်းနှင့် စစ်တပ်ကကြီးစိုးခဲ့သည်။ ယင်း
တို့၏ ကြီးစိုးမှုသည် 'ပါးလ်ဟားဘား' 'Pearl Harbour'ဟု လူသိများခဲ့
သည့် 'ပုလဲဆိပ်ကမ်း'အား အသေခံတိုက်ခိုက်သည့် တိုက်ပွဲပေါ်ပေါက်
စေခဲ့၏။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး အပြီးတွင် ဂျပန်သည် အမေရိကန်အုပ်ချုပ်
ရေး စနစ်အောက်သို့ ရောက်ခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း မူလက ကျင့်သုံးခဲ့
သည့်သဘောတရားမှာ ပျောက်မသွားဘဲ ယနေ့အချိန်အထိ တည်တံ့လျက်
ပင်ရှိသည်။ ရှေးရိုးစဉ်လာအတိုင်း လိုက်နာခဲ့သော အယူအဆများ၊ ဗုဒ္ဓ
ဘာသာနှင့် ရှင်တိုဝါဒတို့၏ ထွန်းကားနေခဲ့သော ကွန်ပျူးရှပ်ဝါဒ (ဂျပန်

နည်း ကျပန်ဟန် ကွန်ဖျူးရှပ်ဝါဒ) သည် ဆက်လက်တည်တံ့ ခိုင်မြဲလျက် ပင်ရှိသည်။

ထို့ကြောင့်လည်း ကျပန်အရင်းရှင်စနစ်သည် ယနေ့ခေတ်အထိ အမျိုးသားရေးဆန်သော၊ ပြည်သူ့အကျိုးကို ကာကွယ်သော၊ ပုဂ္ဂလိကဝါဒ ဆန်ခြင်းကို ဆန့်ကျင်သောစနစ်အဖြစ် ရပ်တည်နေခဲ့သည်မှာ အဆန်း မဟုတ်တော့ပေ။ ကျပန်တို့၏ သမိုင်းတွင် အဆိုးဆုံးကာလမှာ ဒုတိယကမ္ဘာ စစ်ကြီးထဲ ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့ရသည့်ကာလနှင့် နိုင်ငံတွင် နယ်ချဲ့ဖက်ဆစ် စနစ် ကြီးစိုးလွှမ်းမိုးနေသည့် ကာလများဖြစ်သည်။ ယင်းကာလများတွင် ကျပန်လူမျိုးတို့သည် အကျိုးစီးပွား များစွာ ပျက်စီးခဲ့ရ၏။ စစ်ကြီးပြီးဆုံး သွားပြီးနောက် ကာလတစ်လျှောက်လုံး ကျပန်နိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးအခြေအနေ သည် များစွာ တိုးတက်လာခဲ့သည်။ သို့တစေလည်း ပုဂ္ဂလိကဝါဒနှင့် လစ်ဘရယ်ဝါဒတို့သည် ယခုအချိန်အထိ ကျပန်တို့နှင့် အလွမ်းဝေးနေဆဲ ဖြစ်သည်။

နောက်ဆုံးပြောရမည့် အချက်တစ်ချက်မှာ ကျပန်နိုင်ငံတွင် ဘာသာ ရေးနှင့်ပတ်သက်သော တော်လှန်မှုဟူ၍ လုံးဝမပေါ်ပေါက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အကယ်၍ တစ်မျိုးသားလုံးနှင့် ဆက်စပ်ပတ်သက်နေသော အရေးအခင်း ကြီးများ ပေါ်ပေါက်လာသည်အခါ သူတို့သည် ရှင်တိုဘာသာ၏ သဘော တရားများကို ကျင့်သုံးကာ ဆောင်ရွက်လေ့ရှိကြသည်။ သူတို့နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးခေတ်တစ်ခေတ်တွင် ပြင်းထန် ကြီးမားသော အပြောင်းအလဲများ ဖြစ်ပေါ်လာပါကလည်း ကွန်ဖျူးရှပ်ဝါဒမှ သဘောတရားများကို အလေး အနက်ထား၍ ကျင့်သုံးနေထိုင်ကြသည်။

ယင်းကဲ့သို့ နေထိုင်လုပ်ကိုင်ခြင်းအားဖြင့် သူတို့သည် သူတို့နိုင်ငံ ရင်ဆိုင်နေရသည့် ပြဿနာများကို သဘောတရားရေးဆိုင်ရာ အင်အားများ သုံး၍ ဖြေရှင်းကြသည်။ အမှန်စစ်စစ်တွင်လည်း လိုအပ်သလိုပြုပြင်ပြောင်း လဲ၍ရသော သူတို့၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို များစွာအထောက်အကူပြုလျက် ရှိသည်။ ကျပန်နိုင်ငံ၏ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများသည် ဘာသာအယူဝါဒတစ်ခုတည်းက အထောက်အကူပြု၍ တိုးတက်လာခြင်း မဟုတ်ပေ။

(၁)

တိုင်ကာပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးခေတ်နှင့် နောက်ပိုင်းကာလ

(၁)

မေဂျီတော်လှန်ရေး(၁၈၆၇-၆၈) ပေါ်ပေါက်လာချိန်အထိ နိုင်ငံ၏ သမိုင်းတစ်လျှောက်လုံးတွင် ဂျပန်သည် တရုတ်ယဉ်ကျေးမှု၏ ဩဇာလွှမ်းမိုးမှုအောက်၌ရှိနေခဲ့သည်။ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အားပေးမှုများနှင့် တိုက်တွန်းလှုံ့ဆော်မှုများသည် တရုတ်နိုင်ငံမှ တိုက်ရိုက်လာသည်များလည်း ရှိ၍ ကိုရီးယားနိုင်ငံမှတစ်ဆင့် လာသည်များလည်းရှိသည်။

နိုင်ငံရပ်ခြားမှ ဝင်ရောက်လာသောယဉ်ကျေးမှုကို ဂျပန်သည် မျက်ကန်းမျိုးချစ်ဝါဒဖြင့် ပစ်ပယ်ခြင်း မပြု။ ပစ်ပယ်၍ မရမှန်းလည်း သိ၏။ ဝင်လာသမျှ ယဉ်ကျေးမှုကို ဂျပန်သည် သူ့ရိုးရာအမွေအဖြစ် ရရှိထားသည့် ကိုယ်ပိုင်ယဉ်ကျေးမှု၊ သူ့နိုင်ငံအတွင်းရှိ အခြေအနေများနှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်အောင်၊ သင့်တော်အောင် ပြုပြင်သိမ်းသွင်းယူခြင်းအားဖြင့် သူ့ကိုယ်ပိုင်ယဉ်ကျေးမှု ဖြစ်လာစေခဲ့သည်။ ဝင်လာသမျှယဉ်ကျေးမှုများကို မိမိတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ယဉ်ကျေးမှုအဖြစ် ဖန်တီးရယူနိုင်ခဲ့ခြင်းသည် ဂျပန်တို့၏ ထူးခြားကောင်းမွန်သော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုတစ်ခုဖြစ်သည်။ ယင်းအချက်သည် ဂျပန်နိုင်ငံ၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို များစွာ မြင့်မားစေခဲ့သည်။

သို့တစေလည်း ဂျပန်နှင့် တရုတ် နှစ်နိုင်ငံကြားတွင် ယဉ်ကျေးမှုနှင့်

ပတ်သက်သည့် ကွာဟချက်ကတော့ ကြီးမားလျက်ပင်ရှိသည်။ မည်သို့ပင် ဖြစ်စေ ဂျပန်သည် နိုင်ငံခြား (တရုတ်နိုင်ငံမှ) ဝင်လာသော ယဉ်ကျေးမှုကို လက်ခံသည်။ မိမိတို့နှင့်သင့်တော်လျှင် ဝါးမျိုးပစ်ကြသည်။ မိမိတို့၏ ကိုယ်ပိုင် သင်ကြားမှုအခြေအနေ၊ မိမိတို့၏ အသိပညာ ဗဟုသုတအခြေအနေ နှင့် မိမိတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ယဉ်ကျေးမှု အခြေအနေများနှင့် အဆင်ပြေလျှင် သို့မဟုတ် မိမိတို့၏ယဉ်ကျေးမှုကို ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သွားစေမည်ဆိုလျှင် သင့်လျော်သလို ပြုပြင်ဖန်တီး ပေါင်းစပ်ယူသည်။ မိမိတို့ ကိုယ်ပိုင်ယဉ်ကျေးမှု ဖြစ်သွားသည်အထိ ပြင်ဆင်၍ လက်ခံရယူသည်။

တစ်ကမ္ဘာလုံးက သိနေကြသည့်အတိုင်း မေဂျီတော်လှန်ရေး ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပြီး နောက်ပိုင်းတွင် ယခုတင်ပြခဲ့သည့် ဂျပန်နှင့် တရုတ်တို့ကြား၌ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည့် ဖြစ်စဉ်မျိုး ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ ယင်းမှာ ဂျပန်နှင့် အနောက်နိုင်ငံများကြား၌ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည့် ဖြစ်စဉ်ပေတည်း။ ဂျပန်သည် သူ့ယဉ်ကျေးမှုနှင့် စီးပွားရေးကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် ပြုလုပ်ရာ၌ အနောက်နိုင်ငံများမှ သိပ္ပံပညာနှင့် စက်မှုလက်မှုနည်းပညာများကို အလွန်ကျဉ်းမြောင်းသေးသိမ်သည့် မျိုးချစ်စိတ်ဝါဒဖြင့် မပစ်ပယ်ဘဲ မိမိနိုင်ငံနှင့် မိမိလူမျိုး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ဝင်လာသမျှကို လက်ခံရယူခဲ့သည်။ မဝင်လာလျှင်လည်း လာအောင် သွင်းယူခဲ့သည်။

သမိုင်းကြောင်းကို ပြန်ကြည့်လျှင် ခြောက်ရာစုနှစ်ခန့်အတွင်း၌ ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ ကွန်ဖျူးရှပ်ဝါဒနှင့် တာအိုဝါဒတို့သည် တရုတ်နိုင်ငံမှ ကိုရီးယားကျွန်းဆွယ်ကို ဖြတ်၍ ဂျပန်နိုင်ငံအတွင်းသို့ တစ်ချိန်တည်း တစ်ပြိုင်တည်းလိုလို ဝင်ရောက်လာခဲ့သည်။ ထိုအချိန်တွင် ဂျပန်နိုင်ငံအတွင်း၌ ဧကရာဇ်ဘုရင်၏မျိုးနွယ်တူ အုပ်စုအပြင် အခြားသော မျိုးနွယ်တူအုပ်စု နှစ်စုရှိနေသည်။ ယင်းအုပ်စုနှစ်စု၏အကြီးအကဲများမှာ 'မူရာဂျီ' နှင့် 'အိုမိ' တို့ ဖြစ်ကြ၏။

မူရာဂျီအုပ်စုသည် ရိုးရာစဉ်ဆက် လက်ခံလာခဲ့သည့်အတိုင်း ဧကရာဇ်ဘုရင် မျိုးနွယ်အုပ်စုအား ဘာသာရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများအတွက် ကျေးတော်မျိုး ကျွန်တော်မျိုးအဖြစ် အမှုထမ်းကြသည်။ ဘာသာနှင့် သာသနာရေးဆိုင်ရာ အခမ်းအနားများအတွက် လိုအပ်သောပစ္စည်းများ ထုတ်

လုပ်ခြင်းလည်း ပြုကြသည်။ ယင်းကိစ္စဆိုင်ရာ တာဝန်များကိုလည်း ဘုရင်က ပေးအပ်သည့်အတိုင်း ဆောင်ရွက်ပေးကြရ၏။

အိုမိအုပ်စုသည် မူလက ဧကရာဇ်ဘုရင်၏ သစ္စာတော်ခံများ မဟုတ်ပေ။ သမိုင်း၏ အစောပိုင်းကာလများက အိုမိအုပ်စုသည် သူတို့ကိုယ်ပိုင် နယ်မြေများနှင့် သီးခြားလွတ်လပ်စွာ နေထိုင်ကြသူများဖြစ်၏။ ဘုရင်၏ ကျေးတော်မျိုး ကျွန်တော်မျိုးများလည်း မဟုတ်ကြပေ။ နောက်ပိုင်းတွင်မူ သူတို့သည် ဘုရင်အုပ်ချုပ်မှုအောက်သို့ ဝင်ရောက်လာပြီး သစ္စာတော်ခံလာကြသည်။ ဩဇာအာဏာကြီးမားသော အုပ်စုများ၏ ခေါင်းဆောင်များအား ‘အို-မူရာဂျီ’ - ‘O-muraji’ (မဟာမူရာဂျီ-Great Muraji) သို့မဟုတ် ‘အို-အိုမိ’ - ‘O-omi’ (မဟာအိုမိ-Great Omi) ဟု ခေါ်ကြသည်။ ယင်းအမည်များကို တရုတ်ဘာသာဖြင့် ရေးကြသည့်အခါ ‘ကက်ဘိနက်ဝန်ကြီး’ ဟု (ယနေ့ခေတ် ကျပန်စကားတွင်) အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ နောက်ဆုံးတွင် ယင်းအုပ်စုနှစ်ခုစလုံးအား လေးရာစုနှစ်အတွင်း ရောက်သည့်အခါ ဧကရာဇ်ဘုရင်အုပ်စုက လွှမ်းမိုးခဲ့လေသည်။

ထိုအချိန်ကာလက ကျပန်အား ယနေ့ခေတ် ကျပန်ကဲ့သို့မြင်၍ မရပေ။ ထိုစဉ်အခါက အထက်တန်းလွှာ လူတန်းစား လူအများစုကြားတွင် လင်နှင့်မယားသည် အတူတကွမနေဘဲ သီးခြားစီခွဲနေကြသည်။ လင်သည် မယားထံသို့ သူလာချင်သည့်အချိန်၌ လာသည့်သဘာဝအတိုင်း လင်ဖြစ်သူသည် မိန်းမအများအပြား ယူထားပြီး အလှည့်ကျ သွားရောက်နေထိုင်သည်။ မယားကလည်း အပြန်အလှန်သဘောဖြင့် တိတ်တဆိတ် လင်အများအပြားယူထားပြီး အလှည့်ကျ လက်ခံသည်။ ယနေ့ရှုထောင့်မှကြည့်လျှင် သူတို့၏ ဖိုမဆက်ဆံရေးဘဝများသည် များစွာရှုပ်ထွေးလျက်ရှိသည်ကို တွေ့မြင်ကြရပေလိမ့်မည်။

သားသမီးများကိုမူ သူတို့မိခင်များက မွေးမြူစောင့်ရှောက်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဖအေတူမအေကွဲများသည် အလွယ်တကူ ချစ်ကြ ကြိုက်ကြ၊ လက်ထပ်ကြသည်။ မောင်နှမချင်းလက်ထပ်ယူနေခြင်းသည် ပြစ်မှုတစ်ခု ကျူးလွန်နေခြင်းဟု မမြင်ကြပေ။ ထိုနည်းတူစွာပင် သူတို့သည် သွေးသားတော်စပ်နေခြင်းကို လုံးဝ သတိမပြုဘဲ တစ်ယောက်ကိုတစ်ယောက် သတ်

ဖြတ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း သြဇာအာဏာ ကြီးမားသော အုပ်စုအကြီး အကဲများသည် ခိုင်မာသော သွေးသားတော်စပ်မှုကို ဧကရာဇ်ဘုရင် မိသားစု မျိုးနွယ်များနှင့် ဆက်စပ်တည်ဆောက်ခဲ့ကြသည်။ ဥပမာ သူ့သမီးအား မင်းသားတစ်ပါးနှင့် လက်ဆက်ပေးခြင်းမျိုးဖြစ်သည်။ ထိုမင်းသားမှာ အုပ်စုအကြီးအကဲ၏ သမီးများထဲမှ တစ်ဦးတည်းသောသမီးနှင့် ပထမ မင်းသားတို့ လက်ဆက်ပြီးမွေးဖွားလာသည့် မင်းသားဖြစ်သည်။

ထိုခေတ်အခါက အကြီးဆုံးသားက အိမ်ရှေ့မင်းသားဖြစ်ပြီး ထီးနန်း ဆက်ခံရသည့် အစဉ်အလာသည် ဂျပန်နိုင်ငံ၌ မရှိခဲ့ပေ။ အများအားဖြင့် အိမ်ရှေ့မင်းသားကို လက်ရှိဘုရင်၏ညီအစ်ကိုများထဲမှ ရွေးချယ်လေ့ရှိ၏။ ထို့ကြောင့်လည်း အချင်းချင်းတိုက်ခိုက်မှုများသည် ဖြစ်ပေါ်လာလေ့ရှိသည်။ နောက်ပိုင်းတွင်မူ ထိုစနစ်သည် ကွယ်ပျောက်သွားခဲ့ပြီး သားကြီးက ဖခင် ၏အရိုက်အရာကို ဆက်ခံသည့်စနစ် တည်ရှိလာခြင်းဖြစ်သည်။

ထိုစဉ်က ‘မဟာသချိုင်းဂူခေတ်’ - ‘Great comb Age’ ဟု သမိုင်း တွင်အများက အသိအမှတ်ပြုထားသည့် ခေတ်တစ်ခေတ် တည်ရှိခဲ့သည်။ မျိုးနွယ်အုပ်စုအကြီးအကဲများသည် သူတို့၏ သချိုင်းဂူကြီးများကို အကြီး အကျယ်ဆောက်ကြသည်။ ဧကရာဇ်ဘုရင်တို့၏ သချိုင်းဂူကြီးများမှာ အလွန်အလွန်ကြီးမားလှသည်ဖြစ်ရာ အီဂျစ်နိုင်ငံမှ ပီရမစ်ကြီးများနှင့်ပင် နှိုင်းယှဉ်ခဲ့ကြသည်။ ဂျပန်နိုင်ငံတွင် ယဉ်ကျေးမှု ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာသည့် အချိန်ကျမှ ထိုခေတ်သည် ပျက်သုဉ်းသွားရခြင်းဖြစ်သည်။

ခြောက်ရာစုနှစ်အတွင်းတွင် တန်ခိုးသြဇာ အလွန်ကြီးမားသော မှူးမတ်များသည် သူတို့၏နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေးအာဏာများ တိုးတက်ကြီး မားလာခဲ့သည်။ ယင်းတို့အထဲမှ ‘ဆိုဂါ’ ‘The Soga Clan’ နှင့် ‘မိုနိုနိုဘီ’ ‘Mononobe Clan’ မျိုးနွယ်ဝင်အုပ်စုသည် သြဇာအာဏာ အကြီးမားဆုံး ဖြစ်ခဲ့သည်။ ယခင်က တည်ရှိခဲ့သော အိုမိအုပ်စုသည် ဝင်ရောက်လာသည့် ယဉ်ကျေးမှုအသစ်အပေါ်၌ ရိုသေလေးစားခဲ့ကြသည်။ အထူးသဖြင့် ကိုရီးယားနိုင်ငံမှတစ်ဆင့် ဝင်လာသော ဗုဒ္ဓဘာသာအယူဝါဒအပေါ်တွင် တလေး တစားရှိခဲ့ကြ၏။ သို့သော်လည်း ထိုအုပ်စုနှင့် အပြိုင်ဖြစ်နေသော မူယာဂျိ အုပ်စုကမူ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များအား ဆန့်ကျင်ကြသည်။ အုပ်စုနှစ်ခုစလုံးသည်

ထိုစဉ်က ကိုရီးယားနိုင်ငံအား ကိုလိုနီအဖြစ် သိမ်းပိုက်ထားပြီး သူတို့၏ စီးပွားချမ်းသာနှင့် သြဇာအာဏာများကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြသည်။

ယင်းအုပ်စုနှစ်ခုသည် ထီးနန်းစံရေးနှင့် ပတ်သက်၍ မကြာခဏ အငြင်းပွားကြသည်။ ထီးနန်းကို ဆက်ခံနိုင်ခွင့်ရှိသည့် လူအရေအတွက် မှာလည်း များပြားလှသည်။ ထီးနန်းကိုဆက်ခံရန် အလားအလာရှိသည့် လူအမြောက်အများမှာ လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ခြင်းကို ခံခဲ့ရသည်။ ယင်းအငြင်းပွားမှုကြီးကို အကြောင်းပြု၍ ဤအုပ်စုနှစ်ခုကြားတွင် ပြည်တွင်းစစ်ကြီး ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ယင်းစစ်ပွဲတွင် မိုနိုနိုဘီအုပ်စုမှ အနိုင်ရရှိခြင်းဖြင့် အမြဲလိုလို ပေါ်ပေါက်နေခဲ့ရသော ရန်ပွဲသည် အဆုံးသတ်သွားခဲ့သည်။

ထို့နောက်ပိုင်းတွင် တိုဂါအုပ်စုက ဧကရာဇ်ဘုရင်အုပ်စုထဲမှာ မည်သည့်မင်းသား သို့မဟုတ် မင်းသမီးသည် ထီးနန်းဆက်ခံသင့်သည်ကို ရွေးချယ်ကြသည်။ ယင်းရွေးချယ်မှုသည် တစ်နိုင်ငံလုံး၏ ဧကရာဇ်ဘုရင် သို့မဟုတ် ဧကရာဇ်ဘုရင်မအဖြစ် ရွေးချယ်ကြခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်က ဧကရာဇ်ဘုရင် မျိုးနွယ်အုပ်စုသည် အင်အားချည့်နဲ့လျက်ရှိပြီး ထီးနန်းမှာလည်း ခိုင်မာတည်ငြိမ်မှုမရှိပေ။ နောက်ဆုံးတွင် ၅၉၂-ခုနှစ်တွင် ဆိုဂါအုပ်စုဝင်ဖြစ်သော ယူမာကို- 'Umako' က ဧကရာဇ်ဘုရင် ဆူအိုကို- 'Suiko' ထီးနန်းဆက်ခံနိုင်ရန်အတွက် ဧကရာဇ်ဘုရင် ဆူရှန်း- 'Sushun' အား လုပ်ကြံ သတ်ဖြတ်ပစ်ခဲ့ကြသည်။

လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ခြင်းခံခဲ့ရသည့် ဘုရင်ဆူရှန်းမှာ လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ခဲ့သော ယူမာကို၏ အစ်မမှ မွေးဖွားသောသားဖြစ်သည်။ ထီးနန်းတင်ပေးရန် ရည်ရွယ်ထားသည့် မင်းသမီးဆူအိုကိုမှာ သူ့ညီမများထဲမှ တစ်ဦး၏ သမီး ဖြစ်သည်။ ယင်းညီအစ်မနှစ်ယောက်မှာ ဧကရာဇ်ဘုရင် ကင်မေးအိ- 'Kinmei' ၏ မယားများဖြစ်ကြသည်။ ယင်းအချက်ကိုကြည့်လျှင် ဧကရာဇ်ဘုရင်မျိုးနွယ် အုပ်စုထဲရှိ မင်းသားများနှင့် မင်းသမီးများသည် ညီအစ်ကိုဝမ်းကွဲများ သို့မဟုတ် မောင်နှမဝမ်းကွဲများ ဖြစ်ကြပါလျက် တစ်ဦးပေါ်တစ်ဦး ယုံကြည်စိတ်ချ၍ မရသည်ကို ဖော်ပြနေပေသည်။ အမှန်တော့ ယင်းအစဉ်အလာသည် တရုတ်မင်းဆက်များ၌ အများဆုံးတွေ့ရသော အစဉ်အလာမျိုး

ဖြစ်သည်။ ဤအစဉ်အလာသည် ဂျပန်မင်းဆက်များအပေါ်သို့ လွှမ်းမိုးလာခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။

ကံကောင်းသည့် အချက်တစ်ချက်မှာ တရုတ်နိုင်ငံ၏ နန်းတွင်းအုပ်ချုပ်ရေး ကိစ္စအဝဝတွင် သင်းကွပ်များခေါ် မိန်းမစိုးများက ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်စွာ ဝင်ရောက်ခြယ်လှယ်သည့်စနစ်မျိုး ဂျပန်နိုင်ငံတွင်းသို့ ဝင်မလာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းအလေ့အထသည် ထိုအချိန်ကလည်း ဝင်မလာ၊ နောက်ပိုင်းတွင်လည်း ရောက်မလာခဲ့ခြင်းမှာ ကံကောင်းခြင်းတစ်ရပ်ဖြစ်၏။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ယင်းကဲ့သို့ မလိုလားအပ်သည့်အကြောင်းများ ဖြစ်ပွားခဲ့ရသော်လည်း ထိုအချိန်မှစ၍ မိုနိုနိုဘီအုပ်စုသည် ကျဆုံးသွားခဲ့ရပြီး ဆိုကာအုပ်စုသည် ဩဇာအာဏာ ကြီးမားလာခဲ့သည်။ ယင်းအုပ်စုများ၏ အောက်တွင် ယဉ်ကျေးမှုအသစ်သည် သီးပွင့်လာခဲ့လေသည်။

ထိုစဉ်က ဂျပန်၏ အဓိကလိုအပ်ချက်မှာ ဧကရာဇ်ဘုရင်မိသားစု၏ အချုပ်အခြာအာဏာ ခိုင်မာလာစေရန်နှင့် နိုင်ငံရေးအရ ပြည်တွင်းပြည်ပ နှစ်နေရာစလုံးနှင့် အဆင်ပြေကိုက်ညီအောင် 'အစိုးရအုပ်ချုပ်မှုယန္တရား' များကို သင့်တော်လိုအပ်သလို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန်ဖြစ်သည်။ ၃၇၀ ခုနှစ်ခန့်ကတည်းက ဂျပန်သည် ကိုရီးယားကျွန်းဆွယ်၏တောင်ပိုင်းကို ကိုလိုနီအဖြစ် ပိုင်ဆိုင်ထားခဲ့သည်။ ဂျပန်ပိုင် ယင်းနယ်မြေအား 'မိမာနာ' - 'Mimana' ဟုခေါ်၍ 'ပိတ်ချီ နှင့် ဆီလာနယ်' 'Paikche and Silla' များနှင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိသည်။ ယင်းနှစ်နယ်သည် 'ကိုဂါယို' 'Empress Suiko' နှင့် တစ်ဆက်တည်းဖြစ်သည်။

ဂျပန်သည် ယင်းနယ်နှစ်နယ်အပေါ်၌ ဩဇာလွှမ်းမိုးလျက်ရှိရာ နှစ်နယ်စလုံးကလည်း ဂျပန်အား သစ္စာခံရသည်။ မိမာနာနယ်များသည် တဖြည်းဖြည်းနှင့် ကိုရီးယားများနှင့် အပြန်အလှန် အိမ်ထောင်ပြုခဲ့ကြသည်။ ပိတ်ချီနှင့် ဆီလာနယ်တို့က မိမာနာအား ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်သည့်အခါ ပြန်လှန်ခုခံခြင်း မပြုကြချေ။ ဂျပန်ဧကရာဇ်မင်းဆက်များသည် ဤကိုလိုနီနယ်မြေအား ပြန်လည်တည်ဆောက်ရန် အားထုတ်ခဲ့ကြသော်လည်း အောင်မြင်မှု အနည်းငယ်မျှသာ ရရှိခဲ့၏။

ထိုကဲ့သို့ အားထုတ်နေချိန်နှင့် တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ဂျပန်နိုင်ငံ အတွင်း၌ ဧကရာဇ်ဘုရင်၏ ဩဇာအာဏာသည် ကျဆင်းလျက်ရှိသည်။ မိမိလက်အောက်ခံ မျိုးနွယ်အုပ်စုဝင် အကြီးအကဲအပေါ်၌ ထိရောက်စွာ မအုပ်ချုပ်နိုင်ဘဲဖြစ်နေသည်။ ယင်းတို့ကလည်း ဗဟိုအစိုးရ၏ အုပ်ချုပ်မှု အောက်မှ လွတ်လပ်သည်ထက် လွတ်လပ်လာနေကြသည်။ သူတို့ပိုင်ဆိုင် ထားသည့် နယ်မြေများအဖြစ် သတ်မှတ်တောင်းဆိုလာနေကြသည်။ ဤ သို့ဖြင့် ဂျပန်သည် ပြည်တွင်းနှင့် ပြည်ပနှစ်ခုစလုံးအတွက် ခိုင်မာသော အစိုးရအဖွဲ့ရရှိရန် ကြိုးပမ်းဖို့ လိုအပ်လာသည်။

ဧကရာဇ်ဘုရင်မ ဆူအိကို - 'Empress Suiko' ၏ ကိုယ်စားအုပ်ချုပ် နေသော မင်းသား 'ရှိုတိုကု တိုင်းရှိ' - Prince Shotoku Taishi (၅၇၄- ၆၂၂) သည် ဧကရာဇ်ဘုရင် အချုပ်အခြာအာဏာ ခိုင်မာလာရေးကို လုပ် ဆောင်လိုသည်။ သို့သော်လည်း ယင်းကိစ္စ ချောမောလွယ်ကူရန်မှာ ထိုစဉ် က ဩဇာအာဏာ ကြီးမားလျက်ရှိသော ဆိုဂါအုပ်စုနှင့် ပြေလည်မှုရရှိရန် လိုအပ်နေသည်။ မင်းသားရှိုတိုကု ကိုယ်တိုင်မှာ 'ဆိုဂါယိုမာကို' ၏ တူတော် သူ 'ဧကရာဇ်ဘုရင် ယိုမေး' - 'Emperor Yomei' နှင့် သူ့တူမ 'မင်းသမီး အနာဟိုဘီနို ဟရှိဟိတို' - 'Princess Anahobe no Hashihito' တို့မှ မွေးလာသောသားဖြစ်သည်။

မင်းသား ရှိုတိုကုတိုင်းရှိသည် ဧကရာဇ်ဘုရင်အစိုးရအား ခေတ်မီ အစိုးရ ဖြစ်လာစေရန် စတင်လုပ်ဆောင်သည်။ သူသည် မိမိနိုင်ငံ၏ အုပ် ချုပ်ရေးစနစ်ထက် သာလွန် တိုးတက်ကောင်းမွန်နေသော တရုတ်တို့၏ 'အုပ်ချုပ်ရေးနှင့်တရားရေးစနစ်' 'Administrative And Judicial System' ကို လက်ခံကျင့်သုံးနေသည့် အစိုးရဖွဲ့စည်းမှုများကို လေ့လာခဲ့ပြီးသည့် နောက် ၆၀၃-ခုနှစ်တွင် 'ဦးထုပ်ဆယ်နှစ်လုံးအဆင့်ခွဲခြားမှုစနစ်' - 'The Twelve Cap Rank System' ကို တည်ထောင်သည်။ နောက်တစ်နှစ် ၆၀၄ ခုနှစ်တွင် 'ဆယ်ခုနှစ်ချက် ဖွဲ့စည်းပုံဥပဒေ' ကို ပြဋ္ဌာန်း အတည် ပြုခဲ့သည်။

အဆင့်ခွဲခြားမှုစနစ်မှာ ဝန်ကြီးများနှင့် အခြားသောအဆင့်မြင့်အရာ ရှိများအား အဆင့်ဆယ်နှစ်ဆင့် ခွဲခြားထားသည်။ ရာထူးအဆင့် အနိမ့်

အမြင့်ကို သိသာစေရန်အတွက် ဦးထုပ်ပုံစံနှင့်အရောင်ကို အခြေခံ၍ ခွဲခြားထားသည်။ တာဝန်နှင့် သင့်တော်သည့် အရာရှိများ ခန့်ထားရာ၌လည်း ဆွေမျိုးနွယ်ဝင်များအား မျက်နှာကြီးငယ်လိုက်၍ ရွေးချယ် ခန့်အပ်ခြင်း မပြုတော့ဘဲ အရည်အချင်းအရသာ ခန့်အပ်မည်ဟု အတိအလင်း ကြေငြာချက် ထုတ်ခဲ့သည်။

အရည်အချင်း ရွေးချယ်ခန့်ထားခြင်းစနစ်သည် ပြည်သူ့ရာထူးခန့်ထားရေးနည်းဥပဒေများ ပြဋ္ဌာန်းကျင့်သုံးသည့် ပုံစံမျိုးဖြစ်၏။ အသစ်တီထွင်လိုက်သော ရာထူးအဆင့်စနစ်နှင့် တွဲဖက်ကျင့်သုံးခဲ့သဖြင့် ယခင်က လုပ်နည်းလုပ်ဟန်ထက် ပို၍မှန်ကန်ကောင်းမွန်လာသည်။ သို့သော်လည်း 'ရှိတိုကုတိုင်းရှိ' အနေဖြင့် မိမိလက်ရှိ တီထွင်ကျင့်သုံးလိုက်သော စနစ်သစ်၏ အခြေခံဖြစ်သော တရုတ်တို့၏ နိုင်ငံရေး ဒဿနိကအမြင်နှင့် ပဋိပက္ခဖြစ်လာမည့်အရေးကို ကြိုတင်၍သိမြင်သည်။ အထူးသဖြင့် သူ့စနစ်၏ နောက်ဆုံးရည်မှန်းချက်နှင့် ထိပ်တိုက်ဖြစ်လာမည့် အရေးကို တွေးမိသည်။ သူ့ရည်မှန်းချက်မှာ မျိုးရိုးစဉ်ဆက်လာအရ ဆက်ခံစိုးစံနေသော ဘုရင်စနစ်အောက်၌ စည်းလုံးညီညွတ်ပြီး ခိုင်မာတောင့်တင်းသောအစိုးရ တည်ထောင်ဖွဲ့စည်းသွားရန်ဖြစ်သည်။

တရုတ်နိုင်ငံတွင်ရှိနေသည့် ယုံကြည်ချက်မှာ ကောင်းကင်ဘုံမှ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် လွှဲအပ်ထားသူသည် ကောင်းမွန်မြင့်မြတ်သော အကျင့်သီလနှင့် ပြည့်စုံသည့်ဘုရင် သို့မဟုတ် မင်းဖြစ်ရမည်။ အကယ်၍ ဧကရာဇ်ဘုရင်သည် ထူးခြားသော ဥပဓိရုပ်လည်း မရှိ၊ ထူးခြားမြင့်မြတ်သော အရည်အသွေးလည်း မရှိ။ တိုင်းပြည်ကိုလည်း ကောင်းစွာအုပ်ချုပ်နိုင်စွမ်းမရှိပါက ဘုရားသခင်သည် ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား ကူညီစောင့်ရှောက်ခြင်း ပြုလိမ့်မည်မဟုတ်။ ထိုမျှသာမကသေး ထိုသူအား ဖယ်ရှားကာ ထိုသူနေရာ၌ မင်းဆက်သစ်တစ်ဆက် အစားထိုး ထူထောင်ပေးလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့်လည်း တရုတ်တို့၏ နိုင်ငံရေးအမြင်နှင့် လက်တွေ့ကျင့်သုံးမှုများအရ မင်းဆိုးမင်းညစ်အား ဖယ်ရှားပစ်ခြင်း၊ ပြောင်းလဲပစ်ခြင်း မပြုပါက ထိုနိုင်ငံရေးစနစ်သည် အောင်မြင်မှုရရှိမလွယ်၊ မဖြစ်နိုင်။ အတိတ်ကာလ တစ်ချိန်သောအခါက ဂျပန်နိုင်ငံတွင် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်ပြီး

ဆိုးဝါးယုတ်မာသော ဧကရာဇ်ဘုရင် ‘ယာယကု’နှင့် ‘ဘူရက်ဆုဘုရင် များ’ - ‘Yayaku and Bure-tsu’ ရှိခဲ့ဖူးသည်။ ထိုဘုရင်များလက်ထက် တွင် နိုင်ငံတွင်း၌ တော်လှန်ရေးတစ်ရပ် မပေါက်ဖွားဘဲနှင့် တည်တံ့ခိုင်မြဲ သွားဖို့ လွယ်သည်။ ယင်းကဲ့သို့သော တော်လှန်ရေး ပုန်ကန်မှုမျိုး မပေါ် ပေါက်သမျှ ကာလပတ်လုံးတော့ တည်တံ့သွားနိုင်သော အခြေအနေရှိသည်။ သို့သော်လည်း တရုတ်တို့၏ နိုင်ငံရေးစနစ်အောက်တွင်မူကား ယင်းကဲ့ သို့သော မင်းဆိုးမင်းညစ်များအား လက်ခံရိုး ထုံးစံမရှိချေ။

‘ဝါ- ကွန်ယိုးဆိုင်’ - ‘Wa-Kon Yo-Sai’ ဟူသော ကျပန်စကား သည် ‘အနောက်တိုင်းစွမ်းရည်နှင့် ကျပန်စိတ်ဓာတ်’ ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ယင်းစကားသည် မေဂျီတော်လှန်ရေးခေတ် နောက်ပိုင်း ကျပန်နိုင်ငံတွင်းသို့ အနောက်တိုင်းနိုင်ငံများမှ စက်မှုနည်းပညာများ တင်သွင်းလာချိန်တွင် များစွာခေတ်စားလာခဲ့သည့် ကျပန်လူမျိုးတို့၏ ကြွေးကြော်သံတစ်ခုဖြစ်လာ သည်။ ထိုနည်းတူစွာပင် ရှိတိုကုတိုင်းရှိသည် တရုတ်တို့ တွေးခေါ်မျှော်မြင် ရေး သဘောတရား အခြေခံမှုနှင့် ယင်းတို့၏ လက်တွေ့လုပ်ကိုင်ဆောင် ရွက်မှု စွမ်းရည်တို့၏ ခြားနားမှုကိုလည်း သတိထားမိသည်ဖြစ်ရာ တရုတ် တို့၏စိတ်ဓာတ် သို့မဟုတ် စိတ်နေသဘောထားတို့သည် ကျပန်လူမျိုးများနှင့် သင့်... မသင့်ကိုပါ ဆင်ခြင်သုံးသပ်ခဲ့သည်။

အကယ်၍ တရုတ်တို့ဒဿနိက အမြင်များထဲမှ အချို့သည် မိမိတို့ လူမျိုးနှင့် မသင့်တော်ဟုလည်းကောင်း၊ မလိုလားအပ်ဟုလည်းကောင်း ယူဆပါက လုံးဝပယ်ခြင်း သို့မဟုတ် မိမိတို့နှင့် သင့်တော်သည်အထိ ပြုပြင် ပြောင်းလဲပစ်ခြင်း ပြုလုပ်သည်။ ရှိတိုကုအနေဖြင့် ကျပန်လူမျိုးတို့၏ ပညာရေးအဆင့်ကို တရုတ်လူမျိုးများ၏ အဆင့်ကို မိမိသည်အထိ မြှင့်တင် လိုသောဆန္ဒ ရှိခဲ့သည်။ ရှိခဲ့သည့်အတိုင်းလည်း မိမိလူမျိုး၏ ပညာရေးကို တိုးတက်မြှင့်မားစေခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း သူသည် ပညာရေးနှင့်ပတ် သက်၍ အရာရာတိုင်းကို တရုတ်ပုံစံ ဖြစ်ရမည်ဟူသော အချက်ကိုမူ လက် မခံ။ ကျပန်လူမျိုး၏ စိတ်ဓာတ်နှင့် တရုတ်လူမျိုး၏ စွမ်းအင်ကို ပေါင်းစပ် ပေးလိုသောဆန္ဒဖြင့်သာ သူ့လူမျိုးအတွက် ပညာရေးကို တည်ဆောက်ခဲ့ သည်။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ထိုအချိန်ထိ ဂျပန်နိုင်ငံတွင် အမျိုးသားရေး၏စိတ်
 ဓာတ်သည် ပီပီပြင်ပြင် ခိုင်ခိုင်မာမာ ဖွဲ့စည်းဖြစ်ပေါ်လာခြင်း မရှိသေး။
 ရှိတိုကုတိုင်းရှိ အဖို့ ကင်းဘတ်အပေါ်မှ ကွက်လပ်များပေါ်တွင် ဆေးရောင်
 စုံစုတ်ချက်များ တင်ပေးရန်သာရှိ၏။ ကွက်လပ်များမှာလည်း များပြားလှ၏။
 သူ့ကိုယ်ပိုင်အရောင်များကို သူ စိတ်ကူးရသလို ချပေးခဲ့သည်။ ယင်းသို့
 ပြုလုပ်ပေးခြင်းအားဖြင့် သူသည် ဂျပန်နိုင်ငံတွင် ပထမဦးဆုံး အတွေးအခေါ်
 ဒဿနိကပညာရှင် ဖြစ်လာခဲ့သည်။

သက်သေအထောက်အထား နည်းပါးသော်လည်းအချို့သော သမိုင်း
 ပညာရှင်များက ရှိတိုကုတိုင်းရှိအား 'တင်နို' 'Tenno' ဟု ပြည်သူအများက
 အမည်ပေးထားခဲ့သည်ဟု ဖော်ပြသည်။ 'တင်နို'၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ
 'ကောင်းကင်ဘုံမှ မြတ်သောဧကရာဇ်' 'Heavenly Emperor' ဖြစ်
 သည်။ ယင်းအမည်သည် ဂျပန်ဧကရာဇ်များအတွက် ယခင်က 'အို-ခိမိ'
 'O-Kimi (Great King)' ဟု အမည်ပေးထားခဲ့သော ဘွဲ့နာမည်နေရာ
 တွင် အစားထိုး ဝင်ရောက်လာခြင်းဖြစ်သည်။

ယင်းအမည်နာမ ပြောင်းလဲမှု၏ အကျိုးသက်ရောက်မှု အတိုင်းအတာ
 ပမာဏသည် ကြီးမားလှသည်။ ဤပြောင်းလဲမှုအရ 'ဧကရာဇ်' ဆိုသည်
 မှာ သာမန်ဘုရင်တစ်ပါး မဟုတ်တော့ပေ။ ထိုဘွဲ့အမည် ပိုင်ဆိုင်သူအား
 ဂျပန်တို့က 'အရ-ဟိတိုဂမိ' 'Ara-hitogami' ဟု ခေါ်ကြသည်။ ဘုရား
 သခင်နှင့် နှိုင်းယှဉ်တင်စား၍ ပေးထားသောအမည်ဖြစ်၍ အဓိပ္ပာယ်မှာ
 'ထူးခြားသော နတ်ဘုရား' 'Manifest God' ဟု ဖြစ်သည်။ ဤသို့ဖြင့်
 ဘုရားသခင်နှင့် ဧကရာဇ်တို့ကြားတွင် ပဋိပက္ခဖြစ်စေမည့် အလားအလာ
 သည် မရှိဟူသော ယူဆမှုတစ်ရပ် ဝင်လာသည်။ ထို့ကြောင့် ဧကရာဇ်
 ဘုရင်အား တော်လှန်ရေးဟူသောလုပ်ရပ်သည် လက်သင့်ခံနိုင်ဖွယ်မရှိသော
 လုပ်ရပ်ဟု မြင်လာကြသည်။

ထိုအမြင် ဝင်လာသည့်အခါ ဧကရာဇ်၏ ထီးနန်းသည် ကောင်းကင်
 ဘုံမှ ဆင်းသက်ရရှိလာသော အခွင့်အရေးတစ်ရပ်ဟု ယူဆလာကြသည်။
 ယင်းအယူအဆကို ခိုင်မာသော အုတ်မြစ်ပေါ်၌ တည်ဆောက်ခဲ့ကြသည်ဖြစ်
 ရာ ဂျပန်ဧကရာဇ် ရှိတိုကုတိုင်းရှိသည် ဂျပန်တို့အား သူတို့နိုင်ငံထဲ၌ ကျင့်

သုံးရမည့် ခြွင်းချက်မရှိ မှန်ကန်သော နိုင်ငံရေးအသိတစ်ခုအဖြစ် အချက် တစ်ချက်ကို ပေးခဲ့သည်ဟု ယူဆဖွယ်ရှိသည်။ ယင်းအယူအဆမှာ တရုတ် တို့၏ နိုင်ငံရေးအသိအမြင်ကို ဆန့်ကျင်သော အယူအဆဖြစ်၏။ ထီးမွေ နန်းမွေကို ဆက်ခံနိုင်သူသည် ဘုရင်မျိုး ဘုရင်နွယ်မှ ဆင်းသက်လာသူသာ လျှင် ဖြစ်ရမည်ဟူသော အယူအဆဖြစ်ပေသည်။

ဂျပန်နိုင်ငံသမိုင်းတွင် ရှိတိုကုတိုင်းရှိသည် ‘ရှေးရိုးအယူဝါဒနှင့် သစ္စာရှိမှု အယူဝါဒ’ များကို ဖွံ့ဖြိုးရှင်သန်အောင်လုပ်ရာ၌ အရေးပါအရာ ရောက်သော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ခဲ့သည်။ တကယ်တော့ ‘ထူးခြားသောနတ် ဘုရား’ အယူဝါဒအား ဂျပန်နိုင်ငံ၌ တစ်မျိုးသားလုံးနှင့်ဆိုင်သည့် အရေးကိစ္စ ပေါ်လာတိုင်း အလေးအနက်ထား၍ အသုံးပြုခဲ့ကြသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ယင်းအယူအဆသည် ပိုမို၍ တည်တံ့ခိုင်မြဲလာခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ရှိတိုကုတိုင်းရှိသည် ဂျပန်နိုင်ငံအတွက် တိုးတက် မှုရှိသော အပြောင်းအလဲ အမြောက်အမြားကို လုပ်ပေးခဲ့သည်ဟူသောအချက် မှာ မှန်ကန်သည်။ ဥပမာပြရလျှင် ဆယ့်ခုနှစ်ချက် ဖွဲ့စည်းပုံဥပဒေသည် သူပြုလုပ်ခဲ့သောဥပဒေဖြစ်၏။ ယင်းဥပဒေအရ ဂျပန်နိုင်ငံတွင် တစ်နိုင်ငံ လုံးအား အုပ်ချုပ်နေသော ဧကရာဇ်ဘုရင်မှတစ်ပါး ဘုရင်ဟူ၍မရှိ။ အရှင် သခင်ဟူ၍မရှိ။ ဧကရာဇ်၏ရှေ့မှောက်တွင် လူအားလုံးသည် တန်းတူညီမျှ သော အခွင့်အရေးကို ရရှိကြသည်။

ရှိတိုကုတိုင်းဒီသည် တရုတ်တို့၏ ဟန်ဖြစ်သော ဗျူရိုကရေစီစနစ် ကျင့်သုံးသည့် အစိုးရမျိုးကိုလည်း တည်ထောင်ဖွဲ့စည်းလိုသည်။ ယင်းစနစ် အရ အရာရှိများအား ခန့်အပ်ရာ၌ အမျိုးအနွယ်အရ အရာရှိများအား ခန့် အပ်ခြင်းမပြုဘဲ အကျင့်စာရိတ္တနှင့် အရည်အချင်းကိုကြည့်၍ ခန့်အပ်ခြင်း ပြုသည်။

ဤသို့ဖြင့် ရုံးဌာနများတွင် မျိုးနွယ်အရ ခန့်အပ်ခြင်းစနစ်သည် အားနည်းသွားသည်ဖြစ်ရာ မှူးမတ်မျိုးနွယ်ဝင်တို့၏ ဩဇာအာဏာသည် ဖြည်းဖြည်းချင်း မှေးမှိန်လာသည်။ ထို့ပြင်လည်း ရှိတိုကုသည် နိုင်ငံတော် အတွင်း၌ လူလူချင်း မတရားခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းကို ခွင့်မပြုဟု ကြေညာခဲ့ သည်။ ဤသို့ဖြင့် နိုင်ငံတွင်း၌ လက်ရှိဖြစ်ပေါ်နေသော မဟာမျိုး မဟာနွယ်

ဟု သူတို့ကိုယ်တိုင် သူတို့ယူဆနေကြသည့် မှူးမတ်များနှင့် အကြီးအကဲများက ယင်းတို့၏ လက်အောက်ခံနယ်မြေများနှင့် လူများပိုင်ဆိုင်မှုသည် ဥပဒေသအရ တရားမဝင်ဖြစ်သွားသည်။ အဆင့်အတန်းအနိမ့်အမြင့် ခွဲခြားမှုနှင့် ဆွေမျိုးတော်စပ်မှုအရ လူတန်းစားခွဲခြားမှုစနစ်သည် ပျောက်ကွယ်သွားသည်။

ရှိုတိုကု၏ အခြေခံဥပဒေ ပထမပိုဒ်သည် ဂျပန်လူမျိုးတို့၏ လူ့အဖွဲ့အစည်းအား ဂျပန်ဘာသာဖြင့် 'ဝ' 'Wa' ဟုခေါ်သော ရုပ်ရွာနယ်မြေဒေသ လူ့အဖွဲ့အစည်းအားလုံးအပေါ် အခြေခံထား၍ ဖွဲ့စည်းရမည်ဟူသော 'မူ' ကို ချမှတ်ပေးထားသည်။ အတူတူ နေထိုင်သူများကြား၌ အညီအညွတ်ဖြစ်မှု သို့မဟုတ် သဟဇာတဖြစ်မှုကို အဓိကထားသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် စည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို များစွာ အလေးအနက်ထားသည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း၌ အချင်းချင်း ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်သည့် အစုအဖွဲ့တည်ထောင်ဖွဲ့စည်းခွင့်ကို မည်သူမှ လုပ်ပိုင်ခွင့်မရှိ။ ပြဿနာတစ်ခုရှိလာပါက လူတစ်ဦးချင်းစီသည် အများစု၏ ရှုထောင့်မှနေကြည့်လျှင် ကျိုးကြောင်းဆီလျော်ပြီး လိုလားအပ်သော အဆုံးအဖြစ်တစ်ခုရသည်အထိ တည်ငြိမ် အေးဆေးစွာ ဆွေးနွေးပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ ယင်းကဲ့သို့ဆွေးနွေးခြင်းကိုသာ ပြုရမည်။

ပြဋ္ဌာန်းချက်အပိုဒ်-၁၀နှင့် ၁၇-တွင် နိုင်ငံတွင်း၌ အာဏာရှင်စနစ်ကို မတည်ထောင်ရ၊ လက်မခံရ၊ ပစ်ပယ်ရမည်ဟု အတိအလင်း ဖော်ပြထားသည်။ ယင်းသို့ ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းမှာ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း၌ လူအများအညီအညွတ်ရှိစေရန် ဖြစ်သည်။ အဆင့်အသီးသီးမှ ပြည်နယ်ဘုရင်ခံများသည် အရေးကြီးသော ကိစ္စရပ်များကို ပြည်သူများထံတင်ပြ၍၊ ပြည်သူများနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေး၍ အကြံဉာဏ်ရယူကြရသည်။ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဒီမိုကရေစီနည်းကျကျ ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ကြရသည်။ ပြဋ္ဌာန်းချက်အပိုဒ် (၂ က) ဗုဒ္ဓဘာသာအယူဝါဒအား လူတစ်ဦးချင်းစီ၏ ကိုယ်ကျင့်တရားမြင့်မားရေး (အကျင့်စာရိတ္တ တိုးတက်မြင့်မား ကောင်းမွန်ရေး) အတွက် တစ်နိုင်ငံလုံးရှိ လူအများကြားတွင် ပျံ့နှံ့အောင်လုပ်ရမည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။

ရှိုတိုကု၏ အယူအဆအရ စံပြဂျပန်လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် ဧကရာဇ်ဘုရင်၊ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများနှင့် ပြည်သူတို့ပါဝင်သည်။ ပြဋ္ဌာန်းချက်အပိုဒ်

၁၂ အရ နယ်မြေဒေသဘုရင်ခံများသည် အကြီးအကဲများမဟုတ်တော့ပေ။ သို့သော်လည်း သူတို့သည် သူတို့၏ ဆိုင်ရာ ခရိုင်နယ်မြေများအတွင်း၌ အစိုးရဝန်ထမ်းများအဖြစ် အုပ်ချုပ်ရေးတာဝန်ကို ယူကြရသည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့သည် သူတို့ဆိုင်ရာ ခရိုင်နယ်မြေများအတွင်း၌ အစိုးရဝန်ထမ်းများ အဖြစ် အုပ်ချုပ်ရေးတာဝန်ကို ယူကြရသည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့သည် နယ်မြေအတွင်း၌ အခွန်တော် ကောက်ခံပိုင်ခွင့်မရှိ။ ပုဂ္ဂလိကရေးရာကိစ္စ များအတွက် ပြည်သူတို့အား လုပ်ခမပေးဘဲ စေခိုင်းပိုင်ခွင့်မရှိ။

ဖွဲ့စည်းပုံဥပဒေ၏ ကျန်ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည် ပြည်သူ့တာဝန် နည်းဥပဒေများကို သတ်မှတ်ဖော်ပြသည်။ ယင်းတို့မှာ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများသည် ဧကရာဇ် ဘုရင်အမိန့်များကို ရိုသေလိုက်နာရမည်။ (ပြဋ္ဌာန်းချက်အပိုဒ်-၃) ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများအနေဖြင့် ပိုင်ဆိုင်ခွင့်သည် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး၏ အခြေခံအုတ်မြစ် ဖြစ်သည်ကို သိမြင်နားလည်ရမည်။ (အပိုဒ်-၄) သူတို့ အနေဖြင့် နိုင်ငံရေးတရားမျှတမှု တည်ရှိနေအောင် စီမံခန့်ခွဲပေးရမည်။ ယင်းသို့ ဆောင်ရွက်ရာ၌ ဧကရာဇ်ဘုရင်အပေါ် သစ္စာစောင့်သိခြင်းမရှိဘဲနှင့် နိုင်ငံရေးတရားမျှတမှုသည် မဖြစ်ထွန်းနိုင် ဟူသောအချက်ကို သိနားလည် ရမည်။

ထို့ပြင်လည်း ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများသည် မှန်ကန်ခြင်းနှင့် တရားမျှ တခြင်းတို့၏ မိခင်ဖြစ်သော စိတ်စေတနာ ရိုးသားဖြူစင်မှုကို လေးစားမြတ် နိုးကြရမည်ဟု အလေးအနက်ထား၍ ဖော်ပြသည်။ (အပိုဒ်-၉)၊ ပြည်သူ့ ဝန်ထမ်းတို့သည် တစ်ကိုယ်ကောင်းဆန်သော စိတ်ထားဖြင့် တာဝန်ကို မဆောင်ရွက်သင့်၊ မိမိတစ်ဦးတည်း ကောင်းစားရေးဟူသော ရည်မှန်းချက် များဖြင့် မဆောင်ရွက်သင့်၊ ပြည်သူ့အများ၏ အကျိုးဖြစ်စေမှုကိုသာ ရှေးရှု၍ တာဝန်ကို ဆောင်ရွက်ကြရမည်။ (အပိုဒ်-၁၅)၊

အခြားသော ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများ၏ အပြု အမူ အကျင့်အကြံများကို ဖော်ပြသည်။ ယင်းတို့မှာ လာဘ်ကို လက်မခံရ။ (အပိုဒ် ၁၅)၊ နေရာမှန်အတွက် လူမှန်ကို ရွေးချယ်ခန့်ထားပါ။ (အပိုဒ်-၇) ရုံးကို စောနိုင်သမျှ စောစောလာ၍ အချိန်ပိုအလုပ်လုပ်ပါ (အပိုဒ်-၈)၊ 'အလုပ်လုပ်ပါ၊ သင်သည် ဆုချီးမြှင့်ခြင်း ခံရလိမ့်မည်' ဟူသောမူကို

လေးစားပါ။ ယခုမူအတိုင်း ကျင့်ကြံလုပ်ကိုင်ပါ(အပိုဒ်-၁၁)၊ ပြည်သူ့လုပ်ငန်းကို အစဉ်အမြဲ လျင်မြန်ချောမွေ့နေစေရန် အလုပ်ကို မြန်မြန်ဆန်ဆန် ဆောင်ရွက်ပါ (အပိုဒ်-၁၂)၊ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တစ်ဦး၏ ကောင်းသော အလားအလာအပေါ်တွင် မနာလိုဝန်တုံ့မဖြစ်ပါစေနှင့် (အပိုဒ်-၁၄)၊ နောက်ဆုံး ဖော်ပြထားသည်မှာ စိုက်ပျိုးရာသီတွင် လယ်ယာလုပ်ငန်းဖြင့် အလုပ်များနေသော လယ်သမားများအား လယ်ယာလုပ်ငန်းမဟုတ်သည့် အခြားလုပ်ငန်းများလုပ်ရန် စေခိုင်းခြင်းကို ရှောင်ကြဉ်ပါ (အပိုဒ်-၁၆) ဟု ဖြစ်၏။

ဖွဲ့စည်းပုံဥပဒေအနေဖြင့် အပိုဒ်-၂တွင် ပြည်သူ့တို့အား ဗုဒ္ဓဘာသာကို လေးစားရိုသေကြရန် တိုက်တွန်းထားသော်လည်း အားလုံးကို ခြုံကြည့်လိုက်သည့်အခါ ကွန်ဖျူးရှပ်အယူဝါဒ ဆန်လွန်းနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ညီညွတ်မှု၊ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ သစ္စာစောင့်သိခြင်း၊ စေတနာကောင်းထားခြင်း၊ ကျေးဇူးသိတတ်ခြင်း၊ ရိုးသားဖြူစင်မှုနှင့် မှန်ကန်မှု စသည်တို့ကို ဖွဲ့စည်းပုံဥပဒေထဲ၌ များစွာ တင်စား ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ သို့သော်လည်း ယင်းတို့သည် ဗုဒ္ဓဘာသာအယူဝါဒမဆန်ဘဲ ကွန်ဖျူးရှပ်အယူဝါဒ ဆန်လွန်းနေသည်ကို တွေ့ရသည်။

ဖွဲ့စည်းပုံဥပဒေတွင် ပြည်သူ့တို့က ဧကရာဇ်ဘုရင်၏ အမိန့်ကို ခြွင်းချက်မရှိ အကြွင်းမဲ့ လက်ခံလိုက်နာရမည်ဟု ဆိုထားပြီး နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ခုကို ပြုလုပ်သည့်အခါ ဒီမိုကရေစီနည်းကျကျ ပြုလုပ်ရမည်ဟု အခိုင်အမာဆိုထားသည်။ ယင်းပြဋ္ဌာန်းချက်သည် တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ပဋိပက္ခအသွင် ဆောင်နေသော်လည်း အလေးအနက်ထား၍ ဆင်ခြင်လိုက်သည့်အခါ မှန်ကန်နေသည်။ ဒီမိုကရေစီနည်းကျကျ ဆုံးဖြတ်ချက်ချခြင်းနှင့် ဧကရာဇ်ဘုရင်အမိန့်များ၏ အကြွင်းမဲ့ မှန်ကန်ခြင်းတို့ကြားတွင် ရှေ့နောက်မညီသလို ဖြစ်လျက်ရှိ၏။ သို့သော်လည်း ဧကရာဇ်ဘုရင်သည် အမြဲတစေ မှန်နေသည့်အကြောင်းမှာ သူသည် ဒီမိုကရေစီနည်းကျကျ ဆုံးဖြတ်ထားသည်များကိုသာ ပြည်သူ့တို့ လိုက်နာရန် အမိန့်ထုတ်ပြန်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

ရှိုတိုကုတိုင်းရှိ၏ အမြင်သည် ယနေ့ခေတ်ကျင့်သုံးနေသည့် အခြေခံ ဥပဒေ ဩဇာခံဘုရင်စနစ် 'Constitutional Monarch' နှင့် များစွာတူသည်။ ယင်း အမြင်ကြောင့်ပင်လျှင် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ဘုရားသခင် သို့မဟုတ် ကောင်းကင်ဘုံမှ ဧကရာဇ်ဘုရင် အမည်နာမကိုပါ ခံယူနိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေ သည်။ ဖွဲ့စည်းပုံဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်အပိုဒ်-၁၀ တွင် ရှိုတိုကုတိုင်းရှိက အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြခဲ့သည်။

လူတွင် သူပိုင်ဆိုင်သော ကိုယ်ပိုင်စိတ် ရှိသည်။ အခြားလူများ သဘောတူထားသည့်ကိစ္စကို သူ သဘောတူချင်မှ တူမည်။ စင်စစ်အားဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့တွင် ကွဲပြားခြားနားသောအမြင်များ ရှိကြစမြဲဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ် သည် တန်ခိုးကြီးသော၊ မြင့်မြတ်သော သူတော်စင်တစ်ဦး ဖြစ်ချင်မှဖြစ် မည်။ သူသည် အရူးအမိုက်လူနဲ့လူအတစ်ဦး ဟုတ်ချင်မှဟုတ်မည်။ ကျွန်ုပ် တို့ အားလုံးသည် သာမန်ပုထုဇဉ်လူသားများ ဖြစ်ကြသည်။ ဘယ်အရာသည် အကြွင်းမဲ့ မှန်ကန်ပါသည်ဟု မည်သူမှ အတိအကျ မပြောနိုင်ကြပေ။ သို့ဖြစ်၍ လူတစ်ဦးချင်းစီအနေဖြင့် ကိစ္စတစ်ခုနှင့်ပတ်သက်၍ သူတစ်ဦး သည်သာလျှင် မှန်သည်ဟု တွေးထင်မိသည့်တိုင်အောင် အများသဘောတူ ထားသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို လက်ခံသင့်ပေသည်။

ဤသို့ဖြင့် ဧကရာဇ်ဘုရင်သည် အာဏာရှင်ဖြစ်ရေးဟူသော အယူ အဆကို လုံးဝလက်မခံဘဲ စွန့်ပယ်မည်ဆိုပါက 'ကောင်းကင်ဘုံမှ ဧကရာဇ် ဘုရင်' 'The Heavenly Emperor' ဖြစ်လာနိုင်သည်။ ရှိုတိုကုတိုင်းရှိသည် 'တင်နိုနိုင်ငံ' 'Tenno System' အား တော်လှန်ရေး ဘေးအန္တရာယ်မှ လွတ်ကင်းစေရန် သူ့နည်းသူ့ဟန်ဖြင့် ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ခဲ့သည်။ သူ့နည်းမှာ ထစ်ခြားမဟုတ်။ နိုင်ငံရေးကိစ္စရပ်များတွင် ဧကရာဇ်ဘုရင် သည် ကြားနေသူဖြစ်သင့်သည်ဟူသော အထူးအခွင့်အရေးကို ဘုရင်က ရယူထားခြင်းဖြစ်သည်။

ထိုခေတ်အခါက သေရေးရှင်ရေးတမျှ အရေးကြီးသော အခြေအနေ တစ်ရပ်ပေါ်လာတိုင်း ဧကရာဇ်ဘုရင်မျိုးနွယ်ဝင်တို့၏ အနေအထားသည် ဘေးအန္တရာယ် များခဲ့သည်။ ယင်းကြောင့်လည်း အခုပေါ်ပေါက်လာသည့် အထူးအခွင့် အယူအဆသည် ပေါ်ပေါက်လာခြင်းဖြစ်၏။ တကယ်တော့

ယင်းအယူအဆသည် ရှိတိုကုတိုင်းရှိ၏ခေါင်းထဲသို့ သူ့ဘာသာသူ အလိုအလျောက် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အယူအဆမဟုတ်ပေ။ ထိုအချိန်က အုပ်ချုပ်သူ လူတန်းစားထဲမှ ဘုရင်မျိုးနွယ်မဟုတ်သူများ၏ အာဏာတန်ခိုး ကြီးထွားလာနေခြင်းက သူ့ပေါ်ဖိအားပေးနေသဖြင့် နှစ်ဦးနှစ်ဖက် ပြေလည်မှုရရှိရန် စဉ်းစားချမှတ်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။

ထိုခေတ်ကာလအခြေအနေများကို သုံးသပ်ကြည့်ပါက ရှိတိုကုတိုင်းရှိ ၏ နိုင်ငံရေးအသိအမြင်နှင့် အတွေးအခေါ် အယူအဆအချို့သည် အလွန်ခေတ်မီပြီး တိုးတက်လှသည်ကို တွေ့ရသည်။ ၆၀၄-ခုနှစ် အစောပိုင်းကာလကတည်းက ရှိတိုကုတိုင်းရှိသည်-

- ၁။ ယနေ့ခေတ် ကျင့်သုံးနေသော 'အခြေခံဥပဒေ ဩဇာခံဘုရင်စနစ်' နှင့် ဆင်တူနေသည့် 'ကင်နိုင်နိုင်ငံစနစ်' ကို ကျင့်သုံးရန်။
- ၂။ ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို ကျင့်သုံးရန်-နှင့်။
- ၃။ ဗျူရိုကရေစီစနစ် (အရာရှိအရာခံ ဝန်ထမ်းများဖြင့် အုပ်ချုပ်သော စနစ်) ကို ကျင့်သုံးရန် အကြံပြုအားထုတ်ခဲ့သည် မဟုတ်ပါလား။

ရှိတိုကုတိုင်းရှိသည် အဆင့်မြင့်မှူးမတ်ကြီးများ ရယူခံစားနေကြသည့် အထူးအခွင့်အရေးအား ဖြည်းဖြည်းချင်း ဖျက်သိမ်းပစ်မည့် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ချက်များအပေါ်၌ 'ဆိုဂါယူမာကို' 'Soga Umako' ကဲ့သို့သော အထက်တန်းလွှာလူများက လက်မခံနိုင်ပဲဖြစ်နေသည်ကို နားလည်သည်။ ယင်းတို့နှင့် ထိပ်တိုက်တွေ့မှုကို မလိုလားအပ်သော ရှိတိုကုတိုင်းရှိသည် ယင်းတို့နှင့် ပြေလည်သွားရန် ညှိနှိုင်းခဲ့၏။ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသစ်အောက်တွင် ဧကရာဇ်ဘုရင်သည် နိုင်ငံတော်အား ခြွင်းချက်မရှိ အုပ်ချုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ပေးမထားရုံမျှမက သူ့ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းပေးရမည့် နိုင်ငံတော်၏ အရေးကိစ္စတိုင်းအတွက် ဝန်ကြီးများနှင့်သာမက အမြင့်ဆုံးသော အရာရှိများနှင့်ပါ တိုင်ပင်ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်ရသည်။

သို့ဖြစ်ရာ အချို့သမိုင်းပညာရှင်များ ယုံဆဲခဲ့ကြသလို (ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်လည်း ယင်းအချို့ထဲ၌ ပါဝင်ပါသည်။) အခြေခံဥပဒေ ဩဇာခံ

ဘုရင်အား နိုင်ငံတော်၏ အကြီးမြင့်ဆုံးပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် သတ်မှတ်၍ အသိအမှတ်ပြုထားကြသည်မှာ မှန်သော်လည်း လက်တွေ့တွင်မူကား ရှိတိုကုတိုင်း ရှိ၏ အနေအထားသည် ဆိုဂါ မျိုးနွယ်တူ အုပ်စုဝင်များအား အညံ့ခံနေရသလို ဖြစ်နေသည်။ သို့မဟုတ် မိမိ၏ အုပ်ချုပ်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ အကြွင်းမဲ့ အာဏာမရှိသည့်အတွက် ဆိုဂါအုပ်စုအား အထူးအခွင့်အရေးတစ်ရပ် ပေးထားရသလိုဖြစ်နေသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ဆိုဂါအုပ်စုနှင့် ထိပ်တိုက် ပဋိပက္ခဖြစ်အောင် ရှောင်လွှဲရေးသည် အရေးကြီးသော အချက်တစ်ချက် ဖြစ်နေသည်။

အမှန်စင်စစ်အားဖြင့်လည်း အစိုးရအဖွဲ့နှင့် နန်းတွင်းရှိ အရေးပါအရာရောက်သော ရာထူးပေါင်း အမြောက်အမြားကို ဆိုဂါအုပ်စုက ပိုင်ဆိုင်ထားသဖြင့် ဧကရာဇ်ဘုရင်များသည် သူတို့ သဘောတူညီချက်မပါလျှင် ဘာမှ ကြီးကြီးမားမား လုပ်၍မရသည့် အခြေအနေ၌ ရှိနေခဲ့ကြသည်။

ထို့ပြင်လည်း အထက်တစ်နေရာ၌ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ‘ဧကရာဇ်ဘုရင်မ ဆူအိကို’ ‘Empress Suiko’ သည် ‘ဧကရာဇ်ဘုရင် ကင်မေးအိ’ ‘Emperor Kinmie’ နှင့် ဆိုဂါမိသားစုဝင် အမျိုးသမီးတစ်ဦးတို့မှ ပေါက်ဖွားလာသောသမီး ဖြစ်သည်။ ဘုရင်မ ဆူအိကိုအား နန်းတင်ပေးခဲ့သူမှာ ဆိုဂါယူမာကိုဖြစ်၍ သူက ‘ဧကရာဇ်ဘုရင် ဆုရှန်း’ ‘Emperor Sushun’ အား လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ပြီး ဆူအိကိုအား နန်းတင်ပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ ထိုမျှသာမကသေး ရှိတိုကုတိုင်းရှိ ကိုယ်တိုင်မှာ ယူမာကို၏ တူနှင့် တူမတို့မှ မွေးဖွားခဲ့သော သားဖြစ်နေရုံမျှမက ယူမာကို သမီးနှင့် ရနေသဖြင့် သမက်တော်နေသည်။

ယင်းဖြစ်စဉ်များအရ ကြည့်ပါက ဆိုဂါနွယ်ဝင်များ သြဇာအာဏာကြီးမားနေသည်မှာ များစွာထင်ရှားလျက်ရှိ၏။ အကယ်၍ သူတို့အနေဖြင့် ထီးနန်းကို ရယူလိုသည်ဆိုပါက အချိန်မရွေး ရယူသိမ်းပိုက်နိုင်သည့် အခြေအနေ၌ ရှိနေသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် ဧကရာဇ်ဘုရင်အား အာဏာရှင်တစ်ဦး ဖြစ်မသွားအောင် ကြိုတင် ကာကွယ်ထားသော်လည်း ယင်းကာကွယ်မှုမှာ အခိုင်အမာ အာမခံချက်မပေးနိုင်ပေ။

အခြေခံဥပဒေအောက်တွင် ဧကရာဇ်ဘုရင်၏ ဆွေမျိုးနွယ်များသည် ‘အမြတ်ဆုံးသော လူသားများ’ ‘Divine Beings’ အဖြစ် အသိအမှတ်

ပြုထားခြင်းခံရသဖြင့် အထူးမြင့်မားသော အဆင့်၌ရှိနေသည်။ ထာဝရတည်တံ့ ခိုင်မြဲသော အထွတ်အမြတ်ပြုမှုကို ရယူပိုင်ခွင့်ရှိကြသည်။ သို့သော်လည်း ဆိုဂါအုပ်စုဝင်များသည် တကယ့်လက်တွေ့ဘဝတွင် နိုင်ငံရေးအာဏာကို ရရှိနေကြသဖြင့် ကျန်အကြီးအကဲများအပေါ် ဩဇာများစွာ လွှမ်းမိုးလျက်ရှိ၏။ ယင်းအချက်များကြောင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ရှိနေသော်လည်း ဆိုဂါယူမာကို၏ အဆင့်အတန်းမှာ ပြောင်းလဲမှု မရှိခဲ့ပေ။ သူသည် ဆူအိကို အစိုးရလက်ထက်တွင် ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် အခိုင်အမာ ရပ်တည်လျက်ပင် ရှိခဲ့ပေသည်။

ဂျပန်နိုင်ငံရင်ဆိုင်နေရသည့် ပြည်တွင်းရေးနှင့် ပြည်ပရေးရာပြဿနာများအား ဖြေရှင်းနိုင်ရန်အတွက် ရှိတိုကုတိုင်းရှိသည် အပြုသဘောကို ရှေးရှုသော လုပ်ငန်းစဉ်များကိုလည်း သီးခြား ချမှတ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ တရုတ်နိုင်ငံ၏ ပိုမိုတိုးတက်သော ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ရသော ဂျပန်လူမျိုးတို့သည် ခြောက်ရာစု နောက်ပိုင်းကာလတွင် အုပ်စုနှစ်စုကွဲခဲ့သည်။ တစ်စုက နှစ်နိုင်ငံကြား ယဉ်ကျေးမှုဖလှယ်ရေးကိစ္စများ တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်သွားရန်အတွက် တရုတ်နိုင်ငံအား တံခါးဖွင့်ပေးသင့်သည်ဟု ယူဆသည်။ (အကယ်၍ ယင်းကဲ့သို့ လုပ်လိုက်ပါက မလွဲမရှောင်သာတော့ဘဲ တစ်လမ်းသွား လဲလှယ်ရေးသာလျှင် ဖြစ်ဖို့ရှိ၏။) ဒုတိယအုပ်စုကမူ ဂျပန်နိုင်ငံအတွက် ဗုဒ္ဓဘာသာအယူဝါဒ ပျံ့နှံ့ ဝင်ရောက်လာပြီး အတွေးအခေါ် အယူအဆရေးရာများအပေါ်သို့ ဆိုးကျိုးများ သက်ရောက်လာမည်ကို စိုးရိမ်ရသည်ဟူသော အကြောင်းပြချက်ဖြင့် တရုတ်ယဉ်ကျေးမှု ဝင်ရောက်မလာစေရန် တံခါးပိတ်ထားသင့်သည်ဟု ယူဆသည်။

မေဂျီတော်လှန်ရေးမတိုင်မီ အကြိုကာလများအတွင်းကလည်း အရှိန်အဟုန်ကြီးမားသော အနောက်တိုင်း နည်းပညာနှင့် သိပ္ပံပညာများအား လက်ခံသင့် မသင့် ဆင်ခြင်စဉ်းစားရာ၌ အုပ်စုနှစ်စု ကွဲခဲ့ရသည်။ သို့သော်လည်း တရုတ်နိုင်ငံနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဖလှယ်ရေးကိစ္စတွင်မူ ရှိတိုကုတိုင်းရှိသည် အခက်အခဲ ကြီးကြီးမားမားနှင့် ရင်မဆိုင်ခဲ့ရသော အကြောင်းမှာ ထိုစဉ်က ဗုဒ္ဓဘာသာအယူဝါဒကို ဆန့်ကျင်နေသော ‘မိုနိုနိုဘီ’ ‘The Mononobe’

အုပ်စုအား ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဆိုပါအုပ်စုက အပေါ်စီး ရရှိသွားသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ရှိုတိုကုတိုင်းရှိ၏ ရည်မှန်းချက်မှာ သူ့နိုင်ငံ၊ သူ့နိုင်ငံသားအားလုံး အသိဉာဏ်ပညာ ဗဟုသုတ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် ဖြစ်သည်။ သူသည် သံအဖွဲ့များနှင့် ကျောင်းသားများကို တရုတ်နိုင်ငံသို့ လေးကြိမ်တိတိ စေ လွှတ်ခဲ့သည်။ ထိုကဲ့သို့ စေလွှတ်ခဲ့ခြင်းမှာ သူကိုယ်တိုင်က ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် တစ်ဦး ဖြစ်နေ၍သာမဟုတ်၊ တရုတ်ယဉ်ကျေးမှု အဆောက်အအုံများသည် ကျပန်နိုင်ငံ၏တိုးတက်မှုအတွက် အထောက်အကူပြုလိမ့်မည်ဟု အခိုင်အမာ ယုံကြည်၍ ဖြစ်သည်။

သူသည် ထိုခေတ်အခါက ကျပန်နိုင်ငံ၏ မြို့တော်ဖြစ်သော ‘အိကာ ရူဂါ’ ‘ikaruga’ မြို့သို့ အဓိကဝင်ပေါက် ဆိပ်ကမ်းမြို့ဖြစ်သော ‘နာနီဝါမြို့’ ‘Naniwa’ (ယခုအခါ အိုဆာကာမြို့) တွင် အလွန်ကြီးမားသော ဘုရား ကျောင်းကြီးတစ်ကျောင်းနှင့် နန်းတော်ကြီးတစ်ခုကို တည်ဆောက်ခဲ့သည်။ သူသည် ဧကရာဇ်ဘုရင်မိသားစု မျိုးနွယ်ဝင်တို့၏ သမိုင်းကြောင်းဆိုင်ရာ မှတ်တမ်းများ၊ ထူးခြားထင်ရှားသော မှူးမတ်ကြီးများ (‘အိုမိ’ ‘Omi’ ‘မူရာဂျီ’ ‘Muraji’ စသူများ) စာရင်းများကို စုဆောင်းပြုစုခဲ့သည်။ သူသည် ‘မိမာနာ’ ‘Mimana’ ခြိမ်းခြောက်နေသော ‘ဆီလာနယ်’ ‘Silla’ ကို တိုက် ခိုက်နှိမ်နင်းရန် စီစဉ်ခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း ဆီလာနယ်ကို ကိုလိုနီအဖြစ် ဆက်လက် ထိန်းသိမ်းထားနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှု အားလုံးသည် အချည်းနှီး ဖြစ်ခဲ့သည်။ ၆၂၂ - ခုနှစ်တွင် ရှိုတိုကုတိုင်းရှိ ကွယ်လွန်ခဲ့၏။ သူ ကွယ်လွန်ပြီးနောက်တွင် ကျပန်သည် ယင်းကိုလိုနီအား လက်လွှတ်လိုက် ရလေသည်။

(၂)

ရှိုတိုကုတိုင်းရှိသည် ဉာဏ်ပညာရော အရည်အသွေးပါ ထက်မြက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည်။ သူ့အနေဖြင့် နိုင်ငံရေးသဘောတရားသစ်များကို အကြံပြုတင် ပြခဲ့သော်လည်း လက်တွေ့နိုင်ငံရေးဘဝတွင်မူ ကြီးမားသော အပြောင်းအလဲများ မရှိခဲ့ပေ။ ရှိုတိုကုတိုင်းရှိသည် နိုင်ငံရေးသမားထက် ဒဿနိကပညာရှင် ပိုဆန်သည်။ သူသည် သူ၏ ထူးခြားသစ်လွင်သော ခေတ်တစ်ခေတ် တည်ထောင်မည်ဟူသော ရည်မှန်းချက်ဖြင့် ရေးဆွဲချမှတ်ထားသော လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များကို အကောင်အထည်ဖော်ရာ၌ အားနည်းလျက်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း သူသည် ဆိုဂါယူမာကိုနှင့် ပြေလည်ရေးကိုသာ ရည်ရွယ်၍ စေ့စပ်ဖျန်ဖြေရေးအလုပ် များစွာကိုသာ လုပ်လျက်ရှိ၏။ ရှိုတိုကုတိုင်းရှိ၏ အုပ်ချုပ်ရေးကာလတစ်လျှောက်လုံးတွင် ရှိုတိုကုထက် သြဇာအာဏာ ပို၍ကြီးနေသူမှာ ယူမာကို ဖြစ်နေသည်။ ယူမာကိုကွယ်လွန်သည့်အခါတွင်လည်း သူ့အနွယ် ဆိုဂါမိသားစုသည် ပို၍သာ တန်ခိုးသြဇာကြီးမားလာပြီး နိုင်ငံအပေါ်၌ နိုင်လိုမင်းထက် အုပ်ချုပ်စိုးမိုးခြင်း ပြုခဲ့ကြသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း တော်လှန်ရေးသမားများသည် ရှိုတိုကုတိုင်းရှိ၏ အစီအစဉ်များကို လျင်မြန်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ရန် စိတ်အားထက်သန်လာကြသည်။ လှုပ်ရှားလာကြသည်။

နောက်ဆုံးတွင် ရှိုတိုကုတိုင်းရှိ ကွယ်လွန်ပြီးနောက် နှစ်ပေါင်းနှစ်ဆယ်ကျော်ကျော်အကြာတွင် ဆိုဂါမိသားစု မျိုးနွယ်ဝင်များအား ဖြုတ်ချ

ခဲ့ကြသည်။ ယင်းအချိန်တွင် ရှိတိုကု ပညာသင်စေလွှတ်ခဲ့သော ကျောင်းသားများသည် ဂျပန်သို့ ပြန်ရောက်လာကြသည်။ တရုတ်နိုင်ငံ၌ အင်ပါရာ နိုင်ငံသစ်တစ်ခု တည်ဆောက်နေသော တန်မင်းဆက်ခေတ်ကို မြင်တွေ့ခဲ့ကြရသော ကျောင်းသားများသည် တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှုများနှင့် ကြီးပွားချမ်းသာမှုများကို ထဲထဲဝင်ဝင် သတိပြုမိခဲ့ကြရသည်။ သူတို့သည် အသိအမြင်ပွင့်လင်းလာကြသူများ ဖြစ်ကြသည့်အားလျော်စွာ နိုင်ငံသူနိုင်ငံသားများအား အသိဉာဏ်ပညာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် လုပ်ပေးရမည်ဟူသော မူဝါဒကို ထောက်ခံအားပေးသူများ ဖြစ်လာကြလေသည်။

သူတို့က အစိုးရအား တရုတ်တန်မင်းဆက် ရယူပိုင်ဆိုင်ထားသည့် အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားမျိုးကို စနစ်တကျ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်နိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သော ဥပဒေများနှင့် ကျင့်ထုံးများပြဋ္ဌာန်းရန် အစိုးရကို မရမနေတိုက်တွန်းခဲ့ကြသည်။ နောက်ဆုံး ၆၄၅ ခုနှစ်တွင် တော်လှန်ရေးသမားနှစ်ဦးဖြစ်သော ‘မင်းသား နာကာနိုအိုအဲ ဧကရာဇ်ဘုရင် တင်ချီ’ ‘Prince Nakano Oe (Emperor Tenehi)’ နာကာတိုမိ နိုကာမာရီ (နောင်အခါတွင် ဖူဂျီဂါရာ ကာမာတာရီ ဖြစ်လာသူ) ‘Nakatomi Kamatari (Later Fujiwara Kamatari)’ တို့သည် ထိုအုပ်စုက ဆိုဂါမျိုးနွယ်အုပ်စုခေါင်းဆောင် ‘ဆိုဂါအိရူကာ’ ‘Soga Iruka’ အား သုတ်သင်ရှင်းလင်းပစ်ခဲ့ကြသည်။ သူတို့သည် တန်အင်ပါယာ၏ အစိုးရမျိုးနှင့် ဆင်တူသော ‘ဗဟိုအစိုးရ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်’ ‘A System Of Centralized Administration’ ကို တည်ထောင်နိုင်ခဲ့ကြသည်။ ဤခေတ် (၆၄၅-၆၄၉) သည် ‘တိုင်ကာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးခေတ်’ ‘The Taika Reform (645-649)’ ဖြစ်သည်။ ကွယ်လွန်သွားပြီဖြစ်သော ရှိတိုကုတိုင်းရှိ၏ နိုင်ငံရေးမူဝါဒများကို အခြေခံ၍ ဦးဆောင်ခဲ့သည်။ မင်းမျိုးနွယ်ဝင် ခေတ်တစ်ခေတ်၏ တော်လှန်ရေးခေတ်ကာလဟုလည်း ဆိုနိုင်သည်။

တိုင်ကာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးခေတ်၏ အဓိက ရည်မှန်းချက်မှာ လူမျိုးစု အကြီးအကဲများအား မြေယာနှင့် ခွဲထုတ်ပစ်ရန် ဖြစ်သည်။ ခုနှစ်ရာစုအတွင်းက ဂျပန်ကဲ့သို့သော လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံတွင်

နိုင်ငံတော်ကပါ မြေယာများကို လူအများအား အညီအမျှ ခွဲဝေပေးထား ခဲ့မည်ဆိုပါက ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်က သို့မဟုတ် လူတစ်စုက ပြည် သူအများစုကို ထိခိုက်နစ်နာအောင် ခေါင်းပုံဖြတ်နိုင်ကြမည် မဟုတ်ပေ။ ထို့ကြောင့်လည်း စနစ်သစ်ဖြင့် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည့် အစိုးရခေတ်တွင် တရုတ်နိုင်ငံမှ ကျင့်သုံးနေသော လယ်ယာမြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်စနစ်ကို ပုံတူကူး၍ လယ်ယာမြေများကို လယ်သမားများအား အညီအမျှခွဲဝေပေးခဲ့သည်။

လူမျိုးစုအကြီးအကဲများသည် သာမန် လယ်သမားများနည်းတူ တန်းတူညီမျှ ရရှိခဲ့ကြသည်။ အကယ်၍ ယင်းတို့အနေဖြင့် အစိုးရဝန်ထမ်း အဖြစ် တာဝန်ယူ စိုက်ပျိုးပေးမည်ဆိုပါက အစိုးရက ထောက်ပံ့ငွေပေးသည်။ ငွေအနည်းအများမှာ ရာထူးအဆင့်အလိုက် ခွဲခြား၍ပေးခြင်းဖြစ်၏။ ဤ သို့ဖြင့် လူမျိုးစုအကြီးအကဲများသည် ယင်းတို့ပိုင် လယ်မြေများကို လက် လွှတ်ခဲ့ကြသော်လည်း ဗဟိုအစိုးရ၏ လက်အောက်ခံ အုပ်ချုပ်ရေးမှူး သို့ မဟုတ် ဘုရင်ခံများအဖြစ် ခန့်ထားခြင်းခံကြရသည်။ ဤသို့ဖြင့် အာဏာ အပြည့်အဝရှိပြီး တောင့်တင်းခိုင်မာသော ဗဟိုအစိုးရနှင့် ယင်းလက်အောက် တွင် ပြည့်စုံကောင်းမွန်သော တစ်မျိုးသားလုံးဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ် သည် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ရလေသည်။

တိုင်ကာခေတ် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးမှုတစ်ရပ်ဖြစ်သော အစိုးရသစ် သည် တိုးတက်သော အမြင်များရှိသည်။ ယင်းစနစ်၏ အခြေခံစိတ်ကူးမှာ ဧကရာဇ်ဘုရင် ရှိတို့ကုတိုင်းရှိ ချမှတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ရှိတို့ကုသည် သူ့ စိတ်ကူးကို အကောင်အထည် မဖော်နိုင်ခဲ့ပေ။ သူ့ခေတ်က တန်ခိုးဩဇာ ကြီးမားနေသော ဆိုဂါယူမာကိုနှင့် ပြေလည်အောင်လုပ်ပြီး နိုင်ငံရေးတည်ငြိမ် မှုကို ရရှိရန် ကြိုးပမ်းနေရ၍ ဖြစ်သည်။

တိုင်ကာခေတ်၏ အဓိကခေါင်းဆောင်ဖြစ်သော မင်းသား နာကာနို အိုအဲသည် ရှိတို့ကုအခြေချထားခဲ့သည့် နိုင်ငံရေးစနစ်ကို ပို၍ကောင်းအောင် ပြုပြင်၍ အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ခဲ့၏။ ဆိုဂါယူမာကို၏မြေး ဆိုဂါအိရူကာအား လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ခဲ့ပြီးသည့် နောက်ပိုင်းတွင် မင်းသား နိကာနိုနှင့် မင်းဆွေမင်းမျိုးအနွယ်များ၏ ဩဇာအာဏာသည် ပြန်လည်ကြီး

မား ခိုင်မာလာသဖြင့် ယင်းကဲ့သို့ အောင်မြင်စွာ လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့ခြင်းပေ တည်း။

ဆယ့်နှစ်ချက် အခြေခံဥပဒေကို ကြေညာပြဋ္ဌာန်းပြီးသည့်နောက် အခြေခံဥပဒေနှင့် အညီအညွတ်ဖြစ်သော ဗျူရိုကရက်အာဏာအစိုးရစနစ် (အရာရှိအရာခံများ ခန့်ထားအုပ်ချုပ်သောစနစ်) သည် နှစ်ပေါင်းလေးဆယ် ကြာခါမှပင် တည်ထောင်နိုင်ခဲ့၏။ ယင်းအစိုးရစနစ်သည် တရုတ်နိုင်ငံ တန်မင်းဆက်မှ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့သော စနစ်နှင့် အတော်များများ တူညီသည်။ ကွန်ဗျူးရှပ်ဝါဒ သဘောတရားများကို အရာထမ်း အမှုထမ်းတို့ အတွက် လိုက်နာကျင့်သုံးရမည့်ဝါဒအဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။ ယင်းစနစ်အား ဒဿနိကပညာရှင် ရှိုတိုကုတိုင်းရှိနှင့် တော်လှန်ရေးသမား မင်းသား နာကာနိုအိုအဲတို့ ပေါင်းစပ်ဖြစ်ပေါ်သည့်စနစ်ဟု ယူဆနိုင်သည်။ အလွန် လှပကောင်းမွန်သော ဒဿနိကအမြင်သည် တော်လှန်ရေးမပါဘဲ ဖြစ်ပေါ် လာနိုင်ခြင်းမရှိဟူသော အချက်သည် ထင်ရှားလျက်ရှိပေသည်။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဦးသည် အကျင့်စရိုက် ခြားနားကြသော်လည်း အချို့ နေရာများတွင်မူ တူညီကြသည်ကို တွေ့ရ၏။ ပထမဆုံးတူညီသည့်အချက် မှာ သူတို့သည် ကိုရီးယားနိုင်ငံအပေါ်၌ ရန်လိုသည့်သဘောထားမျိုး ထား ရှိခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အထက်တစ်နေရာ၌ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ရှိုတိုကုတိုင်းရှိ သည် မိမိမှာကို ထိန်းသိမ်းထားနိုင်ရေးအတွက် ဆီလာကို တိုက်ခိုက်ရန် စီစဉ်ခဲ့သည်။ နာကာနိုအိုအဲသည် ဧကရာဇ်ဘုရင်မဆေမိ၏ လက်အောက်၌ အိမ်ရှေ့မင်းသားအဖြစ်နှင့် နေခဲ့ရစဉ်က တရုတ်နိုင်ငံတန်မင်းနှင့် ဆီလာတပ် များ လာရောက်တိုက်ခိုက်ခြင်း ခံနေရသော ကိုရီးယားနိုင်ငံ၏ အကူအညီ တောင်းခံချက်အရ စစ်တပ်ကြီးတစ်တပ် စေလွှတ်ခဲ့သည်။

ဂျပန်နိုင်ငံဘက်မှကြည့်လျှင် ဤစစ်ပွဲသည် မလိုလားအပ်သော စစ်ပွဲ ဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်မူ ဂျပန်နိုင်ငံသည် ကိုရီးယားနိုင်ငံအတွင်းမှ မိမိတို့ ကိုလိုနီတစ်နယ်ကို ဆုံးရှုံးသွားခဲ့ပြီး မဟုတ်ပါလော။ ဤစစ်ပွဲတွင် ဂျပန်စစ်တပ်များသည် မရှုမလှရှုံးခဲ့ရပြီ မဟုတ်ပါလော။ ဤစစ်ပွဲတွင် ဂျပန်စစ်တပ်များသည် မရှုမလှရှုံးခဲ့ရပြီး ဂျပန်နိုင်ငံသို့ ပြန်လည်ဆုတ်ခွာ

ခဲ့ရသည်။ အမျိုးသားတစ်ရပ်လုံး၏ ဂုဏ်သိက္ခာသည် ပြင်းထန်စွာ ထိခိုက်
 ခဲ့ရ၏။ ထိုအချိန်မှစ၍ ‘တိုယိုတိုမိ ဟိဒဲယိုးရှီ’ ‘Toyotomi Hide Yoshi’
 လက်ထက် ၁၅၉၂-၁၅၉၈ အထိ ဂျပန်တပ်များအား ကိုရီးယားသို့ စေလွှတ်
 ခြင်း မပြုတော့ပေ။

နာကာနိုအိုအဲ၏ အမှားသည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်းက ဂျပန်
 တို့ မရှုမလှရှုံးအောင်လုပ်ခဲ့သည့် ‘ဝန်ကြီးချုပ်တိုဂျို’ ‘Prince Minister
 Tojo’ ၏ အမှားနှင့် နှိုင်းယှဉ်နိုင်သည်။ ဤစစ်ပွဲနှစ်ခုစလုံးသည် မလိုအပ်
 ဘဲ တိုက်ခိုက်ခဲ့သောစစ်ပွဲများဖြစ်၏။ သို့သော်လည်း အဆိုးထဲမှ အကောင်း
 ရှာကြည့်မည်ဆိုပါက နာကာနိုအိုအဲ၏ အမှားသည် ဂျပန်နိုင်ငံ၏ ယဉ်ကျေး
 မှု တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရေးတွင် အထောက်အကူပြုခဲ့သည်ဟုတော့ ဆိုနိုင်သည်။
 နာကာနိုအိုအဲ လက်အောက်ခံ ဂျပန်တို့ စစ်ရှုံးအပြီးတွင် ကိုရီးယားလူမျိုး
 အများအပြားသည် ဂျပန်နိုင်ငံတွင်းသို့ ဝင်ရောက်လာခဲ့ကြသည်။ ယင်းတို့
 အထဲတွင် နိုင်ငံရေးသမားများ၊ ပညာရှင်များ၊ ဘုန်းတော်ကြီးများနှင့်
 ပန်းချီပညာရှင်များလည်း ပါလာခဲ့ကြသည်။ သူတို့သည် အမေရိကန်တို့
 က ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအပြီး ဂျပန်နိုင်ငံအား အုပ်ချုပ်နေခိုက်တွင် ဂျပန်
 တို့၏ ယဉ်ကျေးမှုရေးရာများကို တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးစေခဲ့သည့်နည်းတူ ဂျပန်
 ယဉ်ကျေးမှုအား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် ကူညီပံ့ပိုးပေးခဲ့ကြလေသည်။

ရှိုတိုကုနှင့် နာကာနိုအိုအဲတို့၏ ဒုတိယတူညီချက်မှာ သူတို့နှစ်
 ယောက်စလုံးသည် ဧကရာဇ်ဘုရင်ဖြစ်ရန် မလိုလားကြခြင်း ဖြစ်သည်။
 အမှန်တော့ သူတို့နှစ်ယောက်စလုံးသည် အရည်အသွေး ထက်မြက်သော
 အိမ်ရှေ့မင်းသားများ ဖြစ်ပါလျက်နှင့် ဤစိတ်ထားမျိုး ရှိကြခြင်းဖြစ်သည်။
 ဤအချက်မှာ အံ့အားသင့်စရာအချက်ဖြစ်သည်။ အကြောင်းမှာ သူတို့နှစ်
 ဦးလုံးသည် အခြေခံခိုင်မာစွာနှင့် ဧကရာဇ်ဘုရင်စနစ်ကို တည်ထောင်ရန်
 ကြိုးပမ်းနေကြသူများဖြစ်သည် မဟုတ်ပါလား။ ထိုရည်မှန်းချက်ကို အကောင်
 အထည်ဖော်နေကြသူများသည် ဧကရာဇ်ဘုရင်အဖြစ်ကို အလွယ်တကူ
 ရနိုင်ပါသည်ဆိုလျက်နှင့် ဧကရာဇ်ဘုရင်အဖြစ်ကို မလိုလားကြခြင်းသည်
 အံ့အားသင့်စရာဖြစ်နေသည် မဟုတ်ပါလား။

အမှန်တကယ် ဖြစ်လာသည်မှာလည်း စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်း

သည်။ ရှိတိုကုတိုင်းရှိသည် လုံးဝ ထီးနန်းမရခဲ့ပေ။ နာကာနိုအိုအဲမှာလည်း အိမ်ရှေ့မင်းသားအဖြစ် နှစ်ဆယ့်သုံးနှစ်မျှနေခဲ့ရပြီး ဧကရာဇ်ဘုရင်အဖြစ် လေးနှစ်သာ နေခဲ့ရ၏။ တကယ်တော့လည်း သူတို့ တည်ထောင်ခဲ့သည့် စနစ်အရ ဖြစ်ပေါ်တည်ရှိလာသော ကောင်းကင်ဘုံမှ ဧကရာဇ်ဘုရင်သည် နိုင်ငံရေးအားဖြင့် အာဏာမဲ့သူဖြစ်သည်။ ဤအချက်ကို သိနေသည့်အတွက် ရှိတိုကုတိုင်းရှိနှင့် နာကာနိုအိုအဲတို့သည် ဧကရာဇ်ဘုရင်ဖြစ်ရေးတွင် စိတ်မဝင်စားကြခြင်း ဖြစ်သည်မှာ ထင်ရှားသည်။

တိုင်ကာပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးခေတ် နောက်ပိုင်းတွင် လူမျိုးစုအကြီးအကဲများ၊ နန်းတွင်းမှူးမတ်များနှင့် ရှိုးဂန်းများထဲမှ ဧကရာဇ်ဘုရင်ဖြစ်ရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်နေသူဟူ၍ တစ်ဦးတစ်ယောက်မှ ပေါ်မလာတော့ပေ။ ရေရှည်အမြင်ဖြင့် ကြည့်မည်ဆိုပါက တိုင်ကာပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုသည် အလွန် အောင်မြင်သည်ဟု ဆိုရမည်ဖြစ်၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုပြောင်းလဲမှု ပေါ်ပေါက်ပြီးချိန်မှစ၍ ဧကရာဇ်ဘုရင်၏နေရာသည် လုံခြုံမှုရှိကာ တည်ငြိမ်လာခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

သို့တစေလည်း နာကာနိုအိုအဲ ပြုလုပ်ခဲ့သော အမှားကြီးတစ်ခုကြောင့် ဘုရင့်အနွယ်ဝင် မိသားစုများထဲ၌ ထီးနန်းလုပွဲများ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ရ၏။ ဧကရာဇ်ဘုရင် ကိုတိုကူနှင့် ဧကရာဇ်ဘုရင်ဆေမိတို့ လက်ထက်တွင် အိမ်ရှေ့မင်းသားအဖြစ် နေခဲ့ရသော နာကာသည် ဘုရင်မကွယ်လွန်ပြီး နောက်ပိုင်းတွင် ထီးနန်းတည်ငြိမ်ရေးကို ဦးစားပေးသည့်အနေဖြင့် ရာထူးကို မဆက်ခံသေးဘဲ နေခဲ့သည်။ အချိန်ကာလအားဖြင့် ခြောက်နှစ်ခွဲမျှ ဘုရင်မရှိဘဲနေခဲ့ရ၏။ ၆၆၈ ခုနှစ်ကျကာမှ နာကာသည် ဘုရင်အဖြစ် ထီးနန်းကို ဆက်ခံခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း နန်းသက်လေးနှစ်မျှသာ ကြာခဲ့၏။

နာကာသည် သူ့ သေခါနီးတွင် သူ၏ညီအငယ်ဆုံးဖြစ်သူ အိမ်ရှေ့မင်းသား 'အိုအဲမာ' 'Prince Oama' အားခေါ်၍ ထီးနန်းအမွေကို သူ့သား 'မင်းသားအိုတိုမို' 'Prince Otomo' အား လွှဲအပ်ပေးလိုသည်ဟု ပြောသည်။ လက်ရှိဘုရင်က သူ့အမွေကို တခြားလူများအားမပေးဘဲ သားကိုပေးလိုသည်မှာ ပုံမှန်ဆန္ဒဖြစ်၏။ ဘုရင်၏ညီတော်များအား လွှဲပေးခြင်းမှာ ပုံမှန်ဆက်ခံမှုဟု မဆိုသာပေ။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ မင်းသား အိုအဲမာသည် အိုတိုမိုအား

ထီးနန်းလွှဲပေးသည်။ သို့သော်လည်း ဘုရင်နာကာ ကွယ်လွန်သည့်အခါ အိုအေမာသည် အိုတိုမိုအားလုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ပြီး ‘ဧကရာဇ်ဘုရင်တင်မူး’ ‘Emperor Tenmu’ အမည်ဖြင့် နန်းတက်ခဲ့လေသည်။

ယင်းကိစ္စဖြစ်ပွားပြီးနောက် နှစ်ပေါင်း ၉၈ နှစ်အကြာတွင် ဧကရာဇ်ဘုရင်မ ‘ဂျီတို’ ‘Empress Jito’ နှင့် ‘ဂျင်မေး’ ‘Empress Genmei’ တို့ ပေါ်ပေါက်လာသည်။ သူတို့နှစ်ယောက်မတိုင်မီက ဆက်ခံလာသမျှ ဧကရာဇ်ဘုရင်များမှာ ဧကရာဇ်ဘုရင်တင်မူး၏ အဆက်အနွယ်များသာ ဖြစ်ခဲ့သော်လည်း ဧကရာဇ်ဘုရင်နှစ်ဦးမှာမူ နာကာနိုအိုအဲ၏ သမီးများ ဖြစ်သည်။ ဧကရာဇ်ဘုရင် တင်မူးအနွယ်ဝင် သွေးနီးသူများဖြစ်၍ ဂျီတိုမှာ ဧကရာဇ်ဘုရင်တင်မူး၏ဇနီးဖြစ်ကာ ဂျင်မေးမှာ သူ့သား၏ဇနီး (သူ့ချွေးမ) ဖြစ်သည်/ တင်မူး၏ အဆက်အနွယ်များထဲမှ နောက်ဆုံး ဧကရာဇ်ဘုရင်၊ သို့မဟုတ် ဘုရင်မမှာ ‘ဧကရာဇ်ဘုရင်မ ရှိတိုကု’ ‘Empress Shotoku’ ဖြစ်သည်။ သူမ၏ ထီးနန်းကို ဆက်ခံမည့်သူအား တင်မူးအနွယ်ဝင်ထဲမှ ရှာဖွေတွေ့ရှိနိုင်သော်လည်း ရှာဖွေခြင်း မပြုခဲ့ပေ။

နောက်ဆုံးတွင် သူမ၏ထီးနန်းကို သူမ၏ချစ်သူ ‘ဒိုကျို’ ‘Dokyo’ အား ဆက်ခံခွင့်ပြုရန် အကြံပြုထောက်ခံခဲ့၏။ သို့သော်လည်း ဒိုကျိုကိုယ်တိုင်က ဧကရာဇ်ဘုရင် ဖြစ်လိုသောဆန္ဒ တကယ်ရှိ-မရှိ မည်သူမှ အတိအကျ မသိရ။ သံသယဖြစ်စရာများ ရှိခဲ့၏။ ဘုရင်မ ရှိတိုကု ကွယ်လွန်သည့်အခါ ဒိုကျိုအား ပြည်နှင့်ဒဏ်ပေးခဲ့ရာ ဒိုကျိုသည် ခုခံကာကွယ်ခြင်း မပြုတော့ဘဲ အေးဆေးစွာပင် ထွက်သွားခဲ့သည်။ ထိုအခါ ဧကရာဇ်ဘုရင်တင်ချီ၏ မြေးက ‘ဧကရာဇ်ဘုရင် ကိုနင်’ ‘Emperor Konin’ အဖြစ် ထီးနန်းကိုဆက်ခံခဲ့သည်။ ဤသို့ဖြင့် မူလတင်ချီအနွယ်များသည် ပြန်လည်ရှင်သန်လာပြီး တင်မူးမျိုးဆက်သည် အဆုံးသတ်သွားခဲ့လေသည်။

ထို့နောက်တွင် ဧကရာဇ်ဘုရင်အများစုသည် ‘အခြေခံဥပဒေ ဩဇာခံဘုရင်များ’ ‘Constitutional Monarchs’ သာ ဖြစ်ကြသည်။ ယင်းတို့အနက် ခြွင်းချက်ထားရမည့်ဘုရင်မှာ ‘ဧကရာဇ်ဘုရင် ဂိုဒါဂို’ ‘Emperor Godaigo’ တစ်ဦးသာလျှင် ရှိခဲ့၏။ ဂိုဒါဂို (၁၂၈၈-၁၃၃၉) သည် ရှေးခေတ်က ပုံစံအတိုင်း နိုင်ငံအား ဘုရင်တစ်ဦးတည်းကသာ တိုက်ရိုက်အုပ်

ဂျပန် ဘာကြောင့် အောင်မြင်ခဲ့သလဲ

ချုပ်သောစနစ်ကို ပြန်လည်အသက်သွင်းလိုသော ဆန္ဒရှိခဲ့သည်။ သူသည် တိုင်းသူပြည်သားတို့၏ အများစု ဆန္ဒနှင့်အညီအုပ်ချုပ်သည့် ‘ကောင်းကင် ဘုံမှ ဧကရာဇ်ဘုရင်’ အဖြစ်ကို မလိုလား။ မိမိတစ်ဦးတည်းက အာဏာကို ချုပ်ကိုင်၍ ထင်သလို အုပ်ချုပ်သော ‘မဟာဘုရင်မင်းမြတ်’ စနစ်ကိုသာ ပို၍ လိုလားခဲ့သူ ဖြစ်လေသည်။

ဂျပန်နိုင်ငံသမိုင်းတွင် ဘုရင်မျိုးနွယ်ဝင်များ၏ အာဏာလုပွဲသည် နှစ်ပေါင်းတစ်ရာခန့် (၆၇၁-၇၇၀) ကြာခဲ့သည်။ ယင်းကာလမှာ တင်ချီ ဘုရင်မျိုးနွယ်ဝင်များနှင့် တင်မူးဘုရင်မျိုးနွယ်ဝင်များ အချင်းချင်း တိုက် ခိုက်ကြသည့်ကာလနှင့် မြောက်ပိုင်းနှင့် တောင်ပိုင်း ဘုရင်မျိုးနွယ်ဝင်များ ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ဖြစ်ကြသည့် ကာလများဖြစ်သည်။ မြောက်ပိုင်းနှင့် တောင်ပိုင်း ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ပွဲတွင် ဘုရင်ဂိုဒိုင်းဂိုး (၁၃၃၁-၉၂) မှ အစ ပြုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းကာလများတွင် ဘုရင်လက်အောက်ခံ ဩဇာကြီး သူများသည် သူတို့ကိုယ်သူတို့ ဧကရာဇ်ဘုရင်ဖြစ်ရန် ဆန္ဒမရှိခဲ့ကြပေ။ ထိုစဉ်က နိုင်ငံရေးတွင် ရည်မှန်းချက်ကြီးကြီးမားမား ထားသူများသည် အာဏာကို မိမိရရ ကိုင်တွယ်ထားရန်သာ အဓိကထားကြသည်။ ဥပမာပြု ရလျှင် ရှိုးဂန်းများ ဖြစ်သည်။ သူတို့သည် နာမည်ခံ အာဏာရှိသူများအဖြစ် ကို မလိုလားပေ။

တိုင်ကာခေတ် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများအရ ဧကရာဇ်ဘုရင်သည် မြင့်မြတ်သောပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်လာခဲ့သည်။ နိုင်ငံရေးအားဖြင့်လည်း ဧကရာဇ် ဘုရင်သည် ကြားနေသမားများဖြစ်၏။ နိုင်ငံရေးလောကတွင် အလွန်အရေး ပါ အရာရောက်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးမဟုတ်ပေ။ ထိုစဉ်က နိုင်ငံရေးရည် မှန်းချက် ကြီးမားကြသည့် မှူးမတ်များ၊ စစ်သူရဲကောင်းများနှင့် ဘုန်းတော် ကြီးများတို့သည် ထီးနန်းရရှိသည်ကို များစွာအလေးမထားကြပေ။ ထီးနန်းကို လုယူခြင်းသည် ဂုဏ်သိက္ခာ အလွန်ကင်းမဲ့သည့် သစ္စာဖောက်တစ်ယောက်၏ အလုပ်ဟု ယူဆကြသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း နိုင်ငံရေးအာဏာလုပွဲများ ပေါ်ပေါက်လာသည့်အခါ ဧကရာဇ်ဘုရင်သည် ယင်းအာဏာလုပွဲ၏ ပြင်ပ၌ ရောက်နေသည်က များ၏။ တိုင်ကာပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးသည်